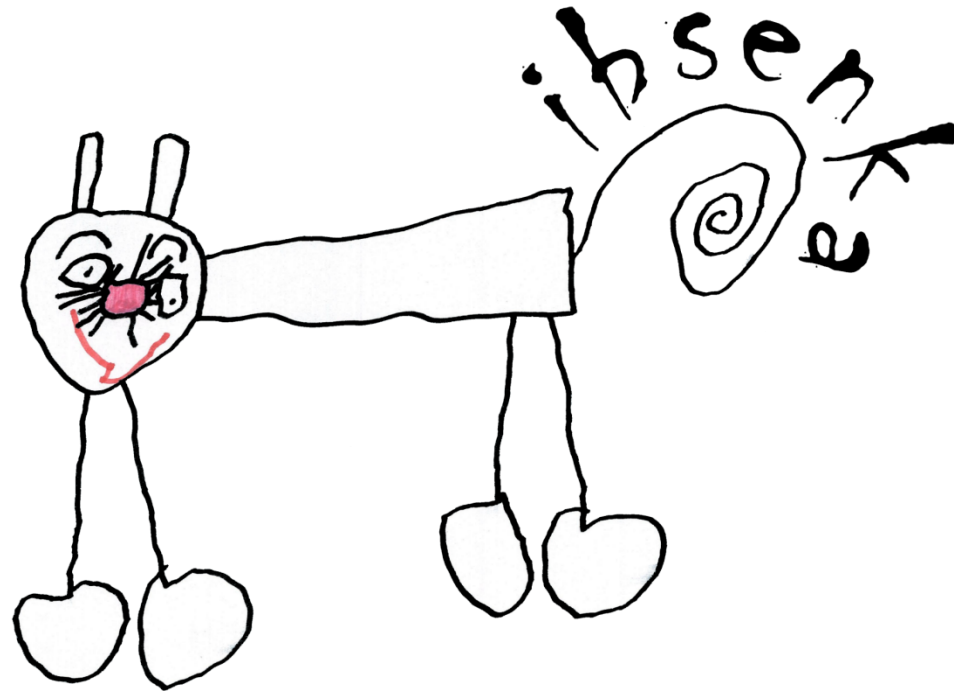

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLU SPECIÁLNÍ

Mateřská škola speciální, základní škola speciální a praktická škola Ibsenka Brno, příspěvková organizace

1. Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:

Školní vzdělávací program pro základní školu speciální č.j. 22 934/2008-61

Adresa školy:

Ibsenova 1, Brno PSČ 638 00

Zřizovatel školy:

Jihomoravský kraj

Brno, Žerotínovo nám. 3/5, 601 82

IČO: 60 555 998

IZO: 110 300 751

REDIZO: 610 300 733

Ředitel školy:

PaedDr. Petr Hanák, Ph. D.

Statutární zástupce ředitele:

Mgr. Michaela Urbanová

Koordinátoři ŠVP:

Mgr. Petra Havránková

Zástupce ředitele pro MŠ:

Bc. Eva Kuklová

Kontakty:

www stránky: www.ibsenka.cz

telefon: 548 522 898

e-mail:

ředitel školy: hanak@ibsenka.cz

koordinátoři ŠVP: havrankova@ibsenka.cz

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2008

Platnost verze X od: 1. 9. 2020

Schváleno Pedagogickou radou dne: 24. 8. 2020

Projednáno ve Školské radě dne:

.....
ředitel školy, PaedDr. Petr Hanák, Ph.D.

razítko školy

2. Charakteristika školy

2.1 Velikost a úplnost školy

Mateřská škola speciální, základní škola speciální a praktická škola Ibsenka Brno, příspěvková organizace

je škola zřízená pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uvedené v § 16 odstavec 9 školského zákona v platném znění. Prostřednictvím různých aktivit směřuje k plnohodnotnému rozvoji žáků a jejich maximální integraci do společnosti podle jejich fyzických a mentálních schopností.

Součástí speciálního vzdělávání je systém ucelené rehabilitace. V rámci systému ucelené rehabilitace škola nabízí:

- individuální logopedickou péči školního speciálního pedagoga - logopeda
- hiporehabilitaci (terapie pomocí koně)
- canisterapii (terapie pomocí psa)
- muzikoterapii (terapie pomocí hudby)
- arteterapii (terapie pomocí umělecké tvorby)
- stimulaci ve snoezelenu (terapie založená na zklidňujícím a stimuluujícím prostředí)
- ergoterapii v keramické dílně (terapie pomocí pracovních činností)
- plavecký výcvik v bazénu, pobyt ve vířivce
- systémy alternativní a augmentativní komunikace (AAK)
- metodu Výměnného obrázkového komunikačního systému (VOKS)
- prvky Orofaciální stimulace (ORFS)
- podporu pohybového vývoje (PPV)
- koncept Bazální stimulace (BS)

K žákům je maximálně uplatňován individuální přístup. V případě potřeby jsou žáci vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu přihlížejícího k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.

Škola poskytuje vzdělávání podle školních vzdělávacích programů pro předškolní, základní a střední vzdělávání. A její součástí je několik elokovaných pracovišť.

Mateřské školy:

Mateřská škola speciální Kyjevská

V Dětském rehabilitačním centru Medvídek, na ulici Kyjevská v Brně - Starém Lískovci jsou zřízeny třídy mateřské školy speciální, které navštěvují děti se speciálními vzdělávacími potřebami uvedené v § 16 odstavec 9 školského zákona v platném znění. Děti jsou vzdělávány podle Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Výuka probíhá individuální a skupinovou formou s individuálním přístupem speciálního pedagoga. Pracujeme ve třídách věkově smíšených. Třídy jsou chápány jako intimní prostředí pro děti a to v míře, jakou podle věku potřebují. Správný režim dne pomáhá zamezit přetěžování dětí. Pomocí střídání činností se děti aktivizují, zaměřujeme se na soustavnou individuální péči. V rámci vzájemné spolupráce vytváříme malé skupinky dětí zaměřené na dotekovou terapii, tělesné, hudební, pracovní a výtvarné činnosti. Součástí výuky je canisterapie, která napomáhá aktivizaci psychických i fyzických funkcí.

Snažíme se vytvořit každému dítěti optimální podmínky k rozvoji jeho osobnosti, k učení i ke komunikaci a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Mezi pravidelné aktivity mateřské školy patří Vánoční besídka, karneval, čarodějnice, divadelní představení, prezentace výtvarných děl, výlety a další.

Stacionář zajišťuje komplexní odbornou péči v oblasti rehabilitace, logopedické, psychologické péče a pediatrie. Spolupracujeme s dětskými sestrami, které jsou na odděleních, kde žáci pobývají, a s fyzioterapeuty a ergoterapeutem.

Mateřská škola speciální Lila Otnice

V budově LILA Domova pro postižené děti Otnice jsou třídy mateřské školy speciální, které navštěvují děti se speciálními vzdělávacími potřebami uvedené v § 16 odstavec 9 školského zákona v platném znění. Děti jsou vzdělávány podle Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Výuka probíhá individuální a skupinovou formou s individuálním přístupem speciálního pedagoga. Součástí výuky je canisterapie, která napomáhá aktivizaci psychických i fyzických funkcí.

V budově domova je k dispozici tělocvična vybavená pomůckami ke zlepšování senzomotoriky, jako je např. míčkový bazén, rehabilitační míče, trampolína a jiné nářadí. K dispozici je také senzomotorická místnost - Snoezelen, k relaxaci a stimulaci pomocí prvků basální stimulace a zahrada s pískovištěm v okolí budovy.

Pracujeme ve třídách věkově smíšených. Třídy jsou chápány jako intimní prostředí pro děti a to v míře, jakou podle věku potřebují. Správný režim dne pomáhá zamezit přetěžování dětí. Pomocí střídání činností se děti aktivizují, zaměřujeme se na soustavnou individuální péči. V rámci vzájemné spolupráce vytváříme malé skupinky dětí zaměřené na dotekovou terapii, tělesné, hudební, pracovní a výtvarné činnosti. S dětmi se účastníme kulturních představení, výletů do přírody, připravujeme dětem akce k prožívání svátků vánočních a velikonočních, ke Dni dětí a další integrační akce.

Snažíme se vytvořit každému dítěti optimální podmínky k rozvoji jeho osobnosti, k učení i ke komunikaci a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Mateřská škola speciální Barvičova

V budově Barvičova jsou umístěny třídy mateřské školy, které navštěvují děti se speciálními vzdělávacími potřebami uvedené v § 16 odstavec 9 školského zákona v platném znění. Děti jsou vzdělávány podle Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Výuka probíhá individuální a skupinovou formou s individuálním přístupem speciálního pedagoga. Součástí výuky je individuální logopedická péče. Snažíme se vytvořit každému dítěti optimální podmínky k učení, celkovému rozvoji osobnosti a samostatnosti.

V budově Barvičova je k dispozici tělocvična vybavená pomůckami ke zlepšování senzomotoriky, jako je např. míčkový bazén, rehabilitační míče a jiné nářadí.

Děti se účastní pravidelných aktivit a různých akcí, které se vztahují k daným ročním obdobím a svátkům.

Základní školy:

Základní škola speciální Ibsenka

Základní škola speciální na ulici Ibsenova v Brně - Lesná vzdělává žáky se speciálními vzdělávacími potřebami uvedené v § 16 odstavec 9 školského zákona v platném znění. Výuka probíhá individuální a skupinovou formou s individuálním přístupem speciálního pedagoga společně s asistentem pedagoga. V budově školy je tělocvična, keramická dílna, dřevařská dílna, počítačová učebna a jídelna s kuchyní. Třídy jsou vybaveny interaktivní tabulí, různými didaktickými pomůckami a hrami a k dispozici je také žákovská knihovna.

Mezi pravidelné aktivity školy patří návštěvy divadel a kulturních akcí, školní besídky, oslavy Valentýna a Dne dětí, výlety do blízkého okolí, účast na festivalech a prezentace ve výtvarných, keramických a sportovních soutěžích.

Základní škola speciální Kyjevská

V Dětském rehabilitačním centru Medvídek, na ulici Kyjevská v Brně - Starém Lískovci se nachází třída základní školy speciální pro vzdělávání žáků speciálními vzdělávacími potřebami uvedené v § 16 odstavec 9 školského zákona v platném znění. Výuka probíhá individuální a skupinovou formou s individuálním přístupem speciálního pedagoga.

Stacionář zajišťuje komplexní odbornou péči v oblasti rehabilitace, logopedické, psychologické péče a pediatrie. Mezi pravidelné aktivity školy patří Vánoční besídka, Karneval, Čarodějnice, divadelní představení, prezentace výtvarných děl, výlet a další.

Součástí výuky je canisterapie, která napomáhá aktivizaci psychických i fyzických funkcí. Spolupracujeme s dětskými sestrami, které jsou na odděleních, kde žáci pobývají, a s fyzioterapeuty a ergoterapeutem.

Základní škola speciální Lila Otnice

V LILA Domově pro postižené děti Otnice se nachází třídy základní školy speciální pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami uvedené v § 16 odstavec 9 školského zákona v platném znění. Výuka probíhá individuální a skupinovou formou s individuálním přístupem speciálního pedagoga v plně vybavených učebnách, tělocvičně, snoezelenu a využíváme i přilehlé prostory domova (atrium, dětské hřiště). Součástí výuky je canisterapie, která napomáhá aktivizaci psychických i fyzických funkcí. Během školního roku pořádáme pro žáky celou řadu akcí, spolupracujeme s mnoha institucemi a při veškeré činnosti klademe důraz na individuální přístup, který je u dětí, jejichž postižení je umocněno citovou deprivací, zcela nezbytný.

Základní škola speciální Střelice

V Zámečku ve Střelicích je základní škola speciální, pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uvedené v § 16 odstavec 9 školského zákona v platném znění. Výuka probíhá individuální a skupinovou formou s individuálním přístupem speciálního pedagoga. Každý žák má vypracován individuální vzdělávací plán.

Vybavení pracoviště přizpůsobujeme potřebám žáků, využíváme např. různé polohovací pomůcky či rozličné pomůcky pro rozvoj hmatového, zrakového či sluchového vnímání a pro rozvoj jemné motoriky. Součástí výuky je canisterapie, která napomáhá aktivizaci psychických i fyzických funkcí u žáků.

Spolupracujeme s vychovatelkami i ošetřovatelkami na oddělení, kde žáci pobývají a s pracovníci rehabilitačního oddělení.

Základní škola a základní škola speciální Barvičova

V budově na ulici Barvičova je základní škola, která vzdělává žáky se speciálními vzdělávacími potřebami uvedené v § 16 odstavec 9 školského zákona v platném znění. Výuka probíhá individuální a skupinovou formou s individuálním přístupem speciálního pedagoga společně s asistentem pedagoga. V budově školy je tělocvična, herna, relaxační kout a místnost pro individuální výuku. Pracoviště Barvičova má k dispozici i zahradu, kterou lze využít v hezkém počasí jako další učebnu, ale využívá se i v předmětech pracovní činnosti a pracovní a výtvarná výchova. V rámci těchto předmětů se žáci z části sami starají o údržbu zahrady.

Žáci se účastní různých pravidelných aktivit a různých akcí, které se vztahují k různým ročním obdobím a svátkům.

Střední škola:

Střední škola poskytuje střední vzdělávání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami uvedeného v § 16 odstavec 9 školského zákona v platném znění.

Praktická škola jednoletá

Do praktické školy jednoleté jsou přijímáni žáci po ukončení povinné školní docházky. Žáci se vzdělávají dle Vzdělávacího programu Praktická škola s jednoletou přípravou, č. j. 78-62-c/01. Hlavní důraz je kladen na praktické činnosti, které žáky připravují pro život.

Praktická škola dvouletá

Do praktické školy dvouleté jsou přijímáni žáci po ukončení povinné školní docházky. Žáci se vzdělávají dle Vzdělávacího programu Praktická škola s dvouletou přípravou, č. j. 78-62-c/02. Hlavní důraz je kladen na praktické činnosti, které žáky připravují pro život.

Ostatní součásti školy:

Školní družina

Pracoviště Ibsenova

Školní družinu navštěvují žáci základní školy speciální v době od 6,30 hod do 15,30 hod. Je primárně určena pro žáky pracujících rodičů a žáky 1. stupně základní školy speciální. Zájmové vzdělávání tvoří různé druhy činností navazující na vyučování ve škole - práce s počítačem, výtvarné činnosti, hudební aktivity a zpěv, práce s keramickou hlinou a jiné nekonvenční techniky, základy ručních prací, vaření a sportovní a kolektivní hry a soutěže.

Družina se pravidelně podílí na akcích organizovaných školou - vánoční besídka, prodejní výstavka zhotovených výrobků, účast na soutěžích převážně výtvarných a keramických, školy v přírodě apod.

Hlavním cílem je:

- vytvářet u žáků pozitivní city, vhodné projevy chování, jednání, prožívání životních situací
- rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, k okolnímu prostředí i k přírodě
- podněcovat žáky k myšlení na podkladě názoru k řešení problémů
- pomáhat žákům, aby poznávali své schopnosti a možnosti a využívali je v osobním i pracovním životě

Školní družina plní i funkci odpočinkovou, relaxační a dává žákům dostatek prostoru pro spontánní aktivity.

Pracoviště Barvičova

Školní družinu zde navštěvují žáci základní školy. Provoz družiny je od 6:30 do 16:00. Žáci v družině navazují na vyučování ve škole dle svých vzdělávacích programů. Také využívají různá zařízení školy jako např.: tělocvičnu, zahradu, hřeny a relaxační koutky. Žáci se účastní pravidelných aktivit a různých akcí, které se vztahují k daným ročním obdobím, svátkům apod.

Během školního roku a v jednotlivých měsících se prolíná tato týdenní skladba zaměstnání:

- Pohybové a tělovýchovné aktivity
- Výtvarné a rukodělné činnosti
- Hudba, zpěv, tanec
- Literárně dramatická činnost
- Přírodovědná a vlastivědná činnost

Speciálně pedagogické centrum

Speciálně pedagogické centrum zajišťuje pro děti, žáky, studenty a jejich zákonné zástupce, pro školy a školská zařízení informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost, poskytuje odborné speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické služby, preventivně výchovnou péči a napomáhá při volbě vhodného vzdělávání dětí, žáků nebo studentů a přípravě na budoucí povolání, spolupracuje s orgány sociálně-právní ochrany dětí a orgány péče o mládež a rodinu, zdravotnickými zařízeními, popřípadě s dalšími orgány a institucemi. Tyto služby zajišťuje pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, zaměřuje se zejména na děti, žáky a studenty s těžkým mentálním postižením. S klienty SPC pracuje psycholog, speciální pedagog, sociální pracovník a speciální pedagog - logoped. V případě potřeby spolupracuje SPC i s dalšími odborníky - s psychiatrem, ortopedem, pediatrem a dalšími.

Školní jídelny, kuchyň a výdejna

V budově školy na ulici Ibsenova se nachází stravovací provoz s kuchařkou a pomocnou kuchařkou, poskytující stravování přibližně pro 100 strávníků.

V budově na ulici Barvičova se nachází výdejna jídla, strava je dovážena ze SZŠ Lipová. O výdej stravy se starají provozní pracovníci školy (pomocné kuchařky).

2.2 Vybavení školy

Prostorové a materiální podmínky

Každá třída i na elokovaných pracovištích má svoji kmenovou učebnu, v nichž nebo i mimo třídu jsou dle potřeb žáků zřízeny oddechové či relaxační koutky. Všechny učebny jsou vybaveny více účelovým a funkčním zařízením, kompenzačními pomůckami a didaktickými materiály. V budově na ulici Ibsenova je zřízena relaxační a stimulační místnost, keramická dílna, tělocvična, kuličkový bazén, dílna a učebna IT. Jsou tu prostory pro odkládání oděvů a obuvi a pro osobní hygienu žáků i učitelů. Je zde umístěna pracovna ředitele školy, statutární zástupkyně a dalších nepedagogických pracovníků školy. Nechybí ani jídelna, kuchyně, sborovna a sklady, k dispozici je i školní zahrada. V budově jsou tři místnosti Speciálně pedagogického centra. Na elokovaných pracovištích mají žáci i pedagogové prostory pro relaxaci, stravování, hygienu a další, dle možností a vybavenosti jednotlivých pracovišť.

Podmínky pro bezpečné vzdělávání a život školy

Ve třídách se střídá vhodná struktura pracovního a odpočinkového režimu dle individuálních potřeb žáků s dostatkem relaxace

a aktivního odpočinku a samozřejmě vhodný stravovací a pitný režim. V rámci bezpečnosti jsou pravidelné kontroly zařízení a nácvič evakuace. V každé třídě je lékárnička a pedagogové jsou proškoleni v poskytování první pomoci a obsluze elektrických zařízení.

Psychosociální podmínky

Ve třídách vytváříme pohodové prostředí a partnerské vztahy mezi žáky a učiteli. Snažíme se o příznivé sociální klima školy podporou otevřenosti, partnerství, úcty, tolerance, empatie a spolupráce. Ve vzdělávání se hlavně zaměřujeme na propojenost se skutečným životem. Hodnocení žáků je vždy pozitivní a vyzvedávají se individuální pokroky.

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří ředitel školy, zástupci ředitele, učitelé mateřských škol, základních škol a střední školy, asistenti pedagoga a vychovatelé školní družiny. Všichni učitelé jsou plně kvalifikováni v oboru speciální pedagogika. Vychovatelky školní družiny mají střední nebo vysokoškolské vzdělání pedagogického směru. Ve škole pracují školní speciální pedagogové - logopedi, metodici prevence a výchovní poradci. Všichni pedagogičtí pracovníci se dále vzdělávají v odborných seminářích a kurzech zaměřených na získávání odborných zkušeností, jež lze uplatnit při vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a kurzech IT.

Pověření pracovníci zařazení do požární hlídky jsou pravidelně školeni a všichni učitelé jsou proškoleni v BOZP.

Spolupracovníky našeho sboru jsou také kolegové ze SPC, tj. logoped, speciální pedagog, psycholog a sociální pracovníce.

2.4 Aktivity a pořádané akce

Každoročně pořádáme různé akce a aktivity pro své žáky a také se účastníme mnoha akcí organizovaných jinými organizacemi a institucemi. Každé elokované pracoviště má svoje specifika a možnosti, a proto je nabídka aktivit opravdu pestrá. Vycházíme mimo jiné z průřezových témat, zejména z Osobnostní a sociální výchovy a Multikulturní výchovy. Mezi pravidelné činnosti různých částí školy patří:

sportovní aktivity: plavání v plaveckém bazénu, sportovní dopoledne a školní olympiády, půldenní i celodenní výlety, sportovní utkání a soutěže, účast na městských sportovních soutěžích pro osoby s mentálním postižením a další.

kulturní akce: karneval, vánoční besídky, diskotéky, oslavy Dne dětí, čarodějnice, Valentýnská párty, Dny otevřených dveří, návštěvy divadel, divadelní představení přímo pro školu.

tvořivé aktivity a reprezentace školy: prodejní výstavy výrobků dětí, vánoční dílničky, vystoupení na různých hudebních festivalech, vánoční vystoupení, prodej výrobků na keramických trzích, vystoupení na různých kulturních akcích, výstavy výtvarných prací žáků na samostatných výstavách a další.

2.5 Spolupráce s rodiči a s jinými subjekty, dlouhodobé projekty

V září 2005 byla zřízena **Školská rada**, jejímž prostřednictvím se mohou rodiče podílet na fungování a programech školy. Rodiče se mohou kdykoliv informovat telefonicky, na třídních schůzkách, na Dnech otevřených dveří nebo prostřednictvím internetových stránek. Také mohou školu kdykoliv navštívit po domluvě s třídním učitelem. Většina rodičů se školou spolupracuje formou brigád a nabídkou finanční podpory.

Škola spolupracuje s **Knihovnou Jiřího Mahena, Ekocentrem Brno Ponávka 2 a Centry volného času Mateřídouška a Lužánky.**

Škola se snaží i o spolupráci s jinými školami jak u nás, tak v zahraničí. V rámci různých projektů se navštěvujeme a vyměňujeme si zkušenosti a různé nápady.

Naše škola dlouhodobě spolupracuje s **Pedagogickou fakultou Masarykovy Univerzity Brno** a to s katedrami Speciální pedagogiky a Výtvarné výchovy, jejichž studentům umožňujeme odbornou praxi. Od roku 2005 užíváme čestný titul „Fakultní škola Pedagogické fakulty MU“. Odbornou praxi u nás absolvují také studenti **Cyrlometodějského gymnázia a střední odborné školy pedagogické, Lerchova 63, Brno** a **Střední odborné školy pro tělesně postižené GEMINI.**

Již několikátým rokem spolupracujeme s **občanským sdružením AGAPO**, které zajišťuje pro žáky střední školy individuální práci v běžném pracovním prostředí prostřednictvím tranzitního programu „Ze školy do práce...“. Praxe probíhají na různých pracovištích. Žáky na praxi doprovázejí pracovní konzultanti, kteří jsou pro naše žáky oporou v komunikaci s kolegy na pracovišti.

DÍL I.

VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE STŘEDNĚ TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

3. Charakteristika ŠVP

3.1. Zaměření školy a podpůrná opatření

Škola je zaměřena na vzdělávání žáků, u kterých byly speciální vzdělávací potřeby zjištěny na základě speciálně pedagogického a psychologického vyšetření školským poradenským zařízením a jejich rozsah a závažnost je důvodem k zařazení těchto žáků do režimu speciálního vzdělávání.

Školní vzdělávací program je vypracován pro žáky se středně těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami a autismem.

Součástí vzdělávání jsou nejrůznější podpůrná opatření. Jedná se především o využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, speciálních učebních pomůcek, učebnic a didaktických materiálů. Dále využíváme pedagogicko - psychologických služeb, asistenty pedagoga a snížený počet žáků ve třídách.

Při vzdělávání užíváme **netradiční speciální metody a techniky**, které napomáhají překonat komunikační bariéry, rozvíjí myšlení, umožňují vyjádřit svoje pocity, přání a reagovat na podněty. Vytváříme u žáků potřebu projevat pozitivní city, vhodné projevy v chování, jednání, prožívání životních situací. Rozvíjíme vnímavost a citlivé vztahy k lidem, k okolnímu prostředí i k přírodě.

Výběr terapií pro žáka je dán možnostmi zařízení, potřebou žáků a u některých terapií je podmíněn souhlasem rodičů.

Součástí speciálního vzdělávání je systém ucelené rehabilitace, v jehož rámci škola nabízí:

- individuální logopedickou péči školního speciálního logopeda
- hiporehabilitaci (terapie pomocí koně)
- canisterapii (terapie pomocí psa)
- muzikoterapii (terapie pomocí hudby)
- arteterapii (terapie pomocí umělecké tvorby)
- stimulaci ve snoezelenu (terapie založená na zklidňujícím a stimuluujícím prostředí)

- ergoterapii v keramické dílně (terapie pomocí pracovních činností)
- plavecký výcvik v bazénu, pobyt ve vířivce
- alternativní a augmentativní komunikaci (AAK)
- metodu Výměnného obrázkového komunikačního systému (VOKS)
- prvky Orofaciální stimulace (ORFS)
- podporu pohybového vývoje (PPV)
- koncept Bazální stimulace (BS)

AAK

Augmentativní komunikační systémy podporují již existující komunikační systémy, které jsou však nedostatečné pro dorozumívání a usnadňují porozumění řeči i vlastní vyjadřování. Alternativní komunikační systémy se užívají jako náhrada mluvené řeči.

V naší škole se hlavně podporuje rozvoj řeči pomocí:

- Vkládání znaku a gest do řeči - což nelze zaměňovat se znakovou řečí užívanou sluchově postiženými jedinci. Tento alternativní systém rozvíjí motorické a komunikační schopnosti dětí.
- Předmětů, fotografií a grafických symbolů (symboly PCS, piktogramy a další)
- Metody **VOKS** (Výměnný obrázkový komunikační systém) - je alternativní komunikační systémy a jeho použití je cíleno především na použití u žáků, kteří nemají rozvinutou řeč a nemohou verbálně vyjádřit své potřeby. Ve velké většině se jedná především o žáky s PAS. Principem použití VOKS je výběr odpovědi na dotaz z nabídky obrázků s dopomocí asistenta postupně i bez. Vzhledem k těmto specifikám nácviu VOKS a potřebě dvou učitelů na jednoho žáka je možné tento alternativní komunikační systém žákům zpočátku vštěpovat jen ve spolupráci se školním speciálním logopedem v rámci individuální řečové výchovy. Žáci se učí spontánně požádat o oblíbenou věc výměnou za obrázek. Učí se požádat o cokoli v různém prostředí. Nato následuje tvorba vět, reakce na různé otázky a okomentování okolí a činností. Cílem je podpora rozvoje mluvené řeči.

V základní škole speciální je AAK určeno žákům, kteří nemluví vůbec nebo tak málo, že to nedostačuje k dorozumění s okolím. Cílem využití metod AAK je maximální podpora stávajících komunikačních dovedností a nadále se pracuje na tom, aby se pokud možno rozvíjela mluvená řeč.

Hiporehabilitace je terapeutická metoda využívající pozitivní působení koně na tělesné, duševní i sociální zdraví člověka. Metoda je založena na neurofyziologickém principu, kdy se jezdec přizpůsobuje pohybovým impulsům koně, tím napodobuje chůzový mechanismus člověka, ale bez zatížení dolních končetin. Posilují se zádové svaly, zlepšuje se napřímení páteře a snižuje se svalové napětí apod.

Canisterapie využívá pozitivního působení psa (psů) na psychickou, emocionální i fyzickou oblast (sféru) jedince. Náplní této terapie jsou v různém poměru zastoupené rozličné aktivity se psem (při nichž dochází nenásilnou a příjemnou formou k rozvoji jemné a hrubé motoriky, orientace v prostoru, komunikace, koncentrace, citové složky, sociálního cítění, myšlení a poznávání) a relaxační polohování (uvolnění, zklidnění, prohřátí). Pracovní tým tvoří pes (psi), jeho psovod a speciální pedagog. Psi mají řádné canisterapeutické zkoušky a jsou pod pravidelnou veterinární kontrolou. Na všech pracovištích je canisterapie provozována kolektivní a nebo individuální formou.

Muzikoterapii považujeme za specifickou terapeutickou a současně léčebně-výchovnou metodu založenou na působení hudby a jejích prvků. Zde se využívá převážně neverbální komunikace. Je zaměřena na spontánní prožitek, na nějž plynule navazuje terapeutický proces. Muzikoterapeut vystupuje především jako prostředník, který klienta doprovází, podporuje, nabízí možnosti. Nezbytnou součástí práce je vzájemná důvěra a kontakt, otevřenost a poskytnutí pocitu bezpečí. Při práci s našimi žáky používáme aktivní i receptivní formu skupinové muzikoterapie.

Námi vedená muzikoterapeutická sezení přispívají k rozvoji sociální a emocionální inteligence. Žáci zde zažívají úspěch vlastní i prožitý skupinou, čímž se spontánně učí vzájemné toleranci a spolupráci. Podporujeme vzájemný kontakt a sdílení emočních prožitků. Podstatná je pro nás oboustranná komunikace a přirozený lidský kontakt.

Stimulace ve snoezelenu v sobě spojuje myšlenku dynamiky s relaxací. Nabízí činnosti, při nichž se žáci uklidní a mohou se setkat sami se sebou. K tomu je potřeba prostředí, v němž na rozdíl od běžného života nejsou zaměstnávány smysly komplexně, nýbrž se v něm může soustředit jen na některý smyslový podnět. Metoda probouzí smysly, jež jsou oslovovány postupně.

Metoda snoezelen nabízí na rozdíl od bazální stimulace, která stimuly zprostředkovává, spíše jednotlivé zrakové, čichové, sluchové, haptické, ale i vibrační, vestibulární a somatické podněty ve speciálním prostředí. Nejčastěji je to tzv. multisenzorická místnost. Při této metodě je aktivita ponechána především na žákovi, který sám vyhledává pro něj zajímavé podněty.

Multisenzorická místnost se dá mimo metody snoezelen a bazální stimulaci také používat pro relaxaci, masáže, aromaterapii, muzikoterapii, navázání kontaktu a komunikace, regulaci agresivity, autoagresivity, náplň volného času. Je to v případech, kdy není

mentální znevýhodnění tak velké, ale vyskytují se u dítěte poruchy chování, nejistota, neurotické projevy, problémy v komunikaci a vytváření sociálních vazeb.

Místnost pro snoezelen je speciálně upravená, opticky a akusticky izolovaná. Jejím základem je vodní lůžko vyhřáté na teplotu asi 35 °C, které má vzbuzovat dojem plodové vody. Součástí pokoje jsou i speciální světla, zrcadla. Využívá se i hudba, působení barev, vůní, chutí a dalších pomůcek, které slouží k bazální stimulaci somatické, akustické, vizuální a vibrační.

Cílem **ergoterapie** je dosažení maximální možné soběstačnosti a zvýšení kvality života. Při hledání vhodné aktivity je důležité, aby činnost sama o sobě měla smysl. Měla by být rozvržena tak, aby žák byl schopen práci dokončit a aby ho pokud možno bavila.

V naší škole ergoterapii využíváme (v rámci výuky), jako náplň volného času (volnočasových aktivit) a zároveň jako rehabilitaci.

Zařazujeme činnosti jako: práce v keramické dílně, práce na školním pozemku, práce v dřevařské dílně, výtvarná výchova, práce v košíkářské a textilní. Hlavní ergoterapeutické úkoly jsou: senzomotorická funkční terapie, trénink kognitivních funkcí, trénink soběstačnosti a trénink v domácím okolí.

Arteterapie využívá výtvarnou tvořivost, která je pro člověka přirozená. Každý člověk, ať nadaný či postižený, je schopen vytvářet smysluplná výtvarná díla. Důraz je kladen na rozvoj individuální tvořivosti. Podstatné je stimulovat tvořivou atmosféru uvnitř skupiny, navazovat na relaxaci, na spojení výtvarného projevu s hudbou, tancem, literaturou a jinými druhy umění. Výtvarné práce se v arteterapii nerozlišují na dobré či špatné - všechny jsou záznamem individuálního prožitku jednotlivého dítěte. Proces tvorby je zde důležitější než její výsledek. Tím je posilováno spontánní vyjádření, psychické uvolnění a radost z vytváření něčeho nového.

Hodina arteterapie na naší škole většinou začíná relaxací s hudbou nebo poslechem motivační pohádky. Někdy může být jako motivace vhodný také tanec, pohybové vyjádření dané problematiky, nebo smyslové, většinou haptické prožití materiálu, se kterým budeme pracovat. Arteterapie tak má návaznost na smyslovou, hudební a literární výchovu. Po tomto prožitku teprve začínáme se samostatnou výtvarnou prací, často doplněnou relaxační hudbou. Osvědčuje se nám používat delší dobu jednu výtvarnou techniku. Zdá se, že jejich časté střídání někdy brání uvolnění tvořivosti. Žáci se zaměří na techniku, a tím uniká spontánnost ve výtvarném projevu.

Podpora pohybového vývoje

Jedná se o podporu pohybového rozvoje s následným rozvojem rozumových, sebeobslužných a komunikačních dovedností a návyků. Cílem této metody je upravit svalové napětí žáků tak aby se blížilo normě. V rámci této metody se učí žáci provádět pohyby aktivně s maximální možnou kontrolou nad svým pohybem. Ze začátku nabízíme žákům pomoc, ale postupně ji oddalujeme. Tato metoda napomáhá

antigravitačnímu vzpřímení, budování tělesného schématu, disociaci jednotlivých částí těla, práci vestibulárního aparátu, motorické aktivitě a podporuje stimulaci všech smyslů.

Prvky Orofaciální stimulace

Orofaciální stimulace vychází z orofaciální regulační terapie profesora Castillo Moralese a je určena především těžce postiženým žákům. Hlavním cílem této stimulace je odstranění problémů, které neumožňují koncentraci pozornosti, vizuální a sluchovou percepci, senzomotoriku, hrubou a jemnou motoriku, komunikaci, příjem potravy, emocionalitu a jsou překážkou k navození procesu aktivního učení. V naší škole se zaměřujeme především na přípravu orofaciálního komplexu muskulárního, navození koordinace dýchání a polykání, pro vnímání těla a polohy hlavy vůči čelisti a tělu, uvědomování si středové osy těla, rozvoj senzomotoriky a kinestetického vnímání, navození pozitivních emočních procesů.

Koncept Bazální stimulace - v současnosti je bazální stimulace pojímána jako pedagogicko - psychologická aktivita, kdy se snažíme nabídnout žákům se souběžným postižením více vadami možnosti pro jejich vývoj osobnosti. Prostřednictvím bazální stimulace se nabízí žákovi podněty všude tam, kde se jedinec s těžším postižením vzhledem ke svému stavu není schopen sám postarat o dostatečný přísun přiměřených podnětů. Bazální stimulace bude individuálně prováděna jen u vybraných žáků, kde je potřebná k celkovému osobnostnímu rozvoji.

Oblasti podpory bazální stimulace - somatické podněty, vibrační podněty, vestibulární podněty, taktilně haptické podněty, vizuální podněty, akustické podněty, orální podněty a čichové podněty.

Pomocí **somatické stimulace**, které se týkají celého těla, lze docílit pozitivní zkušenosti s vlastním tělem, s vlastní postavou, s hranicemi a místy kontaktu vzhledem ke světu. Primární tělesná zkušenost se vyvíjí dotykem. Patřím sem zklidňující somatická stimulace (masáž), povzbuzující somatická masáž, masáž stimulující dýchání a polohování.

Dotek je jeden z hlavních prostředků komunikace s těžce postiženými jedinci. Podstatnou roli hraje první dotyk, tzv. iniciální dotyk. Těžce postižený člověk má možnost dle prvního dotyku poznat, že s ním bude nyní někdo komunikovat a něco dělat. Proto by měl být tento dotyk vždy stejný, resp. na stejném místě.

Vibrační podněty vnímáme prostřednictvím kostry. Použití vibrace po délce těla navodí intenzivní pocit v nosných částech a kloubech.

Vestibulární podněty zprostředkovávají žákům s těžkým postižením informaci o poloze v prostoru, o pohybu celého těla v prostoru.

Sluchové a vizuální podněty - Slyšení a vidění jsou našimi dálkovými smysly, kterými opouštíme bezprostřední oblast našeho těla. Auditivní stimuly kombinujeme s pohybem nebo s dotykem. Vizuální podněty mají základ především ve vytváření herních nabídek.

Orální a olfaktorické (čichové) podněty - zprostředkovávají vjemy z úst a různé vůně a pachy. Tyto vjemy stimulují vnímání a vůně jsou hlavními vyvolavateli vzpomínek.

Plavecký výcvik a pobyt ve vířivce

Vybraní žáci školy chodí plavat do bazénu TJ Tesla na Lesné. Děti pro výuku plavání využívají speciální pásy a pomůcky, ale velký počet z nich je již nepotřebuje.

Naše zařízení má vyhrazenou hodinu týdně ve vířivce v Bazénu Kraví Hora. Vířivku nabízíme přednostně dětem s poruchami autistického spektra. Cílem těchto hodin je především odbourání strachu z vody, nácvik správného a bezpečného pohybu ve vodě a radostné prožívání aktivit s kamarády.

Globální metoda - stimuluje rozvoj zrakového vnímání, verbálního myšlení, záměrné pozornosti a rozvoje komunikativních dovedností.

Někteří žáci potřebují mít při výuce daný řád, pevný režim, který jim dává pocit jistoty, zbavuje je chaosu, a proto využíváme metodiku tzv. **strukturovaného učení**. Strukturované učení akceptuje zvláštnosti žáka a přizpůsobuje se jeho specifikám. Znamená vymezení **struktury prostředí**, která nabízí „jistotu“ tím, že vytváří předvídatelná spojení mezi místy, činnostmi a chováním. Jde o vytyčení si místa pro jednotlivé důležité činnosti během dne (stůl pro individuální práci s žákem, jídelní stůl, prostor pro volnou hru, prostor pro odpočinek apod.). Dále hovoříme o **strukturu času** - vytvoření vizualizovaného denního programu (piktogramy nebo konkrétní předměty), jež umožňuje nejen člověku s autismem předvídat události, čas se tak stává konkrétní. Využíváme také **strukturu pracovního programu** - šanony, sešity, využití krabic s vnitřní strukturou.

Cílem školního vzdělávacího programu je vybavit žáky triviem základních vědomostí, dovedností a návyků, potřebných v orientaci v okolním světě a dosažení maximální možné míry samostatnosti. Prioritou je vést žáky ke kladnému a přátelskému vztahu k lidem a ke kultivovanému chování, které je nezbytným předpokladem jejich sociální integrace.

3.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Ve výchovně vzdělávacím procesu škola využívá takové metody, které vedou k rozvoji osobnosti žáka jako celku a současně respektují jeho individuální možnosti.

Ve výuce je kladen důraz na individuální přístup. V odůvodněných případech jsou žáci vzděláváni dle IVP, na základě doporučení školského poradenského zařízení.

Vedeme žáky k osvojení si dovedností a návyků formou průběžné pozitivní motivace, neustálým opakováním, nápodobou, praktickým nácvikem a uváděním do souvislostí.

Usnadňujeme verbální i neverbální dorozumívání s okolím využíváním všech dostupných systémů a forem komunikace - např. piktogramů, počítačů, jednoduchých znaků vložených do řeči a dalších metod a forem alternativní komunikace. Dáváme žákům dostatečný prostor pro vyjádření svých potřeb a požadavků.

Zajišťujeme žákům příležitosti podílet se na základních sociálních aktivitách prostřednictvím účasti na akcích školy - divadelní představení, výstavy, kulturní vystoupení, nákupy v obchodech, jízda dopravními prostředky a další aktivity.

Připravujeme žákům různé hry a soutěže, vytváříme modelové situace a zprostředkováváme dostatek praktických činností tak, aby byli pro žáky nejen přínosné, ale přinášeli jim také radost a uspokojení.

Vedeme žáky k péči o sebe, o své zdraví a bezpečí v rámci každodenních činností, praktickým procvičováním a nácvikem v modelových situacích tak, aby vedli k automatizaci chování a jednání.

Pojmenováváme hygienické potřeby, vysvětlujeme žákům jejich funkci. Fixujeme základní hygienické návyky a automatizujeme je zařazováním do běžných činností.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Kompetence k učení	Výchovné a vzdělávací strategie
<ul style="list-style-type: none"> ■ ovládá základy čtení, psaní a počítání a využívá je ke svému vzdělávání 	<p>Využíváme různé metody čtení a výukové materiály. Uplatňujeme všechny smysly k rozvoji motoriky. Pracujeme s názornými pomůckami a hrami, upevňujeme znalosti v běžných situacích.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ■ používá učebnice, učební materiály a učební pomůcky 	<p>Používáme s ohledem na individuální možnosti žáků všechny dostupné učební pomůcky a učebnice, pracovní listy a dětské časopisy. Vedeme žáky ke správné orientaci v učebnicích a učebních materiálech.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ■ dodržuje návykové stereotypy učení, snaží se o koncentraci na učení 	<p>Pomocí různých denních rituálů, fixujeme stereotypy učení. Upevňujeme u žáků schopnost koncentrovat se na učení a efektivně používat svou paměť.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ■ chápe pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, má zájem o získávání nových poznatků 	<p>Klademe důraz na pozitivní motivaci. Snažíme se vytvářet takové situace, v níž má žák radost z učení. Učíme trpělivosti, povzbuzujeme. Obměňujeme způsoby a systém motivace, abychom v žácích vzbudili zájem o nové poznatky.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ■ používá termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života 	<p>Seznamujeme žáky s okolním světem a s jeho fungováním. Používáme k tomu v každodenních činnostech znaky a běžně užívané symboly. Využíváme sociální čtení.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ■ ovládá elementární způsoby práce s počítačem 	<p>Při práci s počítačem fixujeme elementární uživatelské znalosti. Pro zadávání prací a úkolů používáme výpočetní techniku.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ■ uplatňuje získané zkušenosti v praktických situacích 	<p>Všechny zkušenosti, dovednosti, znalosti a návyky vytváříme za účelem využitelnosti v běžném životě. Rozvíjíme je a fixujeme v běžných denních činnostech, společenských a sportovních akcí.</p>

Kompetence k řešení problémů

Kompetence k řešení problémů	Výchovné a vzdělávací strategie
<ul style="list-style-type: none"> ■ překonává problémy přiměřené ke svým možnostem 	<p>Při výuce navozujeme takové situace, aby si žák uvědomil své možnosti zvládnutí problémů.</p>

■ řeší známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností	Navozujeme simulativní situace, ve kterých se žáci učí jejich řešení. Zadáváme úkoly, při kterých je žák aktivně zapojen a veden k osobní zodpovědnosti řešení problémů.
■ vnímá problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností	Stereotypy a zkušenosti vytváříme v denních činnostech a fixujeme prostřednictvím modelových situací.
■ nenechá se při řešení problému odradit nezdarem	Různé situace navozujeme opakovaně, povzbuzujeme žáky, zvyšujeme sebedůvěru kladným hodnocením.
■ ví, na koho se může obrátit o pomoc při řešení problémů	Vedeme žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc při běžných činnostech. Učíme je nebát se problémů.

Kompetence komunikativní**Výchovné a vzdělávací strategie**

■ komunikuje s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem	V maximální možné míře podporujeme žáky v běžné verbální i neverbální komunikaci. Tam, kde je potřeba využíváme různé formy komunikace
■ rozumí sdělení a reaguje na ně podle svých možností	Zadáváme jednoznačné a srozumitelné pokyny, vytváříme situace, ve kterých si žáci ověřují, zda jim správně porozuměli.
■ vyjadřuje své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem	Podporujeme přátelské vztahy a komunikaci mezi všemi žáky i dospělými ve třídě i mimo ni. Při komunikaci je vedeme k toleranci a respektu k projevům ostatních.
■ chápe jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály	Dle individuálních možností žáků je seznamujeme s jednoduchými, běžně užívanými texty, záznamy a obrazovými materiály.
■ zvládá jednoduchou formu písemné komunikace	Dle individuálních možností žáků procvičujeme nejjednodušší písemnou komunikaci v denních činnostech.
■ vyjadřuje své názory a postoje, vhodnou formou obhajuje svůj názor	Učíme žáky akceptovat odlišnosti vyjadřovacích schopností v kolektivu třídy i mimo ni. Motivujeme žáky ke komunikaci návodnými otázkami, formou her a soutěží a vytvářením přátelského prostředí ve třídě.
■ využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky	Využíváme různé média a komunikační a informační technologie k procvičování základních komunikačních dovedností.
■ využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci	Vytváříme modelové situace, hry a soutěže, ve kterých simulujeme komunikativní dovednosti užívané v běžných situacích a vztazích.

Kompetence sociální a personální**Výchovné a vzdělávací strategie**

■ má základní představu o vztazích mezi lidmi	V každodenních rituálech fixujeme znalosti rodinných a příbuzenských vztahů. Podporujeme dobré vztahy mezi žáky a učiteli.
■ orientuje se v prostředí, ve kterém žije	Pomocí každodenních rituálů a komunikativních her navozujeme situace z prostředí, ve kterém žáci žijí.
■ podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách	V každodenních školních podmínkách vedeme žáky k prožívání sociálních situací. Využíváme výchovných momentů v kolektivu žáků.
■ uplatňuje základní návyky společenského chování	Vedeme žáky k respektování vzájemně dohodnutých pravidel společenského chování.
■ navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky, respektuje druhé lidi	Vytváříme přátelské prostředí, formou her a soutěží utužujeme dětský kolektiv a učíme žáky respektovat jiné osoby.
■ rozpozná nevhodné a rizikové chování, je seznámen s jeho možnými důsledky	Navozujeme modelové situace, ve kterých se žáci učí rozpoznávat nevhodné a rizikové chování.
■ uvědomuje si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby	Prostřednictvím modelových situací a výukových materiálů seznamujeme žáky s možným nebezpečím zneužívání jeho osoby.
■ prokazuje získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí	Upevňujeme jejich sebedůvěru prostřednictvím zažitého úspěchu v kolektivu spolužáků a praktikujeme jejich vystupování v běžných situacích.

Kompetence občanské**Výchovné a vzdělávací strategie**

■ využívá osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti	Vytváříme modelové i reálné situace, ve kterých se žáci učí, jak se zapojit do společnosti.
■ má povědomí o základních právech a povinnostech občanů	V konkrétních situacích vysvětlujeme a seznamujeme žáky se základními právy a povinnostmi občanů.
■ dodržuje základní společenské normy a pravidla soužití	Vytváříme modelové situace, formou dramatizace upevňujeme sociální vztahy a fixujeme vzorce správného chování.
■ chrání své zdraví, dodržuje naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí	V rámci každodenních činností vytváříme stereotypy v péči o zdraví, přírodu a životní prostředí.

<ul style="list-style-type: none"> ■ dokáže se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob 	Vytváříme modelové situace, hry a soutěže, ve kterých simulujeme možné krizové situace a fixujeme u žáků modely správného chování.
--	--

Kompetence pracovní**Výchovné a vzdělávací strategie**

<ul style="list-style-type: none"> ■ má osvojené hygienické návyky, zvládá sebeobsluhu podle svých možností 	Procvičujeme a fixujeme základní sebeobslužné návyky a postupy v každodenních činnostech
<ul style="list-style-type: none"> ■ zvládá základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech 	Utváříme základní manuální dovednosti při manipulaci s předměty, různými materiály a procvičujeme algoritmy jednoduchých pracovních činností v každodenních situacích.
<ul style="list-style-type: none"> ■ pracuje podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly 	Fixujeme procvičené algoritmy pracovních činností pomocí alternativních způsobů komunikace a návodných otázek.
<ul style="list-style-type: none"> ■ soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění 	Zadáváme žákům jednoduché a nenáročné úkoly tak, aby práci vždy dokončili. Motivací k plnění úkolů je výsledný produkt.
<ul style="list-style-type: none"> ■ respektuje pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňuje kvalitu společné práce 	Učíme žáky vzájemné spolupráci, navozujeme situace, ve kterých si žáci uvědomují svoji zodpovědnost za skupinovou práci. Vytváříme situace tak, aby žáci pochopili své individuální odlišnosti i odlišnosti ostatních.
<ul style="list-style-type: none"> ■ přijímá posouzení výsledků své práce 	Vyzdvihujeme kladné výsledky práce, abychom žáky motivovali k další práci.
<ul style="list-style-type: none"> ■ dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů 	Bezprostředně před zahájením pracovních činností jsou žáci seznámeni se zásadami bezpečnosti, užíváním běžných ochranných pomůcek. Vytváříme stereotypy chování ve využívání zásad bezpečnosti.

3.3. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem ve vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Vede k porozumění sobě samému a druhým, napomáhá zvládnutí vlastní chování, přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni, rozvíjí základní dovednosti komunikace, utváří a rozvíjí základní dovednosti pro vzájemnou spolupráci a umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení různých situací (např. konfliktů).

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu. Rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti.

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí, napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí a podněcuje aktivitu, toleranci a ohleduplnost ve vztahu k životnímu prostředí. Poskytuje ucelený elementární pohled na okolní přírodu a prostředí a využívá přímého kontaktu jedince s prostředím k propojení rozvoje myšlení a emocionální stránky osobnosti.

Osobnostní a sociální výchova

	I. stupeň						II. stupeň			
Název tématického okruhu:	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	10. ročník
Osobnostní rozvoj										
Rozvoj schopností poznávání	Čt - In Hv - In PVv - In Mat - In	Čt - In Hv - In PVv - In Mat - In	Čt - In Hv - In PVv - In Mat - In	Čt - In Hv - In PVv - In Mat - In	Čt - In Hv - In PVv - In Mat - In PC - In	Čt - In Hv - In PVv - In Mat - In PC - In	Čt - In Hv - In PVv - In Mat - In PC - In Př - In	Čt - In Hv - In PVv - In Mat - In PC - In Př - In	Čt - In Hv - In PVv - In Mat - In PC - In Př - In	Čt - In Hv - In PVv - In Mat - In PC - In Př - In
Sebepoznání a sebepojetí	Tv - In, A Prv - In	Tv - In, A Prv - In	Tv - In, A Prv - In	Tv - In, A Prv - In	Tv - In, A Prv - In	Tv - In, A Prv - In	Tv - In, A Př - In	Tv - In, A Př - In	Tv - In, A Př - In	Tv - In, A Př - In
Seberegulace a sebeorganizace	Tv - In PVv - In	Tv - In PVv - In	Tv - In PVv - In	Tv - In PVv - In	Tv - In PVv - In	Tv - In PVv - In	Tv - In PVv - In	Tv - In PVv - In	Tv - In PVv - In	Tv - In PVv - In
Psychohygiena	Tv - In	Tv - In	Tv - In	Tv - In	Tv - In	Tv - In	Tv - In	Tv - In	Tv - In	Tv - In
Sociální rozvoj										
Poznávací schopnosti	Tv - In	Tv - In	Tv - In	Tv - In	Tv - In	Tv - In	Tv - In	Tv - In	Tv - In	Tv - In
Mezilidské vztahy	Hv - In PVv - In	Hv - In PVv - In	Hv - In PVv - In	Hv - In PVv - In	Hv - In PVv - In	Hv - In PVv - In	Hv - In PVv - In	Hv - In PVv - In	Hv - In PVv - In	Hv - In PVv - In
Komunikace	Řv - In Čt - In	Řv - In Čt - In	Řv - In Čt - In	Řv - In Čt - In	Řv - In Čt - In	Řv - In Čt - In	Řv - In Čt - In	Řv - In Čt - In	Řv - In Čt - In	Řv - In Čt - In
Spolupráce a soutěživost	Tv - In, A Hv - In PVv - In, A	Tv - In, A Hv - In PVv - In, A	Tv - In, A Hv - In PVv - In, A	Tv - In, A Hv - In PVv - In, A	Tv - In, A Hv - In PVv - In, A	Tv - In, A Hv - In PVv - In, A	Tv - In, A Hv - In PVv - In, A	Tv - In, A Hv - In PVv - In, A	Tv - In, A Hv - In PVv - In, A	Tv - In, A Hv - In PVv - In, A

Environmentální výchova

	I. stupeň						II. stupeň			
Název tématického okruhu:	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	10. ročník
Ekosystémy	Prv - In	Prv - In	Prv - In	Prv - In	Prv - In	Prv - In	Vu - In	Vu - In	Vu - In	Vu - In
Základní podmínky života	Čt - In Prv - In	Čt - In Prv - In	Čt - In Prv - In	Čt - In Prv - In	Čt - In Prv - In	Čt - In Prv - In	Čt - In Vu - In Př - In	Čt - In Vu - In Př - In	Čt - In Vu - In Př - In	Čt - In Vu - In Př - In
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	PVv - In, P Tv - In	PVv - In, P Tv - In	PVv - In, P Tv - In	PVv - In, P Tv - In	PVv - In, P Tv - In	PVv - In, P Tv - In	PVv - In, P Tv - In	PVv - In, P Tv - In	PVv - In, P Tv - In	PVv - In, P Tv - In
Vztah člověka k prostředí	Prv - In	Prv - In	Prv - In	Prv - In	Prv - In	Prv - In	Vu - In	Vu - In	Vu - In VZ - In	Vu - In VZ - In

Multikulturní výchova

	I. stupeň						II. stupeň			
Název tématického okruhu:	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	10. ročník
Kulturní rozdíly	Čt - In	Čt - In	Čt - In	Čt - In	Čt - In	Čt - In	Čt - In	Čt - In	Čt - In	Čt - In
	Řv - In	Řv - In	Řv - In	Řv - In	Řv - In	Řv - In	Řv - In	Řv - In	Řv - In	Řv - In
	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In
	Prv - In	Prv - In	Prv - In	Prv - In	Prv - In	Prv - In	Vu - In	Vu-In	Vu - In	Vu-In
Lidské vztahy	Hv - In	Hv - In	Hv - In	Hv - In	Hv - In	Hv - In	Hv - In	Hv - In	Hv - In	Hv - In
	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In
Etnický původ	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In	PVv - In
	Čt - In	Čt - In	Čt - In	Čt - In	Čt - In	Čt - In	Čt - In	Čt - In	Čt - In	Čt - In

Legenda:

In = integrace do předmětu

A = akce

P = projekt

3.4. Učební plán

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	celkem	7.	8.	9.	10.	celkem
Předmět	počet hodin týdně	počet hodin týdně	počet hodin týdně	počet hodin týdně	počet hodin týdně	počet hodin týdně	celkový počet 1.-6.r.	počet hodin týdně	počet hodin týdně	počet hodin týdně	počet hodin týdně	celkový počet 7.-10.r.
Čtení	2+1	2+1	3	3	3	3	18	3	3	3	3	12
Psaní	1+1	1+1	2	2	2	2	12	2	2	2	1+1	8
Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	12	1+1	1+1	1+1	1+1	8
Matematika	2	2	2	2	2	2	12	3	3	3	3	12
Počítače	0	0	0	0	1	1	2	1	1	1	1	4
Prvouka	3	3	3	3	2+1	2+1	18	0	0	0	0	0
Věcné učení	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	8
Přírodověda	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3	3	12
Hudební výchova	3	3	3	3	3	3	18	2+1	2+1	2+1	2+1	12
Výchova ke zdraví	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Tělesná výchova	3	3	3	3	3	3	18	3	3	3	3	12
Pracovní a výtvarná výchova	3	3	3+1	4+1	4+1	4+1	25	5+1	5+1	6	6	24
celkem hodin týdně	21	21	22	23	24	24	135	28	28	29	29	114

3.4.1. Poznámky k učebnímu plánu

Celková časová dotace pro vzdělávání žáků v základní škole speciální je stanovena na 1. stupni na 135 hodin, pro vzdělávání na 2. stupni na 114 hodin. První stupeň je rozdělen na 1. období (1. – 3. ročník) a 2. období (4. – 6. ročník).

Vzdělávací obsah vzdělávání žáků na základní škole speciální je rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory.

Disponibilní časová dotace byla využita k posílení některých předmětů, především těch, do kterých jsou zařazeny předměty speciálně pedagogické péče a je vyznačena jako +

Předměty speciálně pedagogické péče jsou součástí systému ucelené rehabilitace a jejich obsah je integrován do jednotlivých předmětů.

Zkratky jednotlivých terapií, které škola nabízí:

- **LOGO** - individuální logopedická péči školního speciálního logopeda
- **HIPO** - hiporehabilitace (terapie pomocí koně)
- **CANIS** - canisterapie (terapie pomocí psa)
- **MUZ** - muzikoterapie (terapie pomocí hudby)
- **ARTE** - arteterapie (terapie pomocí umělecké tvorby)
- **SNOEZ** - stimulaci ve snoezelenu (terapie založená na zklidňujícím a stimuluujícím prostředí)
- **ERGO** - ergoterapii v keramické dílně (terapie pomocí pracovních činností)
- **BAZÉN** - plavecký výcvik v bazénu, pobyt ve vířivce
- **AAK** - alternativní a augmentativní komunikace
- **VOKS** - metoda Výměnného obrázkového komunikačního systému
- **ORFS** - prvky Orofaciální stimulace
- **PPV** - podpora pohybového vývoje
- **BS** - koncept bazální stimulace

Vyučovací předměty

Čtení

Vyučovací předmět Čtení vznikl ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Vyučuje se v 1. - 10. ročníku jako samostatný předmět 3 hodiny týdně. V 1. a 2. ročníku je posílen z disponibilní časové dotace.

Psaní

Vyučovací předmět Psaní vznikl ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Vyučuje se v 1. - 10. ročníku jako samostatný předmět 2 hodiny týdně. V 1., 2. a 10. ročníku je posílen z disponibilní časové dotace.

Řečová výchova

Vyučovací předmět Řečová výchova je součástí vzdělávací oblasti Jazyková komunikace a vzdělávacího oboru Řečová výchova. Vyučuje se v 1. - 10. ročníku 2 hodiny týdně. Časová dotace na 1. stupni je 12 vyučovacích hodin, na 2. stupni je 8 vyučovacích hodin, 7.-10. ročníku je posílen z disponibilní časové dotace.

Matematika

Vyučovací předmět Matematika byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace. Vyučuje se v 1.-10. ročníku jako samostatný předmět, na I. stupni 2 hodiny týdně, na II. stupni 3 hodiny týdně.

Počítače

Vyučovací předmět Počítače byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie. Vyučuje se v 5. - 10. ročníku jako samostatný předmět 1 hodina týdně.

Prvouka

Vyučovací předmět Prvouka byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a oboru Člověk a jeho svět. Vyučuje se v 1. - 6. ročníku jako samostatný předmět 3 hodiny týdně. V 5. a 6. ročníku je posílen z disponibilní časové dotace.

Věcné učení

Vyučovací předmět Věcné učení byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost, vzdělávacího oboru Člověk a společnost. Vyučuje se v 7. - 10. ročníku jako samostatný předmět 2 hodiny týdně.

Přírodověda

Vyučovací předmět přírodověda byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Vyučuje se v 7. - 10. ročníku jako samostatný předmět 3 hodiny týdně.

Hudební výchova

Vyučovací předmět Hudební výchova je vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a kultura. Vyučuje se v 1. - 10. ročníku jako samostatný předmět 3 hodiny týdně. V 7. - 10. ročníku je posílen z disponibilní časové dotace.

Výchova ke zdraví

Vzdělávací předmět Výchova ke zdraví je vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a vyučuje se v 9. a 10. ročníku 1 hodinu týdně.

Tělesná výchova

Předmět Tělesná výchova je vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Vyučuje se v 1. - 10. ročníku jako samostatný předmět 3 hodiny týdně.

Pracovní a výtvarná výchova

Vyučovací předmět Pracovní a výtvarná výchova byl vytvořen ze vzdělávacích oblastí Člověk a svět práce a Umění a kultura. Vyučuje se v 1. - 10. ročníku jako samostatný předmět v 1. a 2. ročníku 3 hodiny týdně, ve 3. ročníku 4 hodiny týdně, ve 4.-6. ročníku 5 hodin týdně a v 7. - 10. ročníku 6 hodin týdně. Ve 3. - 8. ročníku je posílen z disponibilní časové dotace. Vzdělávací obsah tohoto předmětu je vytvořen sloučením vzdělávacího oboru Výtvarná výchova a vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Časová dotace je využita pouze ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (na I. stupni 21h týdně a na II. Stupni 22 hodin týdně) a posílena z disponibilní časové dotace o 4 hodiny na I. stupni a o 2 hodiny na II. stupni.

Zkratky jednotlivých předmětů:

ČTENÍ - Čt

ŘEČOVÁ VÝCHOVA - Řv

POČÍTAČE - PC

VĚCNÉ UČENÍ - Vu

HUDEBNÍ VÝCHOVA - Hv

TĚLESNÁ VÝCHOVA - Tv

PRACOVNÍ a VÝTVARNÁ VÝCHOVA - PVv

PSANÍ - Ps

MATEMATIKA - Mat

PRVOUKA - Prv

PŘÍRODOVĚDA - Př

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ - VZ

Obsahové, organizační a časové vymezení je uvedeno v Charakteristice každého předmětu.

4. Učební osnovy

4.1. Vyučovací předmět: ČTENÍ

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Čtení vznikl ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Vyučuje se v 1. - 10. ročníku jako samostatný předmět 3 hodiny týdně. V 1. a 2. ročníku je posílen z disponibilní časové dotace. Pro výuku je využívána kmenová třída, počítačová učebna, zahradní posezení, místnosti na terapii.

Předmět Čtení je zaměřen na rozvíjení a zpřesňování zrakového a sluchového vnímání, na postupné osvojování písmen, slov a vět. A také rozvíjení čtenářských dovedností (technik čtení), na získávání základních dovedností pro pochopení čteného textu a na vnímání různých sdělení, porozumění jim a jejich reprodukování.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládal čtení všech tiskacích i psacích písmen
- přečetl jednoduché věty nebo text, orientoval se ve čteném textu
- dokázal přečtený text reprodukovat
- orientoval se v jednoduchých psaných nebo obrázkových návodech

Vyučovací metody vychází z didaktických zásad - zejména názornosti, přiměřenosti a posloupnosti. Využíváme takové metody a formy práce, aby podporovaly zejména rozvoj komunikačních dovedností a rozšiřovaly slovní zásobu a volíme je s ohledem na věk žáků a celkovou mentální úroveň. Metody slovního sdělování o věcech a jevech realizujeme formou řízeného rozhovoru, ale také využíváme spontánní výpovědi žáků. Využíváme žákovskou knihovnu, výukové programy na počítači, návštěvy divadel, výstav i městských knihoven, muzeí apod. Výuka probíhá individuálně, ve skupinkách i frontálně.

Do předmětu Čtení jsou začleněny tyto předměty speciálně pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace: AAK, VOKS, snoezelen, orofaciální stimulace, podpora pohybového vývoje, muzikoterapie a koncept bazální stimulace.

Hodnocení

V 1. ,2., 4. a 5. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů 1. a 2. období. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci. Ve 3. a 6. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. a 2. období. Na druhém stupni platí pro hodnocení očekávané výstupy v 10. ročníku, v 7., 8. a 9. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů na druhém stupni. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci.

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná obsah všech vyučovacích předmětů, zejména Prvouka, Věcné učení, Přírodověda - čtení zadání, odpovědi na otázky, řízení se pokyny apod. Velmi úzce souvisí s Řečovou výchovou - rozvoj slovní zásoby, správná výslovnost, upevňování technik čtení apod. a Psáním - čtení psaného písma, zraková percepce a diferenciacce atd.

Do předmětu Čtení jsou začleněny tématické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- ovládá základy čtení a využívá je ke svému vzdělávání
- používá učebnice a učební materiály, pomůcky
- projevuje zájem o nové poznatky
- uplatňuje získané zkušenosti v praktickém životě

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- zařazuje logopedická cvičení (gymnastika jazyka, rtů...) a tím dbá na správnou výslovnost, tempo řeči, pravidelné dýchání

- zařazuje cvičení prováděná v rámci sluchového a zrakového vnímání
- navozuje různé situace z běžného života, které vybízí žáka ke spontánním rozhovorům, k diskusi
- aplikuje vhodné metody čtení dle stupně postižení a individuálních možností žáka - analyticko-syntetická metoda, globální čtení, metoda sociálního čtení
- zařazuje didaktické hry, motivující činnosti k osvojení a postupnému zdokonalování čtenářských dovedností
- předkládá odpovídající učební pomůcky materiály (učebnice, knihy a časopisy, nástěnné obrazy, počítačové programy, leporela, obrázkové knihy, puzzle...)
- motivuje žáka k vyhledávání, třídění informací, orientaci v knihách encyklopedické povahy

Kompetence komunikativní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje s lidmi
- chápe obsah psaného textu
- srozumitelně se vyjadřuje
- dokáže přečtený text reprodukovat

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování svých myšlenek, názorů
- používá různé strategie (řízený dialog, jednoduchá diskuse, dramatizace...), které vedou k rozvíjení komunikace
- zapojuje žáka do třídních a školních soutěží a akcí (recitace, akademie...)
- povzbuzuje žáka k praktickému používání jemu dostupných, zvládnutých čtenářských technik
- předkládá širokou škálu názorných textů (např. pracovní postup)
- aktivně zapojuje žáka do života třídy (např.: ranní přivítání...)

Kompetence pracovní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly

- adekvátně reaguje na posouzení své práce

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- aktivně zapojuje žáka do společných i individuálních činností
- hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení (co zvládá, co potřebuje zlepšovat)
- názornou demonstrací a poslušností úkonů rozvíjí u žáka schopnost plnit konkrétní úkoly postupně
- důsledně vyžaduje od žáka dokončení zadaného úkolu
- ukázkami výsledných prací motivuje žáka k aktivitě

Vzdělávací obsah předmětu

Snoezelen

- sociální interakce
- cvičení pozornosti, vnímání a soustředění
- podpora motivace
- stimulace správného dýchání
- komunikace a emoce
- rozvoj neverbálních schopností (úsměv, oční kontakt, iniciační dotek)
- rozvoj verbálních schopností

Augmentativní a alternativní komunikace a Výměnný obrázkový komunikační systém

- sociální čtení
- globální čtení
- do textu zařazené obrázky, fotky, piktogramy
- čtení větného proužku - VOKS
- skládání např. pohádek z obrázků, fotek
- koordinace oko - ruka
- rozvoj paměti a slovní zásoby

Muzikoterapie

- rozvoj schopnosti integrovat a syntetizovat části do celků (rytmizace, dělení slov, vět...)
- rozvoj schopnosti zaznamenat a sdílet vnitřní prožitky
- rozvoj paměti
- zlepšení pozornosti a orientace v realitě
- poskytnutí prostředků k sebevyjadřování
- rozvoj schopnosti naslouchat
- stimulace nebo relaxace
- rozvoj sluchových dovedností
- podpora identifikace a empatie s druhými
- posilování adaptivního chování

Orofaciální stimulace

- navození zrakové prostorové orientace
- pozitivní ovlivnění emočních procesů
- vytváření vztahu k sobě samému a okolí
- orientace v okolí
- rozvoj představivosti, paměti při koncentraci pozornosti
- záměrné pozorování
- rozvoj oromotoriky

Podpora pohybového vývoje

- dechová gymnastika
- normalizace svalového napětí v orofaciální oblasti
- koordinace dechu a pohybu
- senzomotorika
- koordinace oko - ruka
- pohyby přes střední osu

Koncept Bazální stimulace

- auditivní stimulace
- optická stimulace
- orální stimulace

ČTENÍ

I. stupeň

Učivo:

- příprava na čtení, seznámení s leporely a knihami, motivace ke čtení
- diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání
- orientace na stránce, čtení obrázků v řádku
- naslouchání: koncentrační cvičení, poslech pohádek, veršů a říkadel, recitace
- tvoření vět k obrázkům, chápání obsahu vět
- prohlížení a čtení dětské literatury a časopisů
- práce s PC programy
- čtení: analyticko - syntetické činnosti, globální metoda, alternativní způsoby čtení
- vyvozování hlásek a písmen, dělení a skládání slabik a slov
- čtení slabik, slov, jednoduchých vět, tvoření jednoduchých vět
- reprodukce jednoduchého textu
- dramatizace

Osobnostní a sociální výchova

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
- moje vztahy k druhým lidem
- dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů
- dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne.
- vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.

Multikulturní výchova

- právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci
- udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost
- vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti)
- uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)
- různé způsoby života

Environmentální výchova

- náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí)
- prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Očekávané výstupy - 1. období

žák by měl

- dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání
- číst slabiky a dvojslabičná slova, skládat slova ze slabik
- tvořit věty podle obrázků
- orientovat se na stránce i řádku
- chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem

Očekávané výstupy - 2. období

žák by měl

- zvládat čtení probraných tiskacích i psacích písmen
- rozlišit stejná a různě znějící slova
- umět reprodukovat krátký text podle ilustrací a návodných otázek
- orientovat se ve větě
- číst s porozuměním jednoduché věty

- přednášet krátké říkanky a básničky

II. stupeň

Učivo

- upevňování čtení slabik a slov zvládnutých na prvním stupni
- postupné osvojování a upevňování dalších hlásek a písmen
- čtení vět obsahujících snadná slova s přiměřeným obsahem
- čtení snadných textů s porozuměním
- plynulé čtení slov, slabik a vět a s porozuměním
- práce s textem - prohlubování čtenářských dovedností, obrázkové knihy, časopisy, návody k použití výrobků a k činnostem s obrázky
- poslech a reprodukce - poslech příběhů, pohádek, reprodukce přečteného, recitace, dramatizace, využití PC programů
- čtení dětské kuchařské knihy, jednoduchých receptů
- orientace v dětských mapách a atlasech
- orientace v textu tichým čtením

Osobnostní a sociální výchova

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
- moje vztahy k druhým lidem
- dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů
- dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne
- vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.

Multikulturní výchova

- právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci
- udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost
- vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti)

- uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)
- různé způsoby života

Environmentální výchova

- náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí)
- prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)
- Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne.

Očekávané výstupy II. stupeň

žák by měl

- číst všechna tiskací i psací písmena
- zvládat čtení krátkého jednoduchého textu
- orientovat se ve čteném textu
- zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat snadný krátký text
- přednášet říkanky a básničky
- získat pozitivní vztah k literatuře
- orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázků

4.2. Vyučovací předmět: PSANÍ

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Psaní vznikl ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Vyučuje se v 1. - 10. ročníku jako samostatný předmět 2 hodiny týdně. V 1., 2. a 10. ročníku je posílen z disponibilní časové dotace.

Cílem předmětu je vést žáka k srozumitelnému vyjadřování písemnou formou. Zaměřujeme se na rozvíjení a posilování sluchové a zrakové percepce, pozornosti, paměti, jemné a hrubé motoriky, které těsně souvisí s rozvojem řeči a myšlení. Žáci nacvičují techniku správného psaní, napsání krátkého sdělení psacím nebo hůlkovým písmem vzhledem ke svým individuálním možnostem.

Do předmětu Psaní jsou začleněny tyto předměty speciálně pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace: canisterapie, hiporehabilitace, muzikoterapie a koncept Bazální stimulace.

Hodnocení

V 1., 2., 4. a 5. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů 1. a 2. období. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci. Ve 3. a 6. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. a 2. období. Na druhém stupni platí pro hodnocení očekávané výstupy v 10. ročníku, v 7., 8. a 9. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů na druhém stupni. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci.

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná všemi předměty, např. Matematika (psaní čísl, zadání příkladu), Prvouka, Věcné učení a Přírodověda (zapisování odpovědí, opis učiva, doplňování odpovědní do vět), Čtení (opis básniček, textů), Hudební výchova (opis textu písní, zápis not) apod.

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zapíše zadání nebo text dle pokynů
- zaznamená si písemně potřebné údaje (číslo, slovo nebo větu)

- využívá vhodné metody a způsoby při zaznamenávání údajů

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- klade důraz na pozitivní motivaci žáka
- procvičuje se žákem psaní při každé příležitosti
- vede žáka k samostatnému využívání psané formy projevu
- fixuje zápis důležitých údajů denním procvičováním

Kompetence komunikativní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- umí písemnou formou vyjádřit své myšlenky
- zvládá zapsat potřebné údaje (jméno, adresu apod.)
- odpoví na dopis, mail

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel

- vychází z rozvoje verbální i neverbální komunikace žáků, z rozvíjení slovní zásoby, formulování vlastní myšlenky
- procvičuje a fixuje vyjadřování písemnou formou (dopis, sdělení)
- vede žáky k čitelnému písemnému projevu

Kompetence pracovní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- se umí podepsat, napsat základní informace
- rozumí tomu, co napíše
- využívá získané znalosti v praxi
- umí pracovat samostatně i v týmu

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel

- automatizuje u žáků vhodnou úpravu pracovního prostoru a dodržování pravidel hygieny při psaní
- vede žáky k samostatné práci
- fixuje základní pracovní návyky a postupy
- vede žáky k pozitivnímu hodnocení vlastní práce
- předkládá žákům různé druhy studijních materiálů a vede je k samostatné práci s nimi a jejich využití ve společenském životě
- prostřednictvím modelových situací učí žáka pracovat v týmu

Vzdělávací obsah předmětu

Canisterapie a Hiporehabilitace

- hrubá a jemná motorika
- : procvičování pohybů celé paže a prstů(kartáčování, krmení, povely psovi/koni pohybem ruky...)
- : různé druhy úchopů (granule, psí hračky, psí packa, chlupy, hřívá, opratě apod.)
- : používání obou rukou (zapínání vesty, obojku, práce s vodítkem, držení sedla, ...)
- : koordinace oko - ruka (sledovat prováděnou činnost očima)
- : stimulace nervových receptorů (hlazení psa/koně, vybírání nečistot, olizování kůže psím jazykem...)

Muzikoterapie

- uvolňovací cvičení - klepání prsty na bubínek či podložku, střídavě či současně
- probírání písku, korálků či kamínků prsty v nádobě - střídání rukou -zvukové efekty
- zadání písmene učitelem, žáci za pomoci doprovodných nebo rytmických nástrojů vyjadřují, jaký zvuk jim písmeno připomíná.

Koncept Bazální stimulace

- auditivní stimulace
- optická stimulace
- taktilně haptická stimulace

PSANÍ

I. stupeň

učivo

- správné sezení a zacházení s psacím náčiním, nácvik správného úchopu
- prvky správných hygienických a pracovních návyků při psaní
- hry a motivované přípravné cviky pro rozvoj psychomotorických schopností jemné pohybové koordinace nutné k výuce psaní
- grafomotorická cvičení, uvolňovací cviky, rytmická cvičení
- prvky psacích písmen
- psát probraná písmena
- spojování písmen ve slabiky, procvičování naučených písmen ve slabikách
- psát hůlkovým písmem vlastní jméno
- psaní písmen
- přepis a opis slabik a slov, opis číslic
- upevňovat psaní hůlkového písma
- diktát písmen a slabik

Očekávané výstupy - 1. období

žák by měl

- dodržovat správné držení psacího náčiní
- vyvodit písmena podle obrázků
- rozpoznat samohlásky (odlišovat jejich délku) a souhlásky
- psát velká písmena
- tvořit, spojovat a psát písmena a slabiky
- zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním

Očekávané výstupy - 2. období

žák by měl

- psát písmena, která umí číst

- opisovat a přepisovat slabiky a jednoduchá slova
- ovládat psaní hůlkového písma
- psát písmena a slabiky podle diktátu
- napsat hůlkovým písmem své jméno
- opsat číslice

II. stupeň

Učivo

- zpřesnění tvarů písmen a číslic
- psaní slabik a slov podle diktátu
- opis slov a jednoduchých vět
- psaní a opis jednoduchých sdělení podle předlohy
- přepis písma, přepis krátkého textu
- psaní vlastního jména, adresy bydliště
- forma společenského styku
- psaní číslic podle nápovědy
- psaní na PC

Očekávané výstupy II. stupeň

žák by měl

- dbát na čitelný písemný projev
- opsat slova a napsat jednoduché věty i podle diktátu
- napsat jednoduché sdělení
- přepsat krátký jednoduchý text
- podepsat se psacím písmem
- zvládnout napsat běžné písemnosti - adresu, přání, dopis
- psaní číslic i podle nápovědy

4.3. Vyučovací předmět: ŘEČOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Řečová výchova je součástí vzdělávací oblasti Jazyková komunikace a vzdělávacího oboru Řečová výchova. Vyučuje se v 1. - 10. ročníku 2 hodiny týdně. Časová dotace na 1. stupni je 12 vyučovacích hodin, na 2. stupni je 8 vyučovacích hodin, 7.-10. ročníku je posílen z disponibilní časové dotace.

Cílem předmětu je rozvíjení žákových komunikačních dovedností tak, aby se mohl zapojit do společnosti. Důraz je kladen na vnímání a chápání různých jazykových sdělení. Učí se správnému a srozumitelnému vyjadřování dle svých schopností a možností.

Podle potřeby využíváme alternativní komunikační systémy, které pomáhají vytvořit takovou formu náhradní komunikace, která umožňuje vyjadřovat své pocity, přání a potřeby dle individuálních možností. Metody a formy alternativní komunikace mohou verbální řeč buď pouze doplňovat a rozvíjet slovní zásobu nebo nahrazují řeč přechodně nebo trvale.

Alternativní metody komunikace využíváme u žáků s mentálním postižením, s autismem, s DMO. Jedná se o komunikaci pomocí piktogramů, metodu sociálního čtení, VOKSu.

Ke splnění těchto cílů se zaměříme na rozvíjení a zpřesňování zrakového a sluchového vnímání formou různých diferenciacních cvičení a her.

Předmět rozvíjí schopnost žáka vnímat různá sdělení, rozumět jim a adekvátně na ně reagovat. Posiluje sebedůvěru, schopnost sdělit svůj názor, to vše s ohledem na žákovu individualitu a logopedickou diagnózu.

Do předmětu Řečová výchova jsou začleněny tyto předměty speciálně pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace: VOKS, AAK, snoezelen, orofaciální stimulace, podpora pohybového vývoje, muzikoterapie, canisterapie, hiporehabilitace a koncept Bazální stimulace.

Hodnocení

V 1., 2., 4. a 5. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů 1. období a 2. období. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci. Ve 3. a 6. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. a 2. období. Na druhém stupni platí pro

hodnocení očekávané výstupy v 10. ročníku, v 7., 8. a 9. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů na druhém stupni. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci.

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná obsah všech vyučovacích předmětů, zejména při sdělování vlastních názorů a pocitů, pochopení různých jazykových sdělení a zadání, odpovědi na otázky, řízení se pokyny apod. Všechny předměty rozvíjí slovní zásobu, upevňují správnou výslovnost a podporují formy jiné komunikace a techniku čtení.

Do předmětu Řečová výchova jsou začleněny tématické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Multikulturní výchova

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- ovládá mateřský jazyk pro osobní a společenský život
- projevuje zájem o nové poznatky
- uplatňuje osvojené dovednosti v praktickém životě

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel

- vede žáky k pochopení významu mateřského jazyka pro jejich osobní i společenský život
- motivuje žáka ke zlepšení řečového projevu
- klade důraz na pozitivní přístup žáka ke slovnímu vyjadřování

Kompetence k řešení problémů:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- požádá o pomoc, vysvětlí, co se stalo
- vybírá podstatné informace
- dokáže poradit spolužákům

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel

- navozováním reálných situací vede žáka k samostatnému řešení a překonávání překážek
- ukazuje žákovi jak naslouchat, vnímat, chápat a rozumět, respektovat názory jiných lidí
- fixuje a automatizuje u žáků respektování společenských norem a zákonů

Kompetence komunikativní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- se vyjadřuje jasně a srozumitelně
- formuluje vlastní myšlenky, požadavky, prosby a přání
- naslouchá druhým, odpovídá na otázky a zapojuje se do komunikace v kolektivu
- rozumí slyšenému a adekvátně reaguje

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel

- vychází z rozvoje verbální i neverbální komunikace žáků
- zařazuje logopedická cvičení
- rozvíjí slovní zásobu, učí vést žáky dialog
- umožňuje žákům formulování vlastní myšlenky, vyjadřování se k daným tématům
- navozuje situace tak, aby se žáci naučili naslouchat druhým, porozumět slyšenému, vybírat podstatné informace

Kompetence sociální a personální:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- používá základní komunikační dovednosti (pozdrav, poděkování...)
- se zapojuje do komunikace ve skupině

- má pozitivní pohled na svět i na sebe
- osloví kamaráda nebo dospělého, dokáže vést dialog

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel

- fixuje u žáků užívání základních komunikačních dovedností v běžných denních situacích (pozdrav, poděkování)
- pomáhá žákovi hledat cestu k sobě i k lidem okolo prostřednictvím rozhovorů a povídání
- umožňuje žákům vyjádřit své názory, pocity
- učí žáka komunikovat ve skupině (ranní kruh, povídání na téma, dialogy)

Kompetence pracovní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- respektuje společenské normy a názory jiných lidí
- domluví se s dospělou osobou, vyřídí jednoduchý vzkaz
- zvládá jednoduché samostatné i týmové práce
- požádá o pomoc, jednoduše popíše co dělal

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel

- fixuje u žáka dodržování vymezených pravidel
- pomáhá žákům vyjadřovat se a komunikovat navozováním různých situací
- učí žáky požádat o pomoc
- vede žáky k hodnocení vlastní práce

Vzdělávací obsah předmětu

Snoezelen

- motivující prostředí
- práce se zrcadlem

- dechová, hlasová a artikulační cvičení
- rozvoj neverbálních a verbálních schopností

AAK

- morfologicko-syntaktická rovina - pomocí znaků, piktogramů, obrázků a fotek: větné vyjádření, věta rozvitá, slovesa, předložky, vizualizace a strukturalizace věty, slovosled
- lexikálně-sémantická rovina - pomocí znaků, piktogramů, obrázků a fotek: rozvoj aktivní i pasivní slovní zásoby
- foneticko fonologická rovina - pomocné artikulační znaky
- pragmatická rovina - pomocí znaků, piktogramů, obrázků a fotek: dramatizace, socializace, modelové situace

Muzikoterapie

- rozvoj schopnosti integrovat a syntetizovat části do celků (rytmizace slov, vět...)
- rozvoj schopnosti zaznamenat a sdílet vnitřní prožitky
- rozvoj paměti
- zlepšení pozornosti a orientace v realitě
- poskytnutí prostředků k sebevyjadřování
- rozvoj schopnosti naslouchat
- stimulace nebo relaxace
- rozvoj sluchových dovedností
- podpora identifikace a empatie s druhými
- posilování adaptivního chování
- artikulační a dechová cvičení na nástroje (roury, hřebínek, kaza...)

Canisterapie a Hiporehabilitace

- rozvoj komunikačních dovedností - dechové cvičení (rozfoukávání srsti), nápodoba (dechu, štěkání), slovní zásoba
- rozvoj hybnosti mluvidel (jak se pes olizuje, vyplazuje jazyk, frkání, řehtání)
- sociální citění

Orofaciální stimulace

- navození zrakové a prostorové orientace
- pozitivní ovlivnění emočních procesů
- vytváření vztahu k sobě samému a okolí
- orientace v okolí
- rozvoj představitivosti, paměti při koncentraci pozornosti
- záměrné pozorování
- rozvoj oromotoriky

Podpora pohybového vývoje

- dechová gymnastika
- normalizace svalového napětí v orofaciální oblasti
- koordinace dechu a pohybu
- senzomotorika
- koordinace oko - ruka
- pohyby přes střední osu

VOKS

- pochopení základního principu VOKS - výměny obrázku za oblíbenou věc /ve spolupráci s logopedem/
- užití komunikační tabulky VOKS/ve spolupráci s logopedem/
- vnímání vizuální podpory řeči učitelů
- diferenciací obrázků a rozvoj obrázkové slovní zásoby/ve spolupráci s logopedem/
- práce s větným proužkem v systému VOKS/ve spolupráci s logopedem/
- Odpovědi na otázku „Co chceš?“, „Co vidíš?“, „Co máš?“, „Co je to?“, „Co slyšíš?“ /ve spolupráci s logopedem/
- Popis obrázků sloves /ve spolupráci s logopedem/
- Spontánní projev - komentování/ve spolupráci s logopedem/ - ZDE BYLA POUŽITA PUBLIKACE M. KNAPCOVÉ

Koncept Bazální stimulace

- auditivní stimulace
- optická stimulace
- orální stimulace
- vibrační stimulace

ŘEČOVÁ VÝCHOVA

I. stupeň

Učivo:

- jednoduché říkanky
- dechová, hlasová a artikulační cvičení
- rozvoj slovní zásoby
- správné používání významu slov
- poslech čteného textu
- popis obrázku
- rozšiřování slovní zásoby
- nácvik srozumitelného samostatného vyjadřování
- reprodukce textu podle otázek a ilustrací
- krátké vypravování - vlastních zážitků, reprodukce krátkého textu, popis obrázku apod.
- návštěva divadelního představení
- upevňování pravidel chování při divadelních představeních
- vyprávění děje formou otázek
- popis obrázku pomocí otázek
- práce s dětskými leporely, časopisy, knihami
- výslovnost, intonace
- tvorba slov
- popis jednoduchého předmětu, činnosti či děje

Osobnostní a sociální výchova

- řeč těla, řeč zvuků a slov
- cvičení pozorování
- dovednosti pro verbální i neverbální sdělování
- komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluv, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vysvětlování, žádost apod.)

Multikulturní výchova

- vnímání jedinečnosti každého člověka a jeho individuální zvláštnosti
- respektování zvláštnosti různých etnik

Očekávané výstupy - 1. období

žák by měl

- reprodukovat jednoduché říkanky a básničky
- dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů
- popsat jednoduché obrázky
- reprodukovat krátký text podle otázek

Očekávané výstupy - 2. období

žák by měl

- reprodukovat krátké texty podle jednoduché osnovy
- vyprávět zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh podle otázek
- vyprávět jednoduchý příběh podle obrázku
- popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení
- domluvit se v běžných situacích
- zvládat slovní formy společenského styku - pozdrav, prosba, poděkování
- dramatizovat jednoduché příběhy

II. stupeň

Učivo:

- edukace a reedukace řeči
- rozvíjení fonetického sluchu
- technika mluveného projevu - správné dýchání, výslovnost, intonace, a rytmizace
- rozvoj analyticko - syntetických sluchových cvičení
- snažit se o správnou výslovnost, slovní přízvuk, intonaci, rytmizaci, tvoření hlasu a melodie věty
- správné používání významu slov, srozumitelné vyjadřování, kultura mluveného projevu
- rozvoj neverbální komunikace
- dodržování pravidel společenského chování, orientace v sociálních situacích
- popis děje, jevů a osob na obrázcích
- rozvoj slovní zásoby, správné používání významu slov
- reprodukce textu, divadelního nebo filmového představení
- porozumění textu - pochopení obsahu děje
- dramatizace na dané téma - jednoduché příběhy, pohádky
- rozvoj komunikace jako prostředek orientace v sociálních situacích
- upevňování vyjádření pozdravu, poděkování, prosby, omluvy a blahopřání

Osobnostní a sociální výchova

- řeč těla, řeč zvuků a slov
- cvičení pozorování
- dovednosti pro verbální i neverbální sdělování
- komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluv, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vysvětlování, žádost apod.)

Multikulturní výchova

- vnímání jedinečnosti každého člověka a jeho individuální zvláštnosti
- respektování zvláštnosti různých etnik

- osobní přispění k zapojování žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy
- udržování tolerantního vztahu s jinými lidmi

Očekávané výstupy II. stupeň

žák by měl

- snažit se o správnou a zřetelnou výslovnost
- dbát na kulturu mluveného projevu
- komunikovat vhodně v běžných situacích a zvládat základní pravidla komunikace
- popsat děje, jevy a osoby na obrázcích
- vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity
- převyprávět vyslechnutý, přiměřeně náročný příběh, divadelní nebo filmové představení
- dramatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku

4.4. Vyučovací předmět: MATEMATIKA

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Matematika byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace. Vyučuje se v 1.-10. ročníku jako samostatný předmět, na I. stupni 2 hodiny týdně, na II. stupni 3 hodiny týdně.

Předmět Matematika je zaměřena na rozvíjení praktických činností a dovedností, které žáci nejčastěji využijí v běžném životě, na posílení schopností logického myšlení a prostorové představivosti. Žáci se seznamují se základními matematickými pojmy, symboly, postupy a způsoby jejich užití. Učí se používat matematické pomůcky včetně kalkulačtoru.

Naším cílem je u žáků stimulovat a rozvíjet smyslové vnímání, pozornost, soustředění, paměť. Snažíme se, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- uplatnil získané zkušenosti v praktických situacích (zvládnutí časových údajů, používání mincí, porovnávání velikostí, měření)
- osvojil si matematické pojmy a symboly, chápal matematické postupy
- rozvíjel svoje elementární abstraktní myšlení (chápaní číselné řady, abstrakce počtu předmětů, poznávání čísel) a logického myšlení
- vytvořil si prostorovou představivost
- rozvíjel svou samostatnost a vytrvalost

Vyučovací metody vychází z didaktických zásad - názornosti, přiměřenosti a posloupnosti. Volíme je s ohledem na věk a celkovou mentální úroveň žáka.

Výuka probíhá ve třídě, v počítačové učebně, žákovské kuchyňce, mimo školu při nákupu potravin, na vycházce apod., individuálně i v malých skupinkách.

Průřezovým tématem zařazeným do předmětu Matematika je Osobnostní a sociální výchova, a to do všech ročníků I. i II. stupně.

Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací.

Do předmětu Matematika jsou začleněny tyto předměty speciálně pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace: VOKS a koncept Bazální stimulace.

Hodnocení

V 1. ,2., 4. a 5. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů 1. a 2. období. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci. Ve 3. a 6. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. a 2. období. Na druhém stupni platí pro hodnocení očekávané výstupy v 10. ročníku, v 7., 8. a 9. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů na druhém stupni. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci.

Mezipředmětové vztahy

Výuka prolíná ostatními předměty, například Psaní (psaní číslic), Čtení (zadání příkladů), Počítače (výukové programy, počítačové hry), Věcné učení a Prvouka (prostorová orientace, orientace v pojmech a čase), Pracovní vyučování (nákup surovin, měření a vážení), Tělesná výchova (řada, kruh, rozlišení vpravo-vlevo).

Do předmětu Matematika jsou začleněny tématické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- ovládá základy počítání a využívá je ke svému vzdělávání
- používá učebnice, učební materiály a pomůcky (pracovní listy, kalkulačtor, pravítka)
- dodržuje návykové stereotypy učení
- chápe pochvalu jako motivaci k dalšímu učení
- používá termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- ovládá elementární způsoby práce s počítačem (práce s myší)
- uplatňuje získané zkušenosti v praktických situacích (manipulace s penězi, časové údaje, porovnávání velikostí)

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- aplikuje vhodné metody práce dle stupně postižení a individuálních schopností žáka
- zařazuje didaktické hry, motivující k osvojení a postupnému zdokonalování matematických dovedností
- předkládá odpovídající učební pomůcky a materiály (pracovní listy, počítačové programy, papírové peníze, geometrické tvary, číslice, puzzle, razítka s čísly)
- umožňuje žákům uplatnit získané zkušenosti v praxi
- pozitivně motivuje žáka k dalšímu učení

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- překonává problémy přiměřeně ke svým možnostem
- řeší známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- nenechá se při řešení problémů odradit nezdarem, ví na koho se může obrátit o pomoc při řešení problémů

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- navozuje modelové situace k překonávání překážek
- poskytuje častou pozitivní zpětnou vazbu
- vyžaduje důsledně dokončení započatého úkolu
- vede k samostatnosti a vytrvalosti při práci
- učí žáky nenechat se odradit nezdarem

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumí sdělení a reaguje na ně podle svých možností
- chápe jednoduché běžně užívané texty a obrazové materiály (pracovní listy, počítačové hry s matematickým obsahem)

- využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky (verbální i neverbální)

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjádření svých myšlenek
- povzbuzuje žáka k praktickému používání jemu dostupných technik v matematice
- aktivně zapojuje žáka do života školy

Vzdělávací obsah předmětu

VOKS

- v systému VOKS používání komunikační tabulky se symboly barev /Já chci modrou lentilku/
- v systému VOKS používání komunikační tabulky se symboly čísel /Kolik chceš bonbonů/
- v systému VOKS používání komunikační tabulky se symboly velikosti/Já vidím malý/velký míč/
- prostřednictvím každodenního rituálu vizualizace času, režimu dne, rozvrhu činností prostřednictvím obrázků VOKS

Koncept Bazální stimulace

- auditivní stimulace
- optická stimulace

MATEMATIKA

I. stupeň

Učivo

1. ŘAZENÍ A TŘÍDĚNÍ PŘEDMĚTŮ

- třídění předmětů podle různých kritérií, tvoření skupin (velikost, barva, tvar, počet)
- řazení předmětů zleva doprava
- orientování se v prostoru (nad, pod, před, za ...), v pojmech (všechno-nic, hodně-málo, stejně-více-méně, vlevo - vpravo - uprostřed)
- přiřazování předmětů podle číselné řady
- porovnávání množství

- třídění předmětů podle pořadí ve skupině
- doplňování číselné řady vzestupně

Osobnostní a sociální výchova

- rozvoj smyslového vnímání, pozornosti, soustředění
- cvičení paměti
- řešení problémů

Očekávané výstupy - 1. období

žák by měl

- orientovat se v pojmech všechno - nic, hodně - málo, malý - velký, dlouhý - krátký, stejně - více - méně, široký-úzký
- orientovat se v prostoru - nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře-dole
- řadit předměty zleva doprava
- třídit předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu

Očekávané výstupy - 2.období

žák by měl

- orientovat se v pojmech větší - menší, kratší - delší, širší - užší
- rozlišovat vlevo - vpravo, uprostřed
- orientovat se na ploše
- porovnávat množství a tvořit skupiny o daném počtu prvků
- třídit předměty podle pořadí ve skupinách
- přiřazovat předměty podle číselné řady

Učivo

2. ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

- poznávání, čtení, psaní číslic do 5
- diktát číslic do 5

- seznamování s matematickými pojmy +, -, =
- sčítání, odčítání do 5
- seznámení s počítadlem, s kalkulátorem
- numerace do 10
- řešení jednoduchých praktických úloh
- poznávání, čtení, psaní číslic, diktát číslic
- přiřazování čísel k prvkům a naopak

Očekávané výstupy - 1. období

žák by měl

- číst, psát a používat číslice v oboru do 5, numerace do 10
- orientovat se v číselné řadě 1 až 10
- sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 5
- znát matematické pojmy +, -, = a umět je zapsat
- umět rozklad čísel v oboru do 5
- psát číslice 1 - 5 i podle diktátu

Učivo - 2. období

2. ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

- poznávání, čtení, psaní číslic do 20, numerace do 100
- sčítání, odčítání s názorem do 20 s přechodem přes deset, psát číslice do 100
- práce s počítadlem, s kalkulátorem, s pomůckami (destičky, kuličky, desítkové soustavy kostek, montessori pomůcky)
- snadné příklady v oboru do 100 bez přechodu přes deset, počítání s penězi
- diktát jednoduchých příkladů v oboru do 20
- slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20

Očekávané výstupy - 2. období

žák by měl

- číst, psát a porovnávat čísla v oboru do 20 i na číselné ose, numerace do 100
- umět rozklad čísel do 20 bez přechodu přes desítku
- sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku
- psát čísla do 100
- zvládat snadné příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku
- zapsat jednoduché příklady v oboru do 20 podle diktátu
- řešit jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20
- umět použít kalkulátor

Učivo

3. ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

- orientování v prostoru
- rozlišování časových pojmů (rok, měsíc, den), určování času (práce s papírovými hodinami)
- doplňování číselné řady (číselná posloupnost), doplňování tabulek, schémat a posloupností v oboru do 20
- seznámení se základními jednotkami délky a hmotnosti, manipulace s penězi
- modelování situací podle pokynů a s využitím pomůcek

Očekávané výstupy - 1. období

žák by měl

- používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu
- modelovat jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek
- doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20
- uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

Očekávané výstupy - 2. období

žák by měl

- používat výrazy vpravo-vlevo
- rozlišovat pojmy rok, měsíc, den
- určit čas s přesností na celé hodiny
- znát základní jednotky délky a hmotnosti - metr, kilogram
- doplňovat jednoduché tabulky posloupnosti čísel do 20
- uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi

Učivo

4. ZÁKLADY GEOMETRIE

- poznávání a pojmenování základních geometrických tvarů (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník), hledání tvarů v předmětech kolem nás
- porovnávání délky předmětů (kratší - delší), měřit délku
- seznámení s přímou a křivou čarou, ukázky čar a přímek, rýsování přímek,

Očekávané výstupy - 1. období

žák by měl

- poznat a pojmenovat základní geometrické tvary (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník)
- rozlišit základní geometrické tvary na různých předmětech
- porovnat a změřit délky různých předmětů, rozlišit kratší-delší

Očekávané výstupy - 2. období

žák by měl

- kreslit křivé a přímé čáry
- poznat rozdíl mezi čarou a přímkou
- používat pravítko při rýsování přímek
- změřit délku předmětu

II. stupeň

Učivo

2. ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

- sčítání a odčítání písemně
- rozklad čísel
- doplňování číselné řady
- práce s počítadlem, s kalkulátorem
- řešení jednoduchých praktických úloh
- porovnávání čísel $\leftrightarrow$ = (př.: bankovky, mince)

Očekávané výstupy

žák by měl

- psát, číst, a používat čísla v oboru do 100, numerace do 1 000 po 100
- orientovat se na číselné ose
- sčítat a odčítat písemně dvojciferná čísla do 100 bez přechodu přes desítku s použitím názoru
- používat násobkové řady 2, 5, 10 s pomocí tabulky
- umět řešit praktické početní příklady a jednoduché slovní úlohy
- pracovat s kalkulátorem

Učivo

3. ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

- rozlišování vpravo - vlevo
- rozlišování časových pojmů
- manipulace s mincemi (bankovkami)
- určování času (práce s papírovými hodinami)
- seznámení s digitálním zápisem času
- doplňování číselné řady (číselná posloupnost), doplňování tabulek
- seznámení s jednotkami hmotnosti, délky, objemu (vážení a měření osob)

Osobnostní a sociální výchova

- organizace vlastního času
- řešení konfliktů
- vztahy mezi předměty - vztahy ve skupině

Očekávané výstupy

žák by měl

- znát a užívat základní jednotky délky, hmotnosti, času, objemu
- zvládat početní úkony s penězi
- orientovat se v čase, určit čas s přesností na půlhodiny
- doplňovat údaje v jednoduché tabulce

Učivo

4. ZÁKLADY GEOMETRIE

- poznávání základních geometrických útvarů (koule, válec, krychle)
- rozlišování geometrických tvarů na různých předmětech, rozeznat přímku a úsečku
- seznámení s rýsovacími pomůckami (pravítko, kružítko) a jejich používání
- měření porovnávání délky předmětů (úsečky)

Očekávané výstupy

žák by měl

- umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami
- používat základní geometrické pojmy
- znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary
- rozeznat přímku a úsečku, umět je narýsovat a označit
- měřit a porovnávat délku úsečky
- poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa

4.5 Vyučovací předmět: POČÍTAČE

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět Počítače byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie. Vyučuje se v 5. - 10. ročníku jako samostatný předmět 1 hodina týdně.

Pro výuku je využívána kmenová třída a počítačová učebna. Pro tento předmět je specifické počítačové vybavení učebny, programové vybavení - speciální výukové a vzdělávací programy, kompenzační úpravy monitorů a klávesnic. Používání tabletů a interaktivních tabulí.

Předmět Počítače vede k osvojení obsluhy počítače na uživatelské úrovni, zlepšuje způsob komunikace, osvojuje základní znalosti a dovednosti práce s počítačem a seznamuje s možnostmi výpočetní techniky. Ve své podstatě rozvíjí pozornost, myšlení i postřeh, podílí se na rozvoji jemné motoriky, umožňuje zdokonalování multisenzoriálního vnímání, zaměřuje se na získávání a využívání potřebných informací pomocí internetu. V neposlední řadě vede k rozvoji komunikace prostřednictvím výpočetní techniky a také informuje o nevhodném obsahu některých internetových stránek.

Do předmětu Počítače jsou začleněny tento předmět speciálně pedagogické péče, který je součástí ucelené rehabilitace: koncept Bazální stimulace.

Hodnocení

V 5. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů 2. období. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci. V 6. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 2. období. Na druhém stupni platí pro hodnocení očekávané výstupy v 10. ročníku, v 7., 8. a 9. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů na druhém stupni. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci.

Mezipředmětové vztahy

Předmět počítače se prolíná do většiny předmětů, hlavně do Čtení (čtení textů na PC, výukové programy), Psaní (psaní textu na PC, výukové programy), Matematiky (užití PC jako kalkulatoru, výukové programy), Hudební výchovy (poslech hudebních CD, vyhledávání textů písní na internetu), Přírodovědy, Prvouky a Věcného učení (výukové programy, hledání informací na internetu), Pracovní a výtvarná výchova (hledání návodů na pracovní činnosti na internetu).

Do předmětu Počítače jsou začleněny tématické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- využívá všech smyslů k osvojení práce na počítači
- má zájem o získávání nových poznatků
- používá znaky, symboly a termíny s konkrétními operacemi na PC

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- obměňuje způsoby a systémy motivace, aby žák získal zájem o nové informace
- respektuje individuální tempo práce žáků i jeho schopnosti
- aplikací vhodných postupů prohlubuje v žákovi schopnost získané poznatky a dovednosti využívat v praxi

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- žák využívá možnost pro samostatnou tvořivost a rozvoj vlastních nápadů
- dokáže naslouchat a respektovat názory jiných
- nenechá se odradit nezdarem

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- využívá metody radostné perspektivy
- zvyšuje sebedůvěru žáka kladným hodnocením
- navozuje pozitivní atmosféru, ve které se žák nebojí požádat o radu či pomoc

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá jednoduchou formu písemné komunikace
- žák využívá počítače s internetem k procvičování základních komunikačních dovedností

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáky ke správnému terminologickému vyjadřování
- rozvíjí slovní zásobu
- žáka učí vybírat si mezi podstatnými a nepodstatnými informacemi

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky
- respektuje druhé lidi

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel

- umožňuje pracovat ve skupině i samostatně
- rozvíjí u žáků pozitivní myšlení
- vytváří přátelské prostředí
- podporuje komunikaci žáků s různými institucemi přes internet
- vede žáky k zodpovědnosti

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- pracuje podle naučeného stereotypu
- zadaný úkol plní podle jednoduchých instrukcí

- přijímá posouzení výsledků své práce
- zodpovídá za svou práci i za její dokončení

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel

- motivujeme kladným hodnocením jejich práce
- informujeme o bezpečnosti práce na PC
- vede ke vzájemné spolupráci
- vyžaduje dokončení práce žáků

Vzdělávací obsah předmětu

Koncept Bazální stimulace

- auditivní stimulace
- optická stimulace

I. stupeň, 2. období

Učivo

- základní pojmy
- externí zařízení počítače - monitor, klávesnice, myš
- správné zapínání a vypínání počítače
- seznámení s klávesnicí, práce s myší
- základy obsluhy práce na počítači
- zásady bezpečnosti práce na počítači
- prevence zdravotních rizik při práci na počítači
- důležité klávesy na klávesnici (enter, delete, Esc, šipky...)
- software počítače (textový editor, výukové programy, zábavné programy, hry)
- zásady při práci s počítačem - jak šetřit počítač, jak šetřit sebe
- nácvik psaní na počítači (písmena, jméno, adresa, krátká slova, spojení slov, věty)

Osobnostní a sociální výchova

- cvičení smyslového vnímání a dovednosti zapamatování
- já jako zdroj informací o sobě (výukové programy)
- hledání pomoci při potížích (využívání internetu)

Očekávané výstupy - 2. období

Žák by měl

- zvládat základní obsluhu počítače - zapnutí, vypnutí, práci s myší
- pracovat s vybranými a přiměřenými výukovými a zábavnými programy podle pokynu
- zvládat psaní známých písmen na klávesnici
- dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou

II. stupeň

Učivo

- základní funkce textového a grafického editoru, psaní na počítači
- dodržování bezpečnosti při práci na počítači, pravidla zacházení s výpočetní technikou, rizika úrazu a údržba
- další externí zařízení počítače - tiskárna, reproduktory, skener, digitální fotoaparát
- složitější výukové a herní programy
- využívání počítače jako kalkulátoru
- symboly alternativní komunikace na počítači
- CD, DVD, USB, práce s CD, DVD
- seznámení s internetem, vyhledávání informací na internetu
- seznámení s negativními obsahy některých stránek internetu
- základní způsoby elektronické komunikace - e-mail (přijetí, napsání a odeslání e-mailu)
- práce s mobilním telefonem - přijetí hovoru, volání, zprávy SMS

Očekávané výstupy

Žák by měl

- zvládat psaní jednoduchých slov, krátkých vět, popřípadě pracovat se základními symboly alternativní komunikace
- zvládat práci s vybranými jednoduchými výukovými a herními programy
- vyhledávat informace na internetu podle pokynů
- dodržovat pravidla zacházení s výpočetní technikou
- zvládat základní funkce mobilního telefonu - přijetí hovoru, případně zprávy SMS

4.6. Vyučovací předmět: PRVOUKA

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Prvouka byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a oboru Člověk a jeho svět. Předmět se vyučuje v 1. - 6. ročníku jako samostatný předmět 3 hodiny týdně. V 5. a 6. ročníku je posílen z disponibilní časové dotace.

Pro výuku je využívána kmenová třída, počítačová učebna, prostor zahrady, okolí školy, konkrétní místa odpovídající probíranému tématu (např. pošta, obchod, lékárna) apod.

Výuka vychází ze hry, dramatizace, výklad je prokládán vyprávěním, výtvarnou činností a hudebně pohybovými činnostmi. Využíváme metody motivační zaměřené emotivně a názorně a metody expoziční s převahou demonstračních metod jako jsou pozorování, exkurze atd. Vyučovací forma předmětu se odvíjí dle probíraného tématu, základ tvoří vyučovací hodina, dále exkurze, vycházka a vyučovací blok. Výuka je převážně organizována jako individuální práce s žákem, realizována je i skupinová práce. Respektujeme didaktické zásady názornosti, přiměřenosti a individuálního přístupu.

V předmětu Prvouka je rozvíjeno vnímání okolního světa žáka. Je kladen důraz na správné pojmenování předmětů, jevů a situací s nimiž se setkává ve škole, rodině. V souvislosti s podporou správného vnímání okolí rozvíjí poznatky o okolním světě a formuje žákův vztah k němu, ale i sobě samému a tím se podílí na budování žákova sebepojetí. Vede žáky k co nejsamostatnější orientaci v okolním prostředí, v řešení různých situací i mezilidských vztazích. Prostřednictvím učiva, ale zvláště jeho aplikací, získává žák základní poznatky týkající se zdraví a nemoci, vytváří a upevňuje hygienické návyky, zlepšuje sebeobsluhu. Seznamuje žáky s poznatky z živé a neživé přírody a podporuje žáky v odpovědnosti za životní prostředí.

Do předmětu Prvouka jsou začleněny tyto předměty speciálně pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace: VOKS, AAK, snoezelen, canisterapie, hiporehabilitace, plavecký výcvik nebo pobyt ve vířivce a koncept Bazální terapie.

Hodnocení

V 1., 2., 4. a 5. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů 1. a 2. období. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci. Ve 3. a 6. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. a 2. období.

Mezipředmětové vztahy

Vyučovací předmět prvouka úzce souvisí s dalšími vyučovanými předměty, učivo se bude vzájemně prolínat zvláště s předměty Psaní (zápis poznatků), Čtení (čtení zadání, popisek), Výtvarná výchova (výtvarné zpracování jednotlivých témat) a Počítače (vyhledávání informací na internetu, obrázky, výukové programy).

Do předmětu Prvouka jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

Environmentální výchova

Osobnostní a sociální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvyšuje samostatnost v sociální oblasti
- spolupracuje ve skupině a buduje kladné vztahy s druhými
- uplatňuje základní návyky společenského chování-používá termíny prosím, děkuji
- osvojuje si znalost rizik nezdravého způsobu života
- získává odpovědnost za své chování

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- dramatizací navozuje situace každodenního života společnosti, rodiny
- zadává úkoly vycházející z praxe
- četbou, divadelními vystoupeními, besedou s odborníky seznamuje s riziky života společnosti
- pracuje s žáky ve skupině - týmu, kde si žáci uvědomují odpovědnost za své chování
- učí žáky manipulovat s pomůckami, pozorovat okolí, získávat informace na internetu
- umožňuje žákovi ověřovat si získané poznatky a dovednosti

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- posiluje svoji spoluzodpovědnost za své chování
- osvojuje si znalost svých práv i povinností
- dodržuje naučené stereotypy vhodného chování
- umí reagovat odpovědně v situacích ohrožujících zdraví člověka

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- vytváří modelové situace ze života společnosti, využíváme dramiky
- exkurzemi seznamuje žáky s chováním ve společnosti, nabídkou profesního uplatnění
- pravidelným opakováním úkolů vytváří správné návyky
- vhodnými aktivitami (výlety, pobyty v přírodě, třídění odpadu) rozvíjí vztah žáka k životnímu prostředí

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozšiřuje svoji obsahovou stránku řeči, mluví spisovným jazykem
- osvojuje si dovednosti pro vzájemnou komunikaci
- projevuje zájem o získání nových poznatků
- osvojené zkušenosti uplatňuje v praktických situacích

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- vytváří kladné klima školy které podporuje přátelské vztahy a komunikaci mezi žáky navzájem i žáky a učiteli.
- umožňuje práci s PC, učí žáky sledovat a diskutovat o tématech v tisku
- zadává praktické úkoly k procvičení a upevnění komunikačních schopností žáka
- umožňuje žákovi prezentovat vlastní názory, postoje, pocity
- využívá situací umožňující komunikaci s různými věkovými skupinami žáků i dospělých

- využívá alternativních forem komunikace ke vzájemnému porozumění

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- se orientuje v problémových situacích denního života
- hledá možnosti řešení problémů
- formuluje žádost o pomoc, dokáže přivolat pomoc

Výchovné vzdělávací strategie

Učitel

- vytváří modelové situace pro orientaci v problémech denního života
- četbou, sledováním filmů seznamuje žáky s možnostmi řešení problémů
- zapojuje žáky do řešení praktických úkolů a situací.

Vzdělávací obsah předmětu

Snoezelen

- Sociální interakce, rozvoj emocionality, pozorování, komunikace
- Vytváření prostředí důvěry, bezpečí
- Prohlubování vztahů, vazby
- Podpora seberegulace, vnímání „já“, zvládání vlastního chování
- Představa tělesného schématu
- Představa okolního světa
- Rozvoj emocionality, pozorování, komunikace

AAK

- přiřazování obrázků, symbolů, fotek
- rozvoj slovní zásoby k jednotlivým tématům
- znaky - předvádění zvířat, žvlů, zákonů a reakcí

- rozvoj schopnosti sdílet vnitřní prožitky
- popis události - děje, obrázku

Canisterapie a Hiporehabilitace

- ukazování jednotlivých částí těla
- vyprávění jak pes vypadá (kolik nohou, barva, srst ...), jak se o pejska/koně musíme starat
- znalost psích/koňských plemen
- výchova k toleranci - pes jako pomocník pro postižené lidi, kůň jako pomocník člověka
- pozitivní ladění mysli
- rozvoj sociálního cítění - pse/kůň přijímá dítě, nechová se jako dospělý
- sociální cítění

Plavecký výcvik a pobyt ve vířivce

- osobní hygiena před a po vstupu do bazénu
- oblékání, vysvlékání, obouvání, vyzouvání
- prevence onemocnění

VOKS

- v rámci každodenního rituálu vizualizace struktury času, denního režimu, aktuálního data, ročního období, počasí, vyjmenování osob ve třídě prostřednictvím obrázků VOKS a následný dotaz na výše zmíněné údaje s výběrem správné odpovědi z nabídky, s dopomocí asistenta pedagoga.
- Odpovědi na dotazy, co vidíš..., co slyšíš..., co cítíš..., co máš..., co je to....prostřednictvím komunikačních tabulek VOKS

Koncept Bazální stimulace

- auditivní stimulace
- optická stimulace
- orální stimulace
- olfaktorická stimulace

PRVOUKA

I. stupeň

A. TŘÍDA, ŠKOLA A MOJE OKOLÍ

Učivo

- poznávání prostředí školy a třídy, pravidla třídy, práva a povinnosti školáka
- znalost jmen a příjmení žáků a učitele
- bezpečné chování v prostoru školy , v dopravních situacích
- poznávání a pojmenování předmětů denní potřeby, poznávání symbolů a školních pomůcek, příprava na školní den
- pojmenování a orientace v prostorách školy a domova (vyřizování vzkazů, doručení pomůcky, odhlášení obědů...)
- zásady slušného chování (zaklepání na dveře, pozdravení, oslovení, poděkování, prosba)

Očekávané výstupy 1. období

Žák by měl

- znát název své obce a adresu bydliště
- zvládnout orientaci v okolí svého bydliště, v budově školy a jejím okolí
- poznat a pojmenovat předměty ze svého nejbližšího okolí - domov, třída, škola
- ovládat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy

Učivo

- orientace v místě bydliště, významné budovy, památky, služby
- veřejná zařízení a úřady, pošta, zdravotní zařízení, policie, lékárna, obchody
- chování v jednotlivých zařízeních
- návštěva kulturních zařízení, účast na sportovních hrách, přírodovědných vycházkách a výletech
- upeňování pravidel společenského chování, hry fair play

Očekávané výstupy 2. období

Žák by měl

- popsat cestu do školy podle otázek

- znát nejbližší důležitá místa v okolí školy a bydliště
- sdělit poznatky a zážitky z výletů a vlastních cest
- dodržovat zásady bezpečnosti při hrách

B. JÁ A RODINA

Učivo

- znalost vlastního jména a příjmení, věku a data narození
- znalost jmen spolužáků a učitelů
- znalost iniciál rodičů a sourozenců, širší rodiny
- osvojování znalosti vztahů mezi členy rodiny a chování k nim
- osvojování základních návyků společenského chování (prosba, poděkování)
- vědět jak se chovat při setkání s neznámými lidmi
- zaměstnání rodičů, úcta k lidské práci a jejím produktům, znalost profesí, služeb
- různé lidské činnosti - práce v minulosti a dnes (pohádky, ilustrace, výstavy...)
- charakteristika vybraných povolání a jejich produktů

Očekávané výstupy 1. období

Žák by měl

- znát rodinné příslušníky, rozlišovat jejich stáří (starý, mladý, starší, mladší) a blízké příbuzenské vztahy
- znát jména spolužáků a svých učitelů
- mít osvojené základy společenského chování - umět pozdravit, poprosit, poděkovat
- poznávat a pojmenovat různé lidské činnosti
- vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi

Učivo

- vztahy lidí v rodině, kolektivu třídy, role rodičů, učitele
- úcta k rodičům, všem lidem
- domov - náš byt/dům, můj pokoj, moje hračky, moje zvířátko, moji kamarádi

- tolerance k odlišnostem a potřebám spolužáků
- základní orientace v možnostech poskytnutí pomoci
- vlastní bezpečnost, protiprávní jednání, rozpoznat nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých
- chování v případech hromadného ohrožení (požár, dopravní nehoda), vědět kde hledat pomoc, reagovat na pokyny dospělých
- zaměstnání rodičů, úcta k lidské práci a jejím produktům, znalost profesí, služeb
- různé lidské činnosti - práce v minulosti a dnes (pohádky, ilustrace, výstavy...)
- charakteristika vybraných povolání a jejich produktů

Environmentální výchova

- Vztah člověka k prostředí: naše obec, životní styl, zdraví a nemoc

Očekávané výstupy 2.období

Žák by měl

- dodržovat pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády
- projevovat toleranci k odlišnostem spolužáků
- pojmenovat nejběžnější pracovní činnosti
- rozpoznat ve svém okolí nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých
- vědět kde hledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby
- reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech

C. ORIENTACE V ČASE

Učivo

- pozorování změn v přírodě, průběhu dne, roku, roční období
- osvojování základních pojmů označujících pozorované jevy typické pro roční období (vítr, déšť, sníh...)
- orientace v průběhu dne - ráno, poledne, večer, den, noc...
- činnosti v průběhu dne
- znalost dnů v týdnu
- určování času, den, týden, měsíc, rok

Očekávané výstupy 1. období

Žák by měl

- zvládnout jednoduchou orientaci v čase (ráno, poledne, večer)
- znát rozvržení svých denních činností
- znát dny v týdnu
- rozlišit roční období podle charakteristických znaků

Učivo

- pozorování, rozlišení a osvojení charakteristických znaků ročních období
- pojmenování ročních období
- orientace v čase, včera, dnes, zítra, určování času, den, týden, měsíc, rok
- znalost celých hodin
- obrázky z historie, staré pověsti české, regionální pověsti
- orientace v pojmech minulost, současnost, budoucnost (práce s kalendářem, encyklopedií; výstavy, muzea...)

Očekávané výstupy 2. období

Žák by měl

- poznat kolik je hodin (celé hodiny)
- rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (včera, dnes, zítra)
- znát roční období a měsíce
- porovnat rozdíly mezi současným způsobem života a života v minulosti podle obrázků
- seznámit se s významnými událostmi a pověstmi, které se vztahují k regionu nebo kraji

D. KALENDÁŘ PŘÍRODY

Učivo

- pozorování změn v přírodě a počasí
- osvojování základních pojmů označující sledované jevy (vítr, déšť, bouřka...)
- osvojení základních pravidel chování v přírodě

- pozorování zvířat v přirozeném prostředí (les, obora, park, farma), moje zvíře
- pojmenování základních druhů zvířat, pozorování zvířat v zajetí (ZOO, eko koutky a eko centra)
- péče o zvířata
- pozorování rostlin v přírodě, pojmenování základních druhů rostlin, klíčení semínek
- členění, ovoce, zelenina

Očekávané výstupy 1. období

Žák by měl

- popsat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- poznat nejběžnější druhy domácích zvířat
- pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny
- popsat počasí podle obrázku (déšť, sníh, bouřku, vítr)
- znát základní zásady pobytu v přírodě

Učivo

- pozorování rozmanitosti druhů stromů a keřů v přírodě
- členění keře a stromy, jehličnany, listnáče; rozlišení charakteristických znaků
- pojmenování základních druhů stromů, les, lesní plody, sběr bylin, sezónní práce
- pozorování volně žijících zvířat v přirozeném prostředí (les, park, obora, farma); pojmenování základních druhů
- chov zvířat, chování zvířat a jejich produkty, péče o zvířata
- význam přírody, živočichů a jejich ochrana
- škodlivé vlivy na přírodní prostředí (dálnice, výfuky, továrny, hromady odpadků, skládky, znečišťování vody...)

Environmentální výchova

- Ekosystémy: les, vodní zdroje, pole, moře
- Základní podmínky života: voda a její ochrana, ovzduší, půda

Očekávané výstupy 2. období

Žák by měl

- poznat rozdíly mezi stromy a keři
- poznat nejběžnější volně žijící zvířata
- rozlišit listnaté a jehličnaté stromy
- vědět o škodlivých vlivech na přírodní prostředí
- znát základní pravidla ochrany přírody a životního prostředí

E. PÉČE O ZDRAVÍ

Učivo

- pojmenování jednotlivých částí těla a orientace na těle
- znalost základních zásad osobní hygieny
- praktický nácvik uplatňování těchto zásad
- změny v oblékání dle ročního období
- zdraví a nemoc, pojmenování nejčastějších dětských nemocí
- chování v době nemoci, u lékaře; návštěva lékárny
- bezpečné chování v prostoru školy, při výletech a tělovýchovných hrách

Očekávané výstupy 1. období

Žák by měl

- dodržovat zásady osobní hygieny a zvládat základní sebeobsahu
- pojmenovat hlavní části lidského těla
- dokázat upozornit na své zdravotní potíže
- vědět o zásadách bezpečného chování při hrách, na výletech a koupání

Učivo

- prohlubování poznatků o lidském těle
- osobní hygiena, péče o zuby, vlasy, ...

- prevence nemoci
- popis zdravotních potíží,
- pomoc při nemoci, úrazu
- ošetření drobnějších poranění
- osvojení zásad zdravého životního stylu
- správná životospráva, spánek, odpočinek
- zásady bezpečného chování v silničním provozu
- osvojení základních pravidel silničního provozu
- zásady chování při mimořádných událostech (požár, dopravní nehoda, úraz...)

Osobnostní a sociální výchova

- sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, moje vztahy k druhým, sociální dovednosti
- prevence sociálně patologických jevů

Očekávané výstupy 2. období

Žák by měl

- uplatňovat hygienické návyky, sebeobslužné dovednosti a zásady zdravé výživy
- dokázat sdělit a popsat své zdravotní obtíže
- vědět na koho se obrátit o pomoc
- zvládnout ošetření drobného poranění
- uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce
- reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

4.7. Vyučovací předmět: VĚCNÉ UČENÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Věcné učení byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost, vzdělávacího oboru Člověk a společnost. Vyučuje se v 7. - 10. ročníku jako samostatný předmět 2 hodiny týdně. Pro výuku bude využívána kmenová třída, počítačová učebna, prostory školy, konkrétní instituce, prostředí školní zahrady...

Ve výuce jsou realizovány zvláště metody přímého pozorování jevů, metody zprostředkovaného nazírání věcí a jevů a metody slovního sdělení, kde je kladen důraz na rozhovor, besedy, vyprávění práci s pracovními listy. K výuce využíváme informace z knih, které nám poskytuje školní knihovna a také informací z internetu.

Výuka respektuje žákovi individuální možnosti a schopnosti a co nejvíce se opírá o názor. Práce je organizována individuálně i skupinově. Cílem předmětu Věcné učení je formovat osobnost žáka po stránce citové a volní. Rozvíjí sociální dovednosti pro úspěšné začleňování do společnosti s postupným získáváním základních vědomostí o podstatě a fungování společnosti, právech a povinnostech občanů. Věcné učení seznamuje žáky s historií našeho národa a tradicemi. Zároveň rozvíjí znalosti o současnosti naší země. Vede k postupnému poznávání dynamiky mezilidských vztahů, k jejich budování, k multikulturnímu chápání společnosti. Buduje u žáků povědomí o základních právech a povinnostech občanů, poukazuje a pomáhá protiprávní jednání, vede k odpovědnosti za ně a učí důsledkům.

Do předmětu Věcné učení jsou začleněny tyto předměty speciálně pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace: AAK, snoezelen, canisterapie, hiporehabilitace, plavecký výcvik nebo pobyt ve vířivce a koncept Bazální stimulace.

Hodnocení

V 7., 8. a 9. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci. V 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy.

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná zejména předmětem Čtení (příběhy, pohádky, říkanky a básničky, čtení zadání a textů k učivu) a Řečovou výchovu (odpovědi na otázky, vyprávění podle návodných otázek, popis obrázku). Ve Výtvarné výchově žáci zpracují mnohá témata a náměty. Samozřejmostí je prolínání předmětem Počítače, jehož součástí je práce s internetem (vyhledávání informací, obrázků apod.)

Do předmětu Věcné učení jsou začleněny tématické okruhy průřezových témat:

Environmentální výchova

Osobnostní a sociální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- osvojuje znalost o vztazích v rodině i v širším okolí
- osvojuje a upevňuje kladné sociální aktivity, rozvíjí dovednost pracovat ve skupině
- posiluje sebedůvěru při vystupování na veřejnosti
- uplatňuje svá práva a dodržuje své povinnosti

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- formou didaktických her a společných akcí rozvíjí spolupráci mezi žáky
- dohledem a slovními pobídkami vyžaduje dodržování stanovených pravidel
- pravidelným vyprávěním, dramatizací, didaktickými pomůckami, prostřednictvím modelových situací upevňuje získané znalosti žáka
- vytváří pozitivní školní klima, podporuje kladné vztahy žáků
- prostřednictvím příkladů, četby, dramatizace vede žáky k toleranci

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- osvojuje si správné návyky a dovednosti pro maximální integraci do společnosti
- ovládá základní vzorce chování při vystupování ve společnosti
- uplatňuje svá práva a dodržuje své povinnosti
- dokáže pochopit důsledky svého protiprávního jednání

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- vyprávěním upevníme znalost základních povinností a práv žáka jako občana
- využíváme přirozených i modelových situacích
- zadáváme cvičné úkoly, kontrolujeme jejich plnění a společně řešíme nedostatky
- poskytujeme žákovi zpětnou vazbu
- navozujeme opakovaně situace, podporujeme sebedůvěru žáka a využíváme kladné hodnocení

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje ve svém blízkém i širším okolí
- samostatně vyjadřuje své názory, dává prostor názoru druhého
- chápe obsah psaného textu
- dokáže komunikovat prostřednictvím informačních a komunikačních prostředků

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel

- vytváří klima pro vhodnou sociální komunikaci v kolektivu
- vytváří modelové situace k rozvoji komunikativních dovedností užívaných v běžných situacích
- zadává žákům praktické úkoly k upevnění komunikativních dovedností
- manipulační činností s obrázkovým materiálem a slovním popisem vede k porozumění slovních pokynů
- podporuje komunikativní dovednosti denním kontaktem (odpovědi na otázky, pojmenovávání věcí a jevů, vyřizování jednoduchých vzkazů), využitím PC, telefonu

Vzdělávací obsah předmětu

Snoezelen

- Sociální interakce
- Vytváření prostředí důvěry, bezpečí

- Prohlubování vztahů, vazeb
- Rozvoj emocionality, pozorování, komunikace
- Podpora seberegulace, vnímání „já“, zvládnání vlastního chování
- Představa tělesného schématu
- Představa okolního světa
- Rozvoj emocionality, pozorování, komunikace

AAK

- přiřazování obrázků, symbolů, fotek
- rozvoj sl. zásoby k jednotlivým tématům
- znaky - předvádění zvířat, živelů, zákonů a reakcí
- rozvoj schopnosti sdílet vnitřní prožitky
- popis události - děje, obrázku

Canisterapie a Hiporehabilitace

- ukazování jednotlivých částí těla
- vyprávění jak pes/kůň vypadá (kolik má nohou, barva, srst ...), jak se o pejska musíme starat
- znalost plemen
- výchova k toleranci - pes jako pomocník pro postižené osoby
- pozitivní ladění mysli
- rozvoj sociálního cítění - pes/kůň přijímá dítě, nechová se jako dospělý
- sociální cítění

Plavecký výcvik a pobyt ve vířivce

- prevence nemocí
- pravidla chování u bazénu (vody)
- vhodné využití volného času
- relaxace, zklidnění

Koncept Bazální stimulace

- auditivní stimulace
- optická stimulace

VĚCNÉ UČENÍ

II. stupeň

A. HISTORIE NAŠEHO NÁRODA

Učivo

- počátky života na zemi, pravěk, život člověka v pravěku a dnes (obydlí, oblečení, obživa)
- nejvýznamnější historické události našeho národa
- počátky samostatného Československa, osobnost T.G.M
- vznik České republiky
- Sametová revoluce 1989
- významné osobnosti naší historie i současnosti (politici, hudební skladatelé, malíři, spisovatelé, sportovci, umělci...)
- získávání informací z knih (obrázkových encyklopedií), médií, internetu k událostem v naší zemi a kultuře

Očekávané výstupy

Žák by měl:

- mít představu o rozdílech způsobu života pravěkých a současných lidí
- mít základní poznatky z období počátku českého státu
- být seznámen s významnými osobnostmi našich dějin
- být seznámen s významnými historickými událostmi v naší zemi

B. ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Učivo

- vznik rodiny, svatební obřad, manželství
- struktura rodiny i širší rodiny, rodokmen

- funkce rodiny, vztahová síť, povinnosti a práva členů rodiny
- elementární prosociální dovednosti (darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba...)
- pravidla společenského chování, navazování a vedení komunikace
- výchova k hodnotám (přátelství, zdraví...), překonávání předsudků
- výchova k toleranci (staří lidé, nemocní, jiné národnosti), odlišnost, rovnost
- protiprávní jednání a jeho postihy, zodpovědné chování (praktické procvičování)

Osobnostní a sociální výchova

- cvičení sebekontroly, sebeovládání
- organizace vlastního času
- dovednosti pro pozitivní ladění mysli
- dobrý vztah k sobě samému
- lidská práva jako regulativ vztahů

Očekávané výstupy

Žák by měl:

- mít základní informace o otázkách rodinného života a rozlišovat postavení a role rodinných příslušníků
- respektovat pravidla společenského soužití
- uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích, rozlišit projevy nepřiměřeného chování
- znát hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a být ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům
- být seznámen s nebezpečím rasismu a projevy vandalismu
- tolerovat názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti

C. POZNATKY O SPOLEČNOSTI

Učivo

- ČR a státní symboly (vlajka, hymna, znak)
- prezident a vláda (předseda vlády)

- práva a povinnosti občanů
- protiprávní jednání a jeho důsledky (krádež, lež, ublížení na zdraví, porušení pravidel silničního provozu...)
- ČR v EU, nová práva a povinnosti občanů; odlišnosti zvyků a tradic v jiných zemích

Environmentální výchova

- důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých biologických druhů
- principy hospodaření s přírodními zdroji
- seznámení s významnými dny jako je Den životního prostředí OSN, Den Země apod.

Očekávané výstupy

Žák by měl:

- znát symboly našeho státu a jeho hlavní představitele
- být seznámen se základními právy a povinnostmi občanů
- uvědomovat si rizika a důsledky protiprávního jednání
- být seznámen s právy občanů ČR v rámci EU

D. PÉČE O OBČANA

Učivo

- důležitost informací, samostatnost při vyhledávání, odkazy na pomoc při získávání informací
  - služby pro občany (obchod, pošta, lékárna, úřady, knihovna, dopravní podnik...)
  - vyplnění jednoduchého dotazníku, tiskopisu - znalost osobních údajů
  - význam pomáhajících profesí, organizací - jejich funkce, služby; sociální péče, jednání na úřadech
  - možnosti využívání volného času, nabídky aktivit, rizika nevhodného využívání volného času, orientace v nabízené pomoci
-
- sociálně patologické jevy, rozeznání nebezpečné situace - odmítnutí pozvání od cizí osoby, ničení majetku (sprejování), šikana, drogy, rasismus...

Očekávané výstupy

Žák by měl:

- dokázat vyřizovat své osobní záležitosti, v případě potřeby požádat o radu
- rozeznat nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy
- vědět o možnostech sociální péče o potřebné občany
- využívat, v případě potřeby, služeb pomáhajících organizací
- mít osvojeny nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí

4.8. Vyučovací předmět: PŘÍRODOVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět přírodověda byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda, svým zaměřením navazuje na předmět Prvouka vyučovaný na prvním stupni. Vyučuje se v 7. - 10. ročníku jako samostatný předmět 3 hodiny týdně.

Výuka probíhá v kmenové třídě, počítačové učebně, ve školní kuchyňce, na školní zahradě, v okolí školy, během pobytu v přírodě, na hvězdárně, v muzeích, na výletech, exkurzích. Vzhledem k potřebám žákům vzdělávaným v základní škole speciální je nutné v tomto předmětu klást důraz na názornost probírané látky, její zprostředkování všemi smysly a na využitelnost poznání v praktickém životě.

Přírodověda dává žákům příležitost seznámit se s přírodou jako systémem, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Žáci získávají základní poznatky o přírodních zákonitostech, které mohou uplatnit v praktickém životě. Seznamují se s vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a se závislostí člověka na přírodních zdrojích. Žáci se učí využívat získané základní přírodovědné znalosti k ochraně přírody.

Vzdělávací obor Člověk a příroda zahrnuje základní fyzikální, chemické, přírodovědné a zeměpisné poznatky a dovednosti. Charakter výuky přírodovědy na naší škole, který tento vzdělávací obor naplňuje, umožňuje žákům hlouběji porozumět procesům probíhajících v přírodě. Vzájemným souvislostem a vztahům mezi nimi, poznávat přírodní podmínky nejen ve svém nejbližším okolí a na území ČR, ale i v Evropě. Vychází z osobních poznání a zkušeností.

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k rozvíjení schopností vnímat okolní přírodu, prožívat její krásu a čerpat z ní pozitivní zaměření své osobnosti. Žák se učí se vnímat sám sebe jako součást přírody a podle toho se k ní chovat. Učí se také vnímat elementární přírodní zákonitosti a získané poznatky využívat v praxi. Je prakticky trénován na zvládání situací ohrožujících životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- byl obeznán s příčinami přírodních jevů, s vnímáním vztahů a souvislostí mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou
- získal návyky podílet se svým chováním na ochraně životního prostředí
- získal praktické zkušenosti s přírodními i umělými látkami a materiály
- vytvořil si elementární povědomí o existenci různých zemí, o planetě Zemi, o vesmíru.

Vyučovací metody

- didaktická hra
- prožitková výuka
- pozorování a pokusy
- exkurze a výlety
- práce na PC
- videoprojekce

Do předmětu Přírodověda jsou začleněny tyto předměty speciálně pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace: AAK, snoezelen, canisterapie, hiporehabilitace a koncept Bazální stimulace.

Hodnocení

V 7., 8. a 9. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci. V 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy.

Mezipředmětové vztahy

Výuka prolíná ostatními předměty, například Čtení (texty, básničky, příběhy), Psaní (zadání úkolů, popisky), Počítače (výukové programy, počítačové hry), Řečová výchova (odpovědi na otázky, popis obrázků a předmětů, vyprávění dle návodných otázek), Pracovní vyučování (péče o třídu, činnosti v kuchyňce, pěstitelské práce, práce s různými materiály), Tělesná výchova (pohyb těles, síla a gravitace), Výtvarná výchova (tvořivé zpracování jednotlivých témat, prožitkové zpracování, využívání přírodních materiálů)

Do předmětu Přírodověda jsou začleněny tématické okruhy průřezových témat:

Environmentální výchova

Osobnostní a sociální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- orientuje se v prostředí, ve kterém žije
- rozpozná nevhodné a rizikové chování, je seznámen s jeho možnými důsledky
- uvědomuje si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby
- chrání své zdraví
- dodržuje naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel

- formou dramatických her, každodenních rituálů a komunikativních her navozuje situace známé z prostředí, ve kterém žáci žijí
- navozuje modelové situace, ve kterých se žáci učí rozpoznávat nevhodné a rizikové chování
- prostřednictvím modelových situací, vzdělávacích pořadů v televizi, čtením příběhů a povídkám, seznamuje žáky s možným nebezpečím zneužívání jeho osoby
- v rámci každodenních činností vytváříme stereotypy v péči o zdraví, přírodu a životní prostředí

Kompetence komunikativní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- chápe jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
- zvládá jednoduchou formu písemné komunikace dle individuálních schopností

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel

- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování svých myšlenek
- seznamuje s jednoduchými, běžně užívanými texty, záznamy a obrazovými materiály
- procvičuje nejjednodušší písemnou komunikaci v denních činnostech.

Kompetence pracovní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly
- adekvátně reaguje na posouzení své práce
- zvládá základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech,
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění
- dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel

- utváří základní manuální dovednosti při manipulaci s předměty, různými materiály
- procvičuje algoritmy jednoduchých pracovních činností v každodenních situacích
- zadává žákům jednoduché a nenáročné úkoly tak, aby práci vždy dokončili, motivací k plnění úkolů je výsledný produkt
- učí žáky vzájemné spolupráci
- navozuje situace, ve kterých si žáci uvědomují svoji zodpovědnost za skupinovou práci
- vytváří situace tak, aby žáci pochopili své individuální odlišnosti i odlišnosti ostatních
- bezprostředně před zahájením pracovních činností seznámí žáky se zásadami bezpečnosti a užíváním běžných ochranných pomůcek
- vytváří stereotypy ve využívání zásad bezpečnosti
- důsledně vyžaduje od žáka dokončení zadaného úkolu

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- používá učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- uplatňuje získané zkušenosti v praktických situacích
- ovládá elementární způsoby práce s počítačem

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel

- dává k dispozici všechny dostupné učební pomůcky a učebnice, pracovní listy, dětské časopisy dle individuálních možností žáka
- při každodenní práci s počítačem fixuje elementární uživatelské znalosti
- všechny zkušenosti, dovednosti, znalosti a návyky vytváří na základě využitelnosti v běžném životě, rozvíjí je a fixuje v běžných denních činnostech, účastí na sportovních, kulturních a společenských akcích.

Vzdělávací obsah předmětu

Snoezelen

- cvičení pozornosti, vnímání a soustředění
- Rozvoj smyslového vnímání
- Pozorování, vnímání fyzikálních jevů (teplo, pohyb, světlo)
- Zdroje zvuku, světla
- Pozorování a prožívání sebe sama (dýchání, srdeční činnost...)
- Moje tělo
- Upevňování a rozvoj vztahu k druhým
- Rozvoj emocionality, pozorování, komunikace

AAK

- přiřazování obrázků, symbolů, fotek
- rozvoj slovní zásoby k jednotlivým tématům
- znaky - předvádění zvířat, žvlů, zákonů a reakcí
- rozvoj schopnosti sdílet vnitřní prožitky
- popis události - děje, obrázku

Canisterapie a Hiporehabilitace

- ukazování jednotlivých částí těla
- vyprávění jak pes vypadá (kolik nohou, barva, srst ...), jak se o pejska/koně musíme starat

- znalost plemen
- výchova k toleranci - pes jako pomocník pro postižené lidi, kůň jako pomocník člověka
- pozitivní ladění mysli
- rozvoj sociálního citění - pes/kůň přijímá dítě, nechová se jako dospělý
- sociální citění

Koncept Bazální stimulace

- auditivní stimulace
- optická stimulace
- taktilně haptická stimulace
- olfaktorická stimulace

PŘÍRODOVĚDA

II. stupeň

ZÁKLADNÍ POZNATKY Z PŘÍRODOPISU

Učivo

- Kalendář přírody - dění v přírodě během ročních období, změny počasí, práce na zahradě, poli, volná příroda a les během roku - pozorování
- způsob péče o rostliny a zvířata během roku - koutek živé přírody, zahrada, rostliny klíčení a růst rostlin
- vybraná zvířata a rostliny a péče o ně během roku (farmy, statky, ZOO, ekocentrum, ekokoutek, zahrádkářství, arboretum, školní pozemky...)
- hospodářské plodiny a využití jednotlivých částí rostlin jako zdroje potravy
- význam lesa, společenství stromů, rostlin a hub - vycházky, pobyt v přírodě, pozorování
- rozlišení základních nejběžnějších druhů rostlin - stromy, keře, byliny, houby v reálu i na obrázku
- houby s plodnicemi, jedlé x jedovaté - důraz na bezpečnost
- živočichové - významní zástupci vybraných skupin živočichů podle životního prostředí (voda, vzduch, země)
- hospodářsky významné druhy zvířat - domácí zvířata, péče o zvířata
- člověk - poznávání sama sebe jako lidského druhu, části těla

- základní podmínky života člověka - vzduch, voda, potrava
- základní životní funkce - dýchání, srdeční činnost
- ochrana přírody a životního prostředí - zásady ochrany přírody při praktickém poznávání přírody, činnosti pomáhající a poškozující životní prostředí
- bezpečné chování v přírodě

Environmentální výchova

- Ekosystémy (voda, vzduch, les, lidské sídlo)
- Základní podmínky života
- Vztah člověka k prostředí .

Osobnostní a sociální výchova

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění
- já jako zdroj informací o sobě
- druzí jako zdroj informací o mě
- moje tělo
- vztahy k druhým lidem

Očekávané výstupy

Žák by měl

- získat základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období
- vědět o způsobu péče o rostliny a zvířata během roku
- poznat naše nejběžnější jedlé a jedovaté houby
- vědět o významu hospodářsky důležitých rostlin a jejich pěstování
- znát vybrané zástupce rostlin a živočichů
- znát význam lesa, společenství stromů, rostlin a hub
- znát jednotlivé části lidského těla a umět je pojmenovat, vědět o základních životních funkcích
- vědět, které činnosti přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují

- dodržovat základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody
- být seznámen se zásadami ochrany přírody

ZÁKLADNÍ POZNATKY Z FYZIKY

Učivo

- základní fyzikální vlastnosti látek se zaměřením na smyslové poznávání těchto vlastností, praktickou zkušenost, pokusy
- praktické poznávání zdrojů tepla - vnímání teplo x zima
- pohyby těles (pohyb a klid těles) - pokusy, pozorování
- přeměny skupenství, tání a tuhnutí; teplota varu kapaliny - pokusy
- zdroje zvuku; ozvěna; hudební nástroje; škodlivost nadměrného hluku, se zaměřením na smyslové poznávání těchto zdrojů, praktickou zkušenost, pokusy
- elektrické spotřebiče, dodržování pravidel bezpečné práce s elektrickými přístroji
- zdroje světla; využití zrcadel; praktické využití optických přístrojů - pokusy, smyslové vnímání
- pohyby planety Země a jeho důsledky – střídání dne a noci, ročních období - návštěva planetária, počítač google-earth

Očekávané výstupy

Žák by měl

- poznat, zda je těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu
- rozeznat zdroje tepla
- rozpoznat jednotlivá skupenství
- rozeznat zdroje zvuku
- vědět o vlivu nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka
- být informován o zdrojích elektrického proudu
- rozpoznat zdroje světla
- znát zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji
- být seznámen s pohyby planety Země a jeho důsledky – střídání dne a noci, ročních období

ZÁKLADNÍ POZNATKY Z CHEMIE

Učivo

- vlastnosti látek, rozpustnost - pokusy, léčiva a návykové látky - bezpečnost
- nebezpečné látky a přípravky, značení a užívání běžných chemikálií praktické zkušenosti v kuchyňce, při úklidu, v rámci PVV, označování a symboly nebezpečných látek
- zásady bezpečné práce s chemickými přípravky v běžném životě, kuchyni, koupelně, bezpečné užívání čistících prostředků
- mimořádné události, úniky nebezpečných látek, havárie chemických provozů, ekologické katastrofy - videoprojekce
- třídění odpadů - praktické třídění ve škole, odvoz tříděného odpadu do sběrných míst
- voda; voda v přírodě; pitná a užitková voda, odpadní vody; čistota vody, pokusy - např.: vlastnosti vody, co plave, co se potápí, vsakování vody do terénu,
- vzduch, kyslík jako jedna ze složek vzduchu; čistota ovzduší, smog - hry s proudem vzduchu - s padákem, hry s nafukovacím balónkem, výroba větrníků, hry s bublifuky, úkol: „Nadechnout, zacpat si nos a nedýchat!“ Proč jsme to nevydrželi?
- první pomoc při popálení nebo poleptání - praktická, nácvik ošetření

Očekávané výstupy

Žák by měl

- rozlišit základní vlastnosti látek - rozpustné, nerozpustné
- rozlišovat druhy vody - pitná, užitková, odpadní
- vědět o kyslíku jako složce vzduchu a jeho nezbytnosti pro život člověka, zvířat i rostlin
- vědět o znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí - továrny, auta
- poznat různé chemické výrobky podle etikety a jejich využívání v praxi
- pracovat bezpečně s běžně používanými chemickými látkami v domácnosti
- získat základní vědomosti o léčivech a návykových látkách

ZÁKLADNÍ POZNATKY ZE ZEMĚPISU

Učivo

- cesta autem v okolí školy (s využitím GPS)
- Brno - www.mapy.cz, google earth, plán města - kde bydlíš?

- mapa - orientace na mapě podle barev - hory, řeky, nížiny www.mapy.cz, [google earth](http://google.com/earth)
- Česká republika, hranice republiky, zeměpisná poloha, hlavní město, členitost - www.mapy.cz, fotografie, [google earth](http://google.com/earth)
- lidé na Zemi s důrazem na odlišnost - filmy, hudba z jiných světadílů, kulturní odlišnosti
- druhy a způsoby dopravy v regionu, na území ČR, do zahraničí
- přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti regionu
- poučení o bezpečném pohybu ve volné přírodě a jeho praktický nácvik
- nácvik chování při nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života

Očekávané výstupy

Žák by měl

- orientovat se na mapě podle barev, rozlišit vodstvo, horstvo, nížiny
- najít na mapě zeměpisnou polohu České republiky a její sousední státy, vědět co jsou státní hranice
- vyhledat na mapě České republiky kraj (region) podle bydliště nebo místa školy
- orientovat se na mapě města podle významných bodů
- vědět o druzích a způsobech dopravy v regionu, na území ČR, do zahraničí
- vědět o přírodních zvláštnostech a kulturních zajímavostech svého regionu
- uplatňovat v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě
- adekvátně jednat při nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života

4.9. Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Hudební výchova je vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a kultura. Vyučuje se v 1. - 10. ročníku jako samostatný předmět 3 hodiny týdně. V 7. - 10. ročníku je posílen z disponibilní časové dotace.

Pro výuku je využívána kmenová třída, tělocvična nebo zahradní posezení.

Cílem předmětu Hudebně pohybová výchova je podněcovat, rozvíjet a kultivovat přirozenou potřebu dětí setkávat se s hudbou. Rozvíjíme pohybové dovednosti, probouzíme a podporujeme umělecké cítění, tvořivost a fantazii. Hudební výchova pomáhá k psychickému i fyzickému uvolnění, k získání elementárních hudebních a pohybových znalostí a dovedností.

Vyučovací metody vychází z didaktických zásad - zejména názornosti, přiměřenosti a posloupnosti. Využíváme takové metody a formy práce, aby podporovaly zejména rozvoj komunikačních dovedností, smyslů, soustředění pozornosti, rozvíjely paměť, fantazii a tvořivou nápodobu. Využíváme širokou škálu hudebních a doprovodných nástrojů, magnetofony, CD přehrávače, ozvučovací techniku, výukové programy a internet. Výuka probíhá většinou ve skupinách.

Mezipředmětové vztahy

Hudební výchova úzce souvisí s řadou předmětů, díky široké škále metod a technik v ní využívaných. Úzce je propojena především s předměty Čtení, Řečovou výchovou a Tělesnou výchovou - rytmus, rytmižace, hudba spojená s pohybem či slovem apod.. Dále prolíná Výtvarnou výchovu - arteterapeutické prvky, poslech hudby při práci atd. , Počítače - písničky z internetu, CDromy, vyhledávání hudebních skupin a stylů, videoklipy. Okrajově se dotýká Prvouky, Věcného učení a Přírodopisu - písničky s tématy probíraného učiva, dramatizace.

Do předmětu Hudební výchova jsou začleněny tyto předměty speciálně pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace: VOKS, AAK, snoezelen, orofaciální stimulace, podpora pohybového vývoje, muzikoterapie a koncept Bazální stimulace.

Hodnocení

V 1. ,2., 4. a 5. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů 1. a 2. období. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci. Ve 3. a 6. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. a 2. období. Na druhém stupni platí pro hodnocení

očekávané výstupy v 10. ročníku, v 7., 8. a 9. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů na druhém stupni. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci.

Do předmětu Hudební výchova jsou začleněny tématické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence komunikativní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje s lidmi
- chápe obsah písní, používá nová slova z písní
- organizuje slovně a gesty skupinu

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování svých myšlenek, názorů
- používá různé strategie (hru, komunikaci přes nástroje, dramatizace...), které vedou k rozvíjení schopnosti komunikovat s ostatními lidmi
- zapojuje žáka do třídních a školních soutěží a akcí (hudební vystoupení, besídka...)
- povzbuzuje žáka k praktickému používání jemu dostupných, zvládnutých hudebních technik (pustit CD, zazpívat si sám písničku, používat doprovodné nástroje..)

Kompetence sociální a personální:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- navazuje vztahy s vrstevníky - požádá o tanec, nabídne hru, nástroj nebo pomoc...
- uplatňuje základní návyky společenského chování - poděkuje, respektuje hraní ostatních na nástroje a pomáhá jim...
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách - vyzve ostatní k tanci v kroužku, doprovází ostatní na hudební nástroje...

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- nabízí možnosti zapojování se do kolektivu prostřednictvím her, tanečků, skupinového zpěvu a hraní na doprovodné nástroje
- fixuje u žáků základy společenského chování v reálných situacích
- vede žáky k ohleduplnosti při hudebních i tanečních projevech
- umožňuje žákům prožitek radosti ze zapojování do jednoduchých sociálních aktivit
- rozvíjí u žáků schopnost spolupráce s ostatními přímou účastí v aktivitách třídy

Kompetence k řešení problému:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- dokáže řešit drobné problémy při zpěvu nebo hraní na nástroje na základě naučených stereotypů a nápodoby
- nenechá se odradit nezdarem

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáky k ustálenému postupu užívání hlasu, dechu, hudebních a doprovodných nástrojů
- zajišťuje žákům dostatek příležitostí k zažití úspěchu
- vytváří u žáků stereotypní chování při řešení nezdaru nacházením pozitivních věcí v jiných činnostech

Vzdělávací obsah předmětu

Snoezelen

- Relaxační techniky
- Vnímání a procitování vibrací, chvění zvuků
- Vnímání kontrastu ticha a zvuku
- Vnímání hudby
- Hra na tělo
- Experimentování - vnímání vlastních zvuků

AAK

- vizualizace a strukturalizace obsahu, textu pomocí piktogramů, fotek, obrázků
- doprovod znaky, gesty
- tabulky/listy s obrázky, fotkami, CD, hudeb. nástrojů
- poznání písničky dle obrázků, piktogramů

Orofaciální stimulace

- procítění těla jako příjemné zóny
- provnívání vztahů polohy hlavy vůči čelisti a tělu
- provnívání středové osy těla a její navození ze strany dítěte
- navození koordinace dýchání a polykání
- rozvoj senzomotoriky, kinestetického vnímání, autotopognozie a stereognozie

Podpora pohybového vývoje

- polohování a mikropolohování
- aktivní přenos váhy
- zraková kontrola pohybu
- budování tělesného schématu
- aktivace vestibulárního aparátu

- mobilní přenos váhy
- pohyby přes střední osu

Muzikoterapie

- rytmus - střídání napětí a uvolnění
- hra na elementární doprovodné nástroje - spontánní muzicírování
- improvizace pohybem a hudbou - improvizace na různé rytmy, rytmické motivy na buben, záměrný stereotypně opakovaný rytmus, fázovaný pohyb
- hry se zpěvem - nápodoba, opakování, hraní se slovy, melodií, vokály, rytmem...
- dramatizace písní - vyjádření obsahu písně
- poslech hudby spojený s autogenním tréninkem
- vyjádření radosti a svých pocitů prostřednictvím hudebních nástrojů (bubínky, Orffův instrumentář)
- relaxační cvičení při hudbě
- pohybové hry na hudbu

VOKS

- vizualizace písní prostřednictvím obr. VOKS - viz Zpěvník M. Jarolímová, J. Vrbová

Koncept Bazální stimulace

- auditivní stimulace
- somatická stimulace
- vestibulární stimulace
- vibrační stimulace
- taktilně haptická stimulace

HUDEBNÍ VÝCHOVA

I. stupeň

Učivo:

VOKÁLNÍ A INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- pochopení a interpretace rytmu podle koordinace motorické, zrakové a sluchové
- zpěv lidových a umělých písní přiměřeného rozsahu
- rytmus a pohyb, hra na tělo
- bubnování
- hra na jednoduché nástroje; nástroje Orffova instrumentáře
- barva tónu: hlas, různé nástroje
- melodická a rytmická ozvěna, otázka a odpověď
- rytmizace básniček a říkadel

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- délka tónu
- dynamika: silně -slabě
- melodie: stoupání - klesání
- výška tónu: vysoko - středně - hluboko
- rozpoznávání tempa (pomalu - rychle) a rytmu (valčík, pochod, ukolébavka)
- zpěvní hlasy, zvuk hudebních nástrojů
- melodie a skladby určené dětem

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- pochod podle hudebního doprovodu
- pohybová a dechová průprava, relaxace
- pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami
- ukolébavka, pochod, tanec
- chůze, běh, pochod do hudby

- houpání ve 3/4 taktu - valčíkový rytmus
- jednoduché taneční kroky a pohybové hry
- pohybový projev podle hudby - improvizace
- hudebně relaxační techniky

Osobnostní a sociální výchova

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- moje tělo, moje vztahy k druhým lidem
- chování podporující dobré vztahy
- vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.

Multikulturní výchova

- udržování tolerantních vztahů s jinými lidmi
- uplatňování principu slušného chování

Environmentální výchova

- prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)
- ekosystémy: les, pole, voda, lidské sídlo

Očekávané výstupy - 1. období

Žák by měl

- zpívat jednoduché melodie či písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem
- užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřeně svým schopnostem a dovednostem
- vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehudební i hudební zvuky
- soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně či skladby
- naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat
- reagovat pohybem na hudbu

Očekávané výstupy - 2. období

Žák by měl

- zpívat písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem
- rozlišit hudební a nehudební zvuk, mluvený a zpívaný hlas, rozeznat tóny: krátké - dlouhé, vyšší - nižší
- správně, hospodárně a pravidelně dýchat a snažit se o co nejlepší vyslovování při zpěvu i při rytmicizaci říkadel
- soustředit se na poslech jednoduchých skladeb
- poznat vybrané rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách
- propojit vlastní pohyb s hudbou, zvládnout jednoduché taneční hry

II. stupeň

Učivo:

VOKÁLNÍ ČINNOSTI A INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- upevňování správných pěveckých návyků; zřetelná výslovnost, správné dýchání
- lidové i umělé písně
- rytmická cvičení a rytmicizace říkadel
- seznámení s hudebními pojmy (nota, hudební klíč, předehra, mezihra, dohra, pomlka apod.)
- hudební doprovody; hra na tělo, nástroje Orffova instrumentáře
- nápodoba melodie - zvuku

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- rozpoznávání zvuků vybraných hudebních nástrojů
- poslech písní a skladeb různých hudebních žánrů a vybraných ukázek našich i zahraničních skladatelů a interpretů
- seznámení s významnými hudebními skladateli
- druhy hudebních žánrů a skladeb (dětská hudba, populární hudba, vážná hudba, chrámová hudba, koledy, lidové písně, trampské - country písně, apod.)

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- improvizovaný pohyb podle hudby, pochod
- hudebně pohybové hry
- základní taneční kroky jednoduchých tanců (přísunný krok stranou, cval, mazurka, chůze v 3 / 4 taktu apod.)

Osobnostní a sociální výchova

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- moje tělo, moje vztahy k druhým lidem, chování podporující dobré vztahy, problémy v mezilidských vztazích
- vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.
- vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny).

Multikulturní výchova

- udržování tolerantních vztahů s jinými lidmi
- uplatňování principu slušného chování

Environmentální výchova

- prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)
- ekosystémy: les, pole, voda, lidské sídlo
- ochrana přírody a kulturních památek

Očekávané výstupy

Žák by měl

- využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat správné dýchání a výslovnost při zpěvu i mluveném projevu
- interpretovat vybrané a vzhledem k individuální úrovni zvládnutelné lidové a umělé písně
- doprovázet podle svých schopností a dovedností písně na rytmické hudební nástroje
- soustředit se na poslech skladeb různých hudebních žánrů
- zvládnout základní kroky jednoduchého tance

4.10. Vyučovací předmět: VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Charakteristika předmětu

Vzdělávací předmět Výchova ke zdraví je vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Vyučuje se v 9. a 10.ročníku 1 hodinu týdně. Poskytuje žákům základní informace o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jejich zdraví. Vede je ke zdravému způsobu života a k péči o své zdraví. Žáci si upevňují hygienické, stravovací a pracovní návyky, rozvíjejí sociální a komunikační dovednosti, učí se odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v různých situacích.

Do předmětu Výchova ke zdraví jsou začleněny tyto předměty speciálně pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace: podpora pohybového vývoje, canisterapie, hiporehabilitace, plavecký výcvik nebo pobyt ve vířivce a koncept bazální stimulace.

Hodnocení

V 9. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci. V 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy.

Mezipředmětové vztahy

Vyučovací předmět Výchova ke zdraví souvisí s dalšími vyučovacími předměty, učivo se bude prolínat zvláště s předměty Psaní (zápis poznatků), Čtení(čtení popisek a zadání úloh), Řečová výchova (dramatizace životních situací), Počítače (výukové programy, vyhledávání informací na internetu), Výtvarná výchova (výtvarné zpracování jednotlivých témat).

Do předmětu Výchova ke zdraví jsou začleněny tématické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- se snaží předcházet zdravotním problémům dodržováním zásad zdravého stravování
- si je vědom nebezpečí zneužívání návykových látek

Výchovné vzdělávací strategie

Učitel

- povzbuzuje žáky k překonávání problémů přiměřeně ke svým možnostem díky prevenci (předcházením nemocí, zásadami zdravého stravování, vhodným seznámením s riziky zneužívání návykových látek)
- pomáhá žákům řešit situace spojené s tělesnými změnami v období puberty, dospívání

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zná důležitá telefonní čísla a umí je použít popřípadě požádat druhou osobu o pomoc

Výchovné vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáky k vyjádření svých pocitů, prožitků a nálad vhodným způsobem
- vytváří a upevňuje schopnost vyjádřit své názory a postoje, vhodnou formou obhajovat svůj názor
- vede žáky ke znalosti a umění použít důležitá telefonní čísla v případě potřeby pomoci
- vytváří podmínky pro schopnost požádat o pomoc, pro rozvoj důvěry odborníkům, ke kterým se žáci mohou obrátit o pomoc při řešení problémů

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- se orientuje v pojmech kamarádství, přátelství, láska, partnerský vztah, manželství a rodičovství

- si je vědom rozdílů komunikace mezi vrstevníky a neznámými lidmi
- se snaží respektovat druhé lidi a jejich zdravotní stav
- rozpoznává nevhodné a rizikové chování a je si vědom jeho možných důsledků
- si vytváří odmítavé postoje k násilí
- je seznámen se souvislostmi mezi konzumací návykových psychoaktivních látek a poškozováním zdraví
- je vhodnou formou seznámen s nebezpečím možného psychického i fyzického zneužívání své osoby
- si je vědom své hodnoty a krásy své osobnosti

Výchovné vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáky k vytvoření základní představy o vztazích ve dvojici, o kamarádství, co je to přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství
- utváří základní návyky společenského chování ve vztazích s vrstevníky i neznámými lidmi
- vede žáky k respektování druhých lidí a jejich zdravotního stavu
- učí žáky rozpoznat nevhodné a rizikové chování, je seznámen s jeho možnými důsledky
- učí žáky zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí
- seznamuje žáky se souvislostmi mezi konzumací návykových psychoaktivních látek a poškozováním zdraví
- seznamuje žáky vhodnou formou s nebezpečím možného psychického i fyzického zneužívání jejich osoby
- rozvíjí sebedůvěru žáka

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- přiměřeně pečuje o své zdraví
- je si vědom, že životní prostředí je třeba chránit

Výchovné vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáky k využívání osvojených návyků a dovedností k zapojení se do společnosti, vytváříme podmínky pro rozvoj vztahů a soužití v prostředí školy a vrstevnické skupiny žáků
- vytváří u žáků povědomí o základních právech a povinnostech občanů
- vede žáky k ochraně svého zdraví, dodržování naučených stereotypů chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí
- učí žáky chovat se v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- ovládá základy sebeobsluhy a základní hygienické návyky
- si uvědomuje své základní životní potřeby a snaží se je naplňovat ve shodě se zdravím
- si uvědomuje základní zásady bezpečnosti
- se snaží používat správné stravovací návyky

Výchovné vzdělávací strategie

Učitel

- vytváří a upevňujeme hygienické návyky, zvládnání sebeobsluhy podle svých možností
- učí žáky chápat základní životní potřeby a naplňovat je ve shodě se zdravím
- vede žáky k dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí
- učí žáky znát správné stravovací návyky a v rámci svých možností dodržovat a uplatňovat zásady správné výživy

Vzdělávací obsah předmětu

Podpora pohybového vývoje

- polohování a mikropolohování
- aktivní přenos váhy
- zraková kontrola pohybu

- budování tělesného schématu
- aktivace vestibulárního aparátu
- mobilní přenos váhy
- pohyby přes střední osu

Canisterapie a Hipoterapie

- respektování potřeb svých i potřeb zvířat
- vyjadřování svých pocitů a zážitků vhodným způsobem
- uvědomování si zásad bezpečnosti při práci se psem
- vhodné využití volného času
- relaxace, zklidnění

Plavecký výcvik a pobyt ve vířivce

- vhodné využití volného času, relaxace, zklidnění
- osobní hygiena (před vstupem a výstupu z bazénu)
- oblékání oblečení
- prevence nemocí
- dodržování pravidel bezpečnosti

Koncept Bazální stimulace

- somatická stimulace
- vestibulární stimulace
- vibrační stimulace

II. stupeň

Učivo

- vztahy ve dvojici, kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství
- vztahy a soužití v prostředí rodiny, školy, vrstevnické skupiny

- základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím
- výživa a zdraví, zásady zdravého stravování; vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; specifické druhy výživy
- tělesná hygiena, zásady osobní a intimní hygieny; otužování; význam pohybu pro zdraví
- režim dne
- sexuální dospívání, prevence rizikového sexuálního chování; antikoncepce, těhotenství a ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami,
- preventivní a lékařská péče; chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě)
- relaxační techniky, civilizační choroby, zdravotní rizika; preventivní a lékařská péče
- zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek
- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita; šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; komunikace se službami odborné pomoci - praktické dovednosti
- bezpečné chování, komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi
- dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, bezpečné prostředí ve škole; ochrana zdraví při různých činnostech, ochrana člověka za mimořádných událostí, důležitá telefonní čísla

Osobnostní a sociální výchova

- hledání pomoci při potížích
- dobrý vztah k sobě samému
- dovednosti ke zvládnutí stresových situací

Očekávané výstupy

Žák by měl

- vědět o významu dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny
- chápat základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím
- respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků, umět popsat své zdravotní problémy a potíže
- znát správné stravovací návyky a v rámci svých možností dodržovat a uplatňovat zásady správné výživy

- uplatňovat způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a vědět, kde v případě potřeby vyhledat pomoc
- uplatňovat osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy
- zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí
- vědět o souvislosti mezi konzumací návykových psychoaktivních látek a poškozením zdraví
- použít důležitá telefonní čísla v případě potřeby pomoci
- řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech

4.11. Vyučovací předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Předmět Tělesná výchova je vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Vyučuje se v 1. - 10.ročníku jako samostatný předmět 3 hodiny týdně.

Tělesná výchova se zaměřuje na rozvíjení psychomotorických a psychických schopností, pohybových dovedností a zvyšování sociální adaptability. Umožňuje rozvíjení fyzických a pohybových možností. Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které ohrožuje zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování a rozhodování, které vedou k zachování a posílení zdraví. Utváří a upevňují si dovednosti a návyky pro uplatnění zdravého životního stylu, osobní a duševní hygieny, výživy, pohybových aktivit apod. Předmět Tělesná výchova umožňuje žákům využívat vlastní pohybové možnosti. Ve shodě s věkem, postižením a pohybovými možnostmi je vede od spontánního pojetí pohybu k řízené pohybové aktivitě a vlastní pohybové seberealizaci. Směřuje k eliminování nedostatků v diferenciaci a koordinaci pohybů.

Výuka probíhá v tělocvičně, na školní zahradě, na hřištích v okolí školy. Kromě toho je předmět tělesná výchova naplňován prostřednictvím vycházek, ve třídě při relaxačních chvilkách, v rámci projektů canisterapie, hiporehabilitace a školních sportovních turnajů.

Do předmětu Tělesná výchova jsou začleněny tyto předměty speciálně pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace: snoezelen, orofaciální stimulace, podpora pohybového vývoje, muzikoterapie, canisterapie, hiporehabilitace, plavecký výcvik nebo pobyt ve vířivce a koncept Bazální terapie.

Hodnocení

V 1. ,2., 4. a 5. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů 1. a 2. období. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci. Ve 3. a 6. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. a 2. období. Na druhém stupni platí pro hodnocení očekávané výstupy v 10. ročníku, v 7., 8. a 9. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů na druhém stupni. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci.

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná zejména obsah vyučovacích předmětů Hudební výchova (hudebně pohybové aktivity), Prvouka, Věcné učení, Přírodověda (vycházky, základy fyziky a chemie), Čtení (dramatizace textů, pohádek)

Do předmětu Tělesná výchova jsou začleněny tématické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- má kladný vztah k pohybu a přiměřeně pečuje o své tělo

Výchovné vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáka ke kladnému vztahu k pohybu a péči o své tělo
- klade důraz na pozitivní motivaci žáka
- uplatňuje individuální přístup zohledňující úroveň žáků a jejich míru znevýhodnění

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- uvědomuje si radost ze hry a snaží se s tímto vědomím přijímat výhru i prohru

Výchovné vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáky k samostatnému řešení běžných situací a překonávání překážek přiměřeně k jejich možnostem
- motivuje žáky k samostatnému řešení daného problému, napomáháme mu hledat řešení

- rozvíjí přiměřenou soutěživost, schopnost přijmout výhru i prohru

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- ví jak požádat o pomoc
- ovládá vybrané termíny tělocvičné terminologie

Výchovné vzdělávací strategie

Učitel

- rozvíjí slovní zásobu
- seznamuje žáky se základními pokyny a povely
- učí žáky rozumět základním termínům tělocvičné terminologie a reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti
- učí žáky umět požádat o pomoc

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- přiměřeně pečuje o své zdraví
- si je vědom základních pravidel slušného chování
- se snaží o toleranci v jednání a chování

Výchovné vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáky k přiměřené péči o své zdraví
- vytváří návyky vhodného chování v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob
- vede žáky k dodržování základních pravidel slušného chování
- upevňuje tolerantní jednání a chování

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- má vytvořené základní hygienické návyky a prvky sebeobsluhy
- se snaží respektovat pravidla týmové práce
- je seznámen se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví

Výchovné vzdělávací strategie

Učitel

- vytváří a upevňuje hygienické návyky žáků, prvky sebeobsluhy a základní zásady bezpečnosti při pohybových aktivitách podle možností žáků
- vhodnou motivací rozvíjí schopnost soustředit se
- učí žáky respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce
- vede žáky k hodnocení vlastní práce
- učí zásadám bezpečnosti a ochrany zdraví
- vede žáky k rozvoji pohybové lokomoce, dovednosti a prostorové orientace podle individuálních předpokladů

Vzdělávací obsah předmětu

Snoezelen

- Relaxační techniky
- Podpůrné terapeut. techniky (masáže, aromaterapie., míčkování, kartáčování)
- Stimulace libých a příjemných pocitů
- Stimulace vestibulárního aparátu
- Stimulace vibračními podněty
- Podpora motorických funkcí

Muzikoterapie

- rozvoj hrubé i jemné motoriky
- rozvoj pohybové koordinace

- podpora interakčních a skupinových dovedností
- stimulace nebo relaxace
- základní taneční pohybové dovednosti, volný pohybový projev
- cvičení u hudby
- cvičení v udávaném rytmu

Orofaciální stimulace

- procítění těla jako příjemné zóny
- provnívání vztahů polohy hlavy vůči čelisti a tělu
- provnívání středové osy těla a její navození ze strany dítěte
- navození koordinace dýchání a polykání
- rozvoj senzomotoriky, kinestetického vnímání, autotopognozie a stereognozie

Podpora pohybového vývoje

- polohování a mikropolohování
- aktivní přenos váhy
- zraková kontrola pohybu
- budování tělesného schématu
- aktivace vestibulárního aparátu
- mobilní přenos váhy
- pohyby přes střední osu

Canisterapie

- motorické dovednosti
- : aportování
- : přetahování lanem nebo hadrem
- : podlézání pod psem
- : opičí dráha (slalom, plazení, přelézání, přeskokování)

- motivační prvek (nápodoba pohybů „jako pejsek“)
- aktivizační nebo zklidňující prvek
- polohování

Hiporehabilitace

- motorické dovednosti
- : jízda na koni - správný posed
- : cvičení na koni
- : hřebelcování
- : krmení koní
- motivační prvek
- aktivační nebo zklidňující prvek

Plavecký výcvik, pobyt ve vířivce

- hry ve vodě, hry s vodou
- nácvik plavání, splývání, potápění, relaxace ve vodě
- prevence onemocnění
- zlepšení koordinace pohybů, držení těla a posílení svalstva

Koncept Bazální stimulace

- somatická stimulace
- vestibulární stimulace
- vibrační stimulace
- optická stimulace
- auditivní stimulace
- taktilně haptická stimulace

TĚLESNÁ VÝCHOVA

I. stupeň

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

Učivo

- význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, délka a intenzita pohybu, spontánní pohybové činnosti a hry
- příprava organismu, příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, protahovací cvičení
- zdravotně zaměřené činnosti; správné držení těla, průpravná, koordinační, kompenzační, relaxační, psychomotorická, dechová a jiná zdravotně zaměřená cvičení
- hygiena při TV, osobní hygiena, hygiena cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obuv
- bezpečnost při pohybových činnostech v různém prostředí

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Učivo

- pohybové hry, pohybové hry s různým zaměřením a využitím tradičního i netradičního náčiní, bez náčiní; motivační, tvořivé a napodobivé hry
- základy gymnastiky, průpravná cvičení; cvičení s náčiním a na vybraném nářadí
- rytmická a kondiční cvičení, vyjádření rytmu pohybem, sladění jednoduchého pohybu s hudbou, jednoduché tanečky
- základy atletiky, průpravné atletické činnosti; varianty chůze; běhy na krátké vzdálenosti, motivovaný vytrvalostní běh (podle schopností žáků); skok do dálky; hod míčkem
- základy sportovních her, průpravné hry; základní manipulace s míčem či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti; hry s upravenými pravidly
- pobyt ve vodním prostředí, hygiena plavání; adaptace na vodní prostředí; hry ve vodě, plavání (podle podmínek školy)
- turistika a pobyt v přírodě, chování v přírodě, ochrana přírody, chůze v terénu
- pobyt v zimní přírodě; hry na sněhu a na ledě; základní techniky pohybu a jízdy na saních, a bobech; bezpečnost při pohybových aktivitách na sněhu
- další pohybové činnosti a netradiční sporty podle podmínek školy, zájmu a možnostech žáků

Osobnostní a sociální výchova

- cvičení sebekontroly, sebeovládání
- organizace vlastního času

Environmetnální výchova

- doprava a životní prostředí
- energie a život, využívání energie

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

Učivo

- organizace při TV, základní organizační činnosti
- komunikace v TV, smluvené povely a signály
- pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností a her
- zásady sportovního jednání a chování; fair play

Osobnostní a sociální výchova

- cvičení sebekontroly, sebeovládání
- organizace vlastního času

Environmetnální výchova

- doprava a životní prostředí
- energie a život, využívání energie

Očekávané výstupy - 1. období

Žák by měl

- mít kladný postoj k pohybovým aktivitám
- zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost
- reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti

- mít osvojeny základní pohybové lokomoce, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů
- dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a mít osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách

Očekávané výstupy - 2. období

Žák by měl

- zlepšovat svou tělesnou zdatnost, pohybový projev a správné držení těla
- podle pokynu uplatňovat v pohybovém režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním zdravotním oslabením
- rozvíjet základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností
- rozumět základním termínům tělocvičné terminologie a reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti
- zvládat podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti
- využívat osvojené pohybové dovednosti při hrách a soutěžích
- uplatňovat hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti

II. stupeň

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

Učivo

- význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, pohybové aktivity
- rozvoj rychlostních, vytrvalostních, silových a koordinačních schopností
- prevence a korekce svalových dysbalancí, průpravná, kondiční, koordinační, koncentrační a postřehová, kompenzační, vyrovnávací, relaxační cvičení, cvičení ke správnému držení těla a jiná zdravotně zaměřená cvičení
- hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech, vhodný oděv a obuv ve specifickém prostředí

Očekávané výstupy

Žák by měl

- usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o zdokonalování základních lokomocí a pohybových dovedností
- cíleně se připravit na pohybovou činnost a její ukončení
- využívat základní kompenzační a relaxační techniky

- uplatňovat bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu
- znát zásady ošetření drobných poranění, umět požádat o pomoc

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Učivo

- pohybové hry s různým zaměřením, pohybové hry s netradičními pomůckami
- gymnastika, cvičení s náčiním a na vybraném nářadí
- rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem
- atletika, starty; běhy na dráze, v terénu (podle schopností a možností žáků), skok do dálky, hod míčkem, hod granátem,
- sportovní hry s upravenými pravidly (výběr podle možností školy)
- plavání, prvky zdravotního plavání (podle podmínek školy)
- turistika a pobyt v přírodě, základní poznatky z turistiky, chůze a orientace v terénu; táboření, základní turistické dovednosti, ochrana přírody
- základní techniky jízdy na sáňkách a bobech (případně lyžích - dle podmínek školy); pobyt v zimní přírodě; bezpečnost pohybu v krajině a při pohybových aktivitách na sněhu (podle podmínek školy)
- další (i netradiční) pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků)

Očekávané výstupy

Žák by měl

- zvládat v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a využívat je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- snažit se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

učivo:

- komunikace v TV, smluvené povely, signály, gesta, základy odborné terminologie, vzájemná komunikace při osvojovaných pohybových činnostech
- historie a současnost sportu, významné sportovní soutěže

- pravidla osvojovaných pohybových činností, základní pravidla her

Očekávané výstupy

Žák by měl

- dodržovat dohodnutou spolupráci v družstvu při kolektivních hrách
- sledovat určené prvky pohybové činnosti a výkony

4.11.1 Vyučovací předmět ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

Zdravotní tělesná výchova je formou povinné tělesné výchovy, která se zřizuje pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem (III. zdravotní skupina). Využívá činností a zátěže, které nejsou kontraindikací zvýšené tělesné námahy zdravotního oslabení žáků. Zařazení žáků do ZdrTV se provádí na doporučení lékaře. Specifické úkoly zdravotní tělesné výchovy vycházejí ze základních charakteristik zdravotního oslabení žáků. Obsah je vždy upravován vzhledem k míře a druhu zdravotního oslabení. Cílem je zmírnění nebo odstranění zdravotního oslabení a celkové zlepšení zdravotního stavu.

I. stupeň

Učivo

- nácvik správné polohy těla při různých polohách a pracovních činnostech - cvičení, polohování a mirkopolohování
- posilování oslabených částí těla
- nácvik základních cvičebních poloh
- jednoduchá cvičení podporující oslabení
- speciální techniky cvičení, korigování učitelem
- vytrvat v korekčních cvičeních
- využívat kompenzační a korekční pomůcky, zařazovat je běžně do pohybového režimu

Očekávané výstupy – 1. období

Žák by měl

- uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech
- zaujímat správné základní cvičební polohy
- zvládat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

Očekávané výstupy – 2. období

Žák by měl

- zvládat základní techniku speciálních cvičení; korigovat techniku cvičení podle pokynů učitele

II. stupeň

Očekávané výstupy

Žák by měl

- mít odpovídající vytrvalost při korekci zdravotního oslabení
- zařazovat do svého pohybového režimu speciální kompenzační cvičení související s vlastním oslabením, snažit se o jejich optimální provedení

4.12. Vyučovací předmět: PRACOVNÍ a VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Pracovní a výtvarná výchova byl vytvořen ze vzdělávacích oblastí Člověk a svět práce a Umění a kultura. Vyučuje se v 1. - 10. ročníku jako samostatný předmět v 1. a 2. ročníku 3 hodiny týdně, ve 3. ročníku 4 hodiny týdně, ve 4.-6. ročníku 5 hodin týdně a v 7. - 10. ročníku 6 hodin týdně. Ve 3. - 8. ročníku je posílen z disponibilní časové dotace. Vzdělávací obsah tohoto předmětu je vytvořen sloučením vzdělávacího oboru Výtvarná výchova a vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Časová dotace je využita pouze ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (na I. stupni 21h týdně a na II. Stupni 22 hodin týdně) a posílena z disponibilní časové dotace o 4 hodiny na I. stupni a o 2 hodiny na II. stupni.

Pro výuku je využívána kmenová třída, pracovní dílna, keramická dílna, školní zahrada, cvičná kuchyňka, speciálně vyčleněná učebna nebo jiné prostředí, a to jak v areálu školy, tak i mimo školu. K prohlubování učiva a zpestření výuky vhodně poslouží různé výstavní síně, muzea či galerie.

Cílem Pracovní a výtvarné výchovy je aktivovat tvořivou činnost žáků, umožnit jim vyjádření svých vlastních pocitů, navodit přátelskou atmosféru, umožnit žákům zažít úspěch vytvořením výtvarného díla a tím umožnit žákům jiný způsob komunikace. Rozvíjí smyslové a citové vnímání, vyjadřovací schopnosti, zaměřuje se na zvládnutí úkonů souvisejících se sebeobsluhou, vede k překonávání obtíží a dokončování pracovních úkolů, rozvíjí motoriku. Žáci získávají základní manuální zručnost a vytváří si pracovní dovednosti a návyky, k praktickému užívání a zacházení s předměty denní potřeby, výtvarnými potřebami a materiály, vhodně zvolenými nástroji, pomůckami a drobným náradím, vede k práci v kolektivu a k odpovědnosti za své i společné výsledky práce. Rozvíjí porozumění zadaným jednoduchým pracovním postupům, dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci, vede k poznání pracovních činností, které napomáhají k využití volného času.

Snažíme se vytvářet u žáků citlivý vztah k umělecké a přírodní kráse, naučit je rozpoznávat vkusné věci, kultivovat estetický vkus ve vztahu k sobě i k okolí a osvojit si základní výtvarné dovednosti, rozvíjet vnímání, senzibilitu, fantazii a vůli. V neposlední řadě Pracovní a výtvarnou výchovou přispíváme k psychomotorickému rozvoji, rozvoji osobnosti žáků a jejich trpělivosti.

Výuka probíhá individuálně, ve skupinách i frontálně.

Vyučovací metody vychází z didaktických zásad - zejména názornosti, přiměřenosti a posloupnosti. Využíváme takové metody a formy práce, aby podporovaly také rozvoj komunikačních dovedností a rozšiřovaly slovní zásobu a volíme je s ohledem na věk žáků a celkovou mentální úroveň.

Do předmětu Pracovní a výtvarná výchova jsou začleněny tyto předměty speciálně pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace: canisterapie, hiporehabilitace, ergoterapie, arteterapie, muzikoterapie, plavecký výcvik nebo pobyt ve vířivce, VOKS a koncept Bazální stimulace.

Hodnocení

V 1. ,2., 4. a 5. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů 1. a 2. období. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci. Ve 3. a 6. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. a 2. období. Na druhém stupni platí pro hodnocení očekávané výstupy v 10. ročníku, v 7., 8. a 9. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů na druhém stupni. Kritériem bude jeho samostatnost a přístup k práci.

Mezipředmětové vztahy

Pracovní a výtvarná výchova souvisí s dalšími předměty, učivo se vzájemně prolíná: Čtení(vnímání plochy, pozadí, rozdílů...), Tělesná výchova (pohybové dovednosti, rozvoj jemné a hrubé motoriky), Řečová výchova (chápání pokynů), Hudební výchova (výtvarné zpracování hudebních témat, arteterapie, hudebně-pohybové činnosti, kulturní akce), Prvouka (pozorování práce ostatních, vnímání okolního světa), Matematika (manipulace v prostoru, na ploše, praktické používání mat. pojmů, symbolů), Počítače (hledání námětů na výtvarné činnosti pomocí internetu, vyhledávání obrázků, grafické práce, úprava fotografií, rozvoj jemné motoriky při manipulaci s počítačem a jeho částmi), Věcné učení (dynamika lidských vztahů - pomoc při pracovních činnostech kamarádovi, spolupráce, nezabývat se jen sám sebou, odpovědnost za svou práci), Přírodověda (práce s přírodninami, nekonvenční výtvarné techniky, kresba a malování přírody, zvířat atd. práce na školní zahradě, péče o zvířata), Výchova ke zdraví (sebeobsluha, hygienické návyky, praktické dodržování zásad bezpečnosti).

Do předmětu Pracovní a výtvarná výchova jsou začleněny tématické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Environmentální výchova

Multikulturní výchova

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- používá výtvarné pomůcky, výtvarné potřeby a pracuje různými výtvarnými technikami
- dodržuje návykové stereotypy
- snaží se dokončit započatou práci
- uplatňuje základní pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí,
- používá vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při práci i v běžném životě.

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- seznamuje žáky s konvenčními i nekonvenčními výtvarnými technikami
- střídá různé výtvarné materiály a pomůcky
- fixuje denní stereotypy
- zvyšuje koncentraci pozornosti
- pozitivně motivuje
- trvá na dokončení započaté práce
- respektuje individuální zvláštnosti, možnosti i osobní vlastnosti žáků
- umožňuje žákům používat různé materiály, vhodné nástroje a nářadí.

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- je cílevědomý a při drobném nezdaru se nenechá odradit
- vždy vytrvá v práci
- je schopen samostatně řešit problémy spojené se zadaným úkolem
- promýšlí pracovní postupy při plnění zadaných úkolů.

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- rozvíjí u žáků tvořivost, vede je k uplatňování vlastních nápadů

- žáka pozitivně motivuje
- povzbuzuje a chválí
- zvyšuje sebedůvěru kladným hodnocením
- hravou formou učí žáka nové výtvarné techniky

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- si rozšiřuje slovní zásobu v oblasti pracovních nástrojů, nářadí a pomůcek, výtvarných technik
- rozumí danému zadání, učí se popsat postup práce
- zadaný úkol plní dle svých možností a schopností
- komunikuje se spolužáky
- srozumitelně se vyjadřuje
- dokáže pedagoga či spolužáka požádat o radu či pomoc

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- zadává úkoly, které žák dokáže zvládnout
- podporuje komunikaci se spolužáky
- vede žáky k užívání správné terminologie.

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- pracuje ve skupině, vytváří společné práce, při kterých se učí spolupracovat a respektovat nápady druhých, společně se snaží o dosažení kvalitního výsledku.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci.

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- pomáhá druhým a respektuje jiné odlišnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vytváří u žáků pozitivní vztah k práci a vede je k odpovědnosti za kvalitu výsledků práce,
- umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky,
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch.

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá dle svých možností sebeobslužné činnosti
- má osvojené pracovní postupy při výtvarných činnostech
- pracuje dle instrukcí a je schopen soustředit se na práci
- úkol se snaží splnit
- dodržuje bezpečnost a ochranu zdraví při práci
- správně a zodpovědně zachází s pracovními pomůckami

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- procvičuje se žáky sebeobsluhu, návyky a postupy při výtvarných činnostech
- podporuje dovednosti při manipulaci s výtvarnými potřebami
- motivuje žáka kladným hodnocením
- pravidelně seznamuje žáky s bezpečností při práci
- vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti a hygieny včetně používání ochranných pracovních prostředků,
- vede žáky ke správným způsobům užití materiálu a pracovních nástrojů,
- zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá

Vzdělávací obsah předmětu

Canisterapie a Hiporehabilitace

- hrubá a jemná motorika
- : procvičování pohybů celé paže a prstů (kartáčování, krmení, povely psovi/koni pohybem ruky...)
- : různé druhy úchopů (granule, psí hračky, psí packa, chlupy, hřívá, otěže, sedlo apod.)
- : používání obou rukou (zapínání vesty, obojku, práce s vodítkem, otěže, sedlo...)
- : koordinace oko - ruka (sledovat prováděnou činnost očima)
- : stimulace nervových receptorů (hlazení psa/koně, vybírání nečistot, olizování kůže psím jazykem...)

Muzikoterapie

- výroba dešťových holí z trubic od alobalu, papíru či kobereců, použití korálků písku či rýže, špejlí či hřebů
- výroba rytmických nástrojů z technických materiálů (láhve, PET láhve, konzervy, krabičky atd.)
- nástroje z přírodních materiálů (dřevo, sušené plody, kamínky atd.)
- výroba strunných nástrojů z papírových krabiček a gumiček

Arteterapie

- nejde o výsledné výtvarné dílo ale především o prožitek z tvorby
- automatizace omezeného množství výtvarných technik pro uvolnění tvořivého procesu
- návaznost tvorby na emocionální prožitek (pobyt ve snoezelenu, poslech hudby, tanec, poslech pohádky, vyprávění, film ....apod.)
- navázání výtvarné tvorby na osobní a osobnostní prožitky z rodiny, z třídního kolektivu, z oblíbených aktivit
- navázání výtvarné tvorby na prožívání v přírodě, prožitky ročních období
- navázání výtvarné tvorby na zrakové, hmatové, čichové vjemy
- muzikomalba
- hra s výtvarným materiálem, prožití si materiálu a hra s ním

Ergoterapie

Práce s keramickou hlinou - praktické dovednosti

- vymačkávání, modelování z hroudy
- modelování, vykrajování z plátu
- stavba z válečků, kuliček
- točení výrobků na hrnčířském kruhu
- odlévání do sádrových forem
- zdobení výrobků glazurou, engobou, natírání oxidů, razítkování, rytí, plastické zdobení, prořezávání, zdobení sklem

VOKS

- použití pracovních schémat vizualizovaných prostřednictvím obrázků VOKS
- vizualizace receptů na vaření
- výběr z nabídky a odpovědi na dotazy prostřednictvím obr. VOKS /Co chceš dělat? Co chceš nejprve dělat?/
- výběr z nabídky a odpovědi na dotazy prostřednictvím obr. VOKS /Co budeš malovat?/

Plavecký výcvik a pobyt ve vířivce

- svlékání a oblékání oděvů, skládání oděvů, obouvání, vyzouvání
- správná hygiena (před vstupem do bazénu a po výstupu z bazénu)
- péče o své věci

Koncept Bazální stimulace

- taktilně haptická stimulace
- optická stimulace
- orální stimulace
- olfaktorická stimulace

Osobnostní a sociální výchova

- vzájemná spolupráce žáků
- rozvíjí poznávací schopnosti - smyslové vnímání, soustředění a pozornost, procvičování zapamatování

- pozitivní naladění mysli, rozvoj sebedůvěry

Environmentální výchova

- rozvoj porozumění vztahů mezi člověkem a prostředím
- vnímání estetických kvalit prostředí
- odpovědnost k ochraně přírody

Multikulturní výchova

- vztahy mezi kulturami
- etnické skupiny a kultura
- odlišnost lidí, různé způsoby života

I. stupeň

PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Učivo

- cvičení základních dovedností pro vlastní tvorbu (úchop, jemná motorika, míchání barev, práce s vodou, různé techniky a možnosti ...)
- rozlišování barev a tvarů, porovnání s předměty běžného života
- srovnávání vlastní tvorby a tvorby ostatních
- podpora tvůrčí činnosti a projevu, promítání fantazie a zážitků do výtvarného projevu
- práce s plochou, podpora citu pro barvy a prostorovou a plošnou představivost
- podporovat radost z tvorby
- rozlišování, porovnání a tvorba linií, barev, objektů a tvarů

Očekávané výstupy - 1. období

Žák by měl

- zvládnout nejjzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu

- rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních
- uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech

Očekávané výstupy - 2. období

Žák by měl

- uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu
- rozlišovat, porovnávat, třídit a pojmenovat linie, barvy, tvary, objekty a uplatnit je podle svých schopností při vlastní tvorbě
- při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie
- vyjádřit pocit z vnímání vlastní tvůrčí činnosti (mimoslovně, graficky)

SEBEOBSLUHA

Učivo

- svlékání a oblékání prádla a oděvů, skládání oděvu
- obouvání a zouvání obuvi, čištění a ukládání obuvi,
- správné používání WC,
- osobní hygiena. Umývání rukou a obličeje, čištění zubů, používání kapesníku, hřebenu, péče o svůj zevnějšek,
- ukládání pomůcek (věcí) ve třídě i doma na své místo
- péče o okolní prostředí, vnímání estetického prostředí ve třídě, ve škole i mimo školu
- upevňování hygienických návyků,
- péče o čistotu těla a oděvů,
- estetické požadavky na zevnějšek člověka, účelné a adekvátní oblečení

Očekávané výstupy - 1. období:

Žák by měl

- zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti,
- zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání,
- udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí.

Očekávané výstupy - 2. období:

Žák by měl:

- pečovat o své tělo, svůj zevnějšek i své osobní věci,
- zvládat běžnou údržbu oděvu a obuvi,
- dodržovat zásady účelného oblékání.

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

- třídění různých druhů drobného materiálu (přírodniny, kamínky, korálky, hračky apod.) podle velikosti, barvy, tvaru)
- ukládání roztríděného materiálu do různých nádob, krabic, zásuvek
- manipulace s drobným materiálem (přesypání, překládání apod.)
- opakování učiva (třídění a ukládání různých materiálů a předmětů, manipulace s drobným materiálem, navíjení vlny, provázeků na cívku)
- jednoduché postupy a činnosti dle slovního návodu, výroba různých předmětů z tradičních a netradičních materiálů
- využívání vlastní fantazie a prvků lidových tradic
- volba vhodných pomůcek, nástrojů a nářadí vzhledem k materiálu
- udržovat pořádek na pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce

Očekávané výstupy - 1. období:

Žák by měl:

- třídít různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev
- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami
- vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracovat podle slovního návodu.

Očekávané výstupy - 2. období:

Žák by měl:

- pracovat podle předlohy a vytvářet přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z drobných materiálů
- využívat při tvořivých činnostech vlastní fantazii i prvky lidových tradic
- volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu

- udržovat pořádek na pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce.

PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ

Učivo

- stavění z kostek (komíny, mosty, zdi, domy), skládání kostek do krabic
- skládání, rozkládání a šroubování hraček a předmětů
- skládání stavebnic (mozaiky, plastické a dřevěné stavebnice)
- sestavování tvarů ze špejlí, tyček, dřívěk apod.
- spojování špejlí drátem, provázkem
- demontáž modelů a ukládání do krabic
- udržovat pořádek na pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce

Očekávané výstupy - 1. období:

Žák by měl:

- zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi.

Očekávané výstupy - 2. období:

Žák by měl:

- provádět při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracovat podle slovního návodu, předlohy
- spojovat a rozpojovat různé jednoduché předměty
- udržovat pořádek na svém pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce.

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Učivo

- zalévání pokojových rostlin a rostlin na pozemku
- klíčení rostlin v koutku živé přírody, pozorování přírody během roku
- pozorování podmínek pro život rostlin-voda, světlo, teplo, půda, vzduch

- práce se zahradnickým náčiním (hrábě, motyčka), volba správné pomůcky, nástroje či náčiní
- ošetřování pokojových a zahradních rostlin
- práce na zahradě, bezpečnost a hygiena při práci s rostlinami
- sbírání léčivých rostlin, seznámení s jedovatými rostlinami

Očekávané výstupy - 1. období:

Žák by měl:

- provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích
- pečovat o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě
- používat lehké zahradní náčiní.

Očekávané výstupy - 2. období:

Žák by měl:

- znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin
- ošetřovat a pěstovat nenáročné pokojové i venkovní rostliny
- volit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- vědět o léčivkách i jedovatých rostlinách
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci s rostlinami na zahradě.

PRÁCE V DOMÁCNOSTI

Učivo

- utírání prachu, umývání a utírání nádobí
- péče o osobní věci a školní pomůcky
- úprava prostředí třídy, školy, okolí školy
- udržování čistoty okolního prostředí, sbírání a vynášení odpadků, zachovávání čistoty
- stolování ve třídě a ve školní jídelně, společenské chování u jídla
- zdokonalování ve stolování,
- nákupy a uchování potravin,

- základy vaření a vybavení kuchyně
- mazání pečiva, krájení pečiva, čištění zeleniny a ovoce
- zásady zdravé výživy
- stolování ve třídě a ve školní jídelně, společenské chování u jídla

Očekávané výstupy - 1. období:

Žák by měl:

- upravit stůl pro jednoduché stolování,
- připravit jednoduchý pokrm,
- chovat se vhodně při stolování,
- orientovat se v základním vybavení kuchyně,
- zvládat drobné úklidové práce.

Očekávané výstupy - 2. období:

Žák by měl:

- znát základní vybavení kuchyně,
- připravit jednoduché pohoštění,
- uplatňovat zásady zdravé výživy,
- dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování,
- zvládat práci s jednoduchými kuchyňskými nástroji,
- vědět jakým způsobem udržovat pořádek v bytě, ve třídě,
- udržovat pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržovat základy hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti.

PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA

II. stupeň

Osobnostní a sociální výchova

- spolupráce v kolektivu

- multisenzoriální rozvoj osobnosti
- schopnost komunikovat se spolužáky i pedagogy

Environmentální výchova

- poznávání zákonitostí přírody
- podněcování aktivity, tolerance a ohleduplnosti k prostředí

Multikulturní výchova

- vztahy mezi kulturami
- etnické skupiny a kultura
- odlišnost lidí, různé způsoby života
- vzájemné obohacování různých kultur
- mezilidské vztahy

Učivo:

- zvládnutí základních dovedností pro vlastní tvorbu (úchop, jemná motorika, míchání barev, práce s vodou, různé techniky a možnosti ...)
- rozlišování barev a tvarů, porovnání s předměty běžného života
- srovnávání vlastní tvorby a tvorby ostatních
- podpora tvůrčí činnosti a projevu, promítání fantazie a zážitků do výtvarného projevu
- práce s plochou, podpora citu pro barvy a prostorovou a plošnou představivost
- podporovat radost z tvorby
- rozlišování, porovnání a tvorba linií, barev, objektů a tvarů
- hledání a volba vhodných prostředků pro vyjádření s dopomocí učitele

Očekávané výstupy

Žák by měl

- uplatňovat základní dovednosti při realizaci a prezentaci vlastní tvorby
- uplatňovat linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívat jejich vlastnosti a vztahy

- při vlastní tvorbě vycházet ze svých vlastních zkušeností a představ
- hledat a zvolit pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy s dopomocí učitele

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY

Učivo:

- rozlišování různého druhu materiálu
- opakování učiva (třídění a ukládání různých materiálů a předmětů, manipulace s drobným materiálem, např. navíjení vlny, provázků na cívku)
- jednoduché postupy a činnosti dle slovního návodu, výroba různých předmětů z tradičních a netradičních materiálů
- využívání vlastní fantazie a prvků lidových tradic
- volba vhodných pomůcek, nástrojů a nářadí vzhledem k materiálu
- udržovat pořádek na pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce

Očekávané výstupy:

Žák by měl:

- rozlišovat různé druhy materiálů,
- získat základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech,
- zvolit vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovaného materiálu,
- orientovat se v jednoduchých pracovních postupech a návodech,
- vybrat a správně používat vhodné pracovní nástroje a pomůcky,
- dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím.

PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ

Učivo:

- sestavování modelů konstrukčních stavebnic,
- demontování modelů, ukládání součástí do krabic,
- rozebrání a složení jednoduchých mechanických strojů (mlýnek na maso),
- práce s elektrotechnickou stavebnicí,

- zacházení s elektrickými spotřebiči,
- pravidla bezpečnosti, zapojování spotřebičů,
- výměna žárovky, výměna baterií (např. v nástěnných hodinách apod.).

Očekávané výstupy:

Žák by měl:

- sestavit podle návodu, plánu jednoduchý model,
- zvládnout jednoduchou montáž a demontáž při práci se stavebnicemi,
- provádět údržbu jednoduchých předmětů,
- dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy.

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Učivo:

- ošetřování pokojových květin,
- příprava záhonu k setí a sázení, rytí, kopání, kypření, urovnávání, příprava sadby,
- pěstování květin a zeleniny dle místních podmínek,
- sklizeň ovoce a zeleniny, ukládání a zpracování
- choroby a škůdci ovocných stromů a ochrana proti nim,
- zakládání kompostu,
- úprava zahrady na podzim a na jaře (práce s kolečkem, lopatou),
- údržba zahradního náradí,
- sběr léčivých bylin, znát jedovaté rostliny
- chov domácích zvířat, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu, kontakt se zvířaty
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na zahradě

Očekávané výstupy:

Žák by měl:

- volit vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin,

- pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru a využívat je k výzdobě,
- znát hlavní zásady pěstování zeleniny,
- používat vhodné pracovní pomůcky při práci na zahradě,
- znát běžné druhy ovoce,
- seznámit se s běžnými léčivými rostlinami a znát nebezpečí jedovatých rostlin,
- vědět o způsobu chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty,
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na zahradě.

PRÁCE V DOMÁCNOSTI

Učivo:

- používání vhodných prostředků při práci domácnosti
- péče o osobní věci a školní pomůcky
- zdokonalování ve stolování a společenského chování u jídla
- nákupy a uchování potravin, příprava jednoduchých pokrmů dle zásad zdravé výživy
- základy vaření a vybavení kuchyně
- mazání pečiva, krájení pečiva, čištění zeleniny a ovoce
- dodržování základních hygienických a bezpečnostních pravidel a předpisů při zacházení s elektrospotřebiči a používanými prostředky

Očekávané výstupy:

Žák by měl:

- zvládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti,
- používat vhodné prostředky při práci v domácnosti,
- používat základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhovat spotřebiče,
- připravit pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy,
- dodržovat základní principy stolování a obsluhy u stolu,
- dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při zacházení s elektrospotřebiči a používanými prostředky.

DÍL II.

VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE VADAMI

5. Charakteristika ŠVP

5.1. Zaměření školy

Škola je zaměřena na vzdělávání žáků, u kterých byly speciální vzdělávací potřeby zjištěny na základě speciálně pedagogického a psychologického vyšetření školským poradenským zařízením a jejich rozsah a závažnost je důvodem k zařazení těchto žáků do režimu speciálního vzdělávání.

Tato část školního vzdělávacího programu je vypracována pro žáky s těžkým mentálním postižením, poruchami autistického spektra a pro žáky s více vadami. Žáci s hlubokým mentálním postižením jsou vzděláváni v souladu s tímto dílem školního vzdělávacího programu. Pro každého žáka, který to potřebuje, na žádost zákonných zástupců vypracován individuální vzdělávací plán.

Snažíme se, aby škola byla místem, kde se dětem s různými vzdělávacími potřebami dostává nejen kvalifikované a kvalitní vzdělávací péče, ale kde se současně cítí bezpečně a spokojeně. Vedeme žáky k vzájemnému respektu, toleranci, pomoci, sounáležitosti a kultivovanému chování.

Cílem II. dílu školního vzdělávacího programu je vybavit žáky základními vědomostmi, dovednostmi a návyky, potřebnými k orientaci ve svém nejbližším okolí. U takto postižených žáků nejvíce záleží na rozvoji komunikačních dovedností (jak verbálních, tak i nonverbálních), základů sebeobsluhy a dosažení maximální možné míry samostatnosti. Žáky vedeme ke kladnému vztahu k přírodě a k okolí, k jejímu poznávání a získání základního povědomí o okolním životním prostředí.

Při vzdělávání žáků využíváme nejrůznější podpůrná opatření. Jedná se především o využití speciálních metod, postupů, forem, prostředků vzdělávání, speciálních učebních pomůcek, učebnic a didaktických materiálů. Dále využíváme pedagogicko - psychologických služeb a služeb asistenta pedagoga.

Žáci potřebují mít při výuce daný řád, pravidelný režim a jasnou strukturu, které jim dávají pocit jistoty, zbavují je chaosu, a proto využíváme metodiku tzv. strukturovaného učení. Strukturované učení akceptuje zvláštnosti žáků a přizpůsobuje se jejich specifikám. Znamená vymezení struktury prostředí, která nabízí „jistotu“ tím, že vytváří předvídatelná spojení mezi místy, činnostmi a chováním. Jde o vytyčení si místa pro jednotlivé důležité činnosti během dne (stůl pro individuální práci s žákem, jídelní stůl, prostor pro volnou hru, prostor pro odpočinek apod.). Dále hovoříme o struktuře času - vytvoření vizualizovaného denního programu (konkrétní předměty), jež umožňuje člověku s autismem předvídat události, čas se tak stává konkrétní.

K podpoře těžce zdravotně postižených slouží prvky bazální stimulace. Hlavním cílem této podpůrné terapie je seznamování žáků se svým tělem a s okolím. Základem je dotyk, který dává jistotu, bezpečí. Těžištěm je rozvíjení somatických podnětů, vibračních, vestibulárních, orálních, taktilně-haptických, auditivních a vizuálních podnětů.

Pro potřebu žáků je v naší škole zaveden plán ucelené rehabilitace kde se spojují různé formy terapií, logopedická péče a na většině elokovaných pracovištích spolupracujeme i s fyzioterapeuty. Výběr terapií pro žáka je dán možnostmi zařízení, potřebou žáků a u některých terapií je podmíněn souhlasem rodičů.

V rámci systému ucelené rehabilitace škola nabízí:

- individuální logopedickou péči školního speciálního logopeda
- hiporehabilitace (terapie pomocí koně)
- canisterapii (terapie pomocí psa)
- muzikoterapii (terapie pomocí hudby)
- arteterapii (terapie pomocí umělecké tvorby)
- stimulaci ve snoezelenu (terapie založená na zklidňujícím a stimuluujícím prostředí)
- ergoterapii v keramické dílně (terapie pomocí pracovních činností)
- plavecký výcvik v bazénu, pobyt ve vířivce
- alternativní a augmentativní komunikace (AAK)
- metoda Výměnného obrázkového komunikačního systému (VOKS)
- prvky Orofaciální stimulace (ORFS)
- podpora pohybového vývoje (PPV)

- Koncept Bazální stimulace (BS)

Alternativní a augmentativní komunikace (zkratka AAK)

Augmentativní komunikační systémy podporují již existující komunikační systémy, které jsou však nedostatečné pro dorozumívání a usnadňují porozumění řeči i vlastní vyjadřování. Alternativní komunikační systémy se užívají jako náhrada mluvené řeči.

V naší škole se v rámci hlavně podporuje rozvoj řeči pomocí:

- Vkládání znaku a gest do řeči - což nelze zaměňovat se znakovou řečí užívanou sluchově postiženými jedinci. Tento alternativní systém rozvíjí motorické a komunikační schopnosti dětí.
- Předmětů, fotografií a grafických symbolů (symboly PCS, piktogramy a další)
- **Metody VOKS (Výměnný obrázkový komunikační systém)** - klient se učí spontánně požádat o oblíbenou věc výměnou za obrázek. Učí se požádat o cokoli v různém prostředí. Nato následuje tvorba vět, reakce na různé otázky a okomentování okolí a činností. Cílem je podpora vývoje mluvené řeči.

Hiporehabilitace je terapeutická metoda využívající pozitivní působení koně na tělesné, duševní i sociální zdraví člověka. Metoda je založena na neurofyzilogickém principu, kdy se jezdec přizpůsobuje pohybovým impulsům koně, tím napodobuje chůzový mechanismus člověka, ale bez zatížení dolních končetin. Posilují se zádové svaly, zlepšuje se napřímení páteře a snižuje se svalové napětí apod.

Canisterapie využívá pozitivního působení psa (psů) na psychickou, emocionální i fyzickou oblast (sféru) jedince. Náplní této terapie jsou v různém poměru zastoupené rozličné aktivity se psem (při nichž dochází velice nenásilnou a příjemnou formou k rozvoji jemné a hrubé motoriky, orientace v prostoru, komunikace, koncentrace, citové složky, sociálního cítění, myšlení a poznávání) a relaxační polohování (uvolnění, zklidnění, prohřátí).

Muzikoterapii považujeme za specifickou terapeutickou a současně léčebně-výchovnou metodu založenou na působení hudby a jejích prvků. Zde se využívá převážně neverbální komunikace. Je zaměřena na spontánní prožitek, na nějž plynule navazuje terapeutický proces. Muzikoterapeut vystupuje především jako prostředník, který klienta doprovází, podporuje, nabízí možnosti. Nezbytnou součástí práce je vzájemná důvěra a kontakt, otevřenost a poskytnutí pocitu bezpečí.

Stimulace ve snoezelenu v sobě spojuje myšlenku dynamiky s relaxací. Nabízí činnosti, při nichž se žáci uklidní a mohou se setkat sami se sebou. K tomu je potřeba prostředí, v němž na rozdíl od běžného života nejsou zaměstnávány smysly komplexně, nýbrž se v něm může soustředit jen na některý smyslový podnět. Metoda probouzí smysly, jež jsou oslovovány postupně.

Cílem **ergoterapie** je dosažení maximální možné soběstačnosti a zvýšení kvality života. Při hledání vhodné aktivity je důležité, aby činnost sama o sobě měla smysl. Měla by být rozvržena tak, aby žák byl schopen práci dokončit a aby ho pokud možno bavila.

Arteterapie využívá výtvarnou tvořivost, která je pro člověka přirozená. Každý člověk, ať nadaný či postižený, je schopen vytvářet smysluplná výtvarná díla. Důraz je kladen na rozvoj individuální tvořivosti. Podstatné je stimulovat tvořivou atmosféru uvnitř skupiny, navazovat na relaxaci, na spojení výtvarného projevu s hudbou, tancem, literaturou a jinými druhy umění. Výtvarné práce se v arteterapii nerozlišují na dobré či špatné - všechny jsou záznamem individuálního prožitku jednotlivého dítěte. Proces tvorby je zde důležitější než její výsledek. Tím je posilováno spontánní vyjádření, psychické uvolnění a radost z vytváření něčeho nového.

Plavecký výcvik a pobyt ve vířivce

Vybraní žáci školy chodí plavat do bazénu TJ Tesla na Lesné. Děti pro výuku plavání využívají speciální pásy a pomůcky, ale velký počet z nich je již nepotřebuje.

Naše zařízení má vyhrazenou hodinu týdně ve vířivce v Bazénu Kraví Hora. Vířivku nabízíme přednostně dětem s poruchami autistického spektra. Cílem těchto hodin je především odbourání strachu z vody, nácvik správného a bezpečného pohybu ve vodě a radostné prožívání aktivit s kamarády.

Cílem **ergoterapie** je dosažení maximální možné soběstačnosti a zvýšení kvality života. Při hledání vhodné aktivity je důležité, aby činnost sama o sobě měla smysl. Měla by být rozvržena tak, aby žák byl schopen práci dokončit a aby ho pokud možno bavila.

V naší škole ergoterapii využíváme (v rámci výuky), jako náplň volného času (volnočasových aktivit) a zároveň jako rehabilitaci.

Zařazujeme činnosti jako: práce v keramické dílně, práce na školním pozemku, práce v dřevařské dílně, výtvarná výchova, práce v košíkářské a textilní. Hlavní ergoterapeutické úkoly jsou: senzomotorická funkční terapie, trénink kognitivních funkcí, trénink soběstačnosti a trénink v domácím okolí.

Podpora pohybového vývoje (zkratka PPV)

Cílem této metody je upravit svalové napětí žáků tak, aby se blížilo normě. V rámci této metody se učí žáci provádět pohyby aktivně s maximální možnou kontrolou nad svým pohybem. Ze začátku nabízíme žákům pomoc, ale postupně ji oddalujeme. Tato metoda napomáhá antigravitačnímu vzpřímení, budování tělesného schématu, disociaci jednotlivých částí těla, práci vestibulárního aparátu, motorické aktivitě a podporuje stimulaci všech smyslů.

Prvky Orofaciální stimulace (zkratka ORFS)

U nás je Orofaciální stimulace zúžena na přípravu orofaciálního komplexu muskulárního, artikulačního a sensoricko-percepčního procesu vzdělávání. Cílem je navodit takové držení těla, které mohou žáci pocítovat a vnímat vzory pohybů orofaciálních funkcí co nejvíce se blížících normálu.

Koncept Bazální stimulace - v současnosti je bazální stimulace pojímána jako pedagogicko - psychologická aktivita, kdy se snažíme nabídnout žákům se souběžným postižením více vadami možnosti pro jejich vývoj osobnosti. Prostřednictvím bazální stimulace se nabízí žákovi podněty všude tam, kde se jedinec s těžším postižením vzhledem ke svému stavu není schopen sám postarat o dostatečný přísun přiměřených podnětů. Bazální stimulace bude individuálně prováděna jen u těch vybraných žáků, kde je potřebná k celkovému osobnostnímu rozvoji.

Globální metoda - stimuluje rozvoj zrakového vnímání, verbálního myšlení, záměrné pozornosti a rozvoje komunikativních dovedností.

Žáci potřebují mít při výuce daný řád, pevný režim, který jim dává pocit jistoty, zbavuje je chaosu, a proto využíváme metodiku tzv. **strukturovaného učení**. Strukturované učení akceptuje zvláštnosti žáka a přizpůsobuje se jeho specifikám. Znamená vymezení **struktury prostředí**, která nabízí „jistotu“ tím, že vytváří předvídatelná spojení mezi místy, činnostmi a chováním. Jde o vytyčení si místa pro jednotlivé důležité činnosti během dne (stůl pro individuální práci s žákem, jídelní stůl, prostor pro volnou hru, prostor pro odpočinek apod.). Dále hovoříme o **struktuře času** - vytvoření vizualizovaného denního programu (pitkogramy nebo konkrétní předměty), jež umožňuje nejen člověku s autismem předvídat události, čas se tak stává konkrétní. Využíváme také **strukturu pracovního programu** - šanony, sešity, využití krabic s vnitřní strukturou.

5.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Ve výchovně vzdělávacím procesu škola využívá takové metody, které vedou k celkovému rozvoji osobnosti žáka a současně respektují jeho individuální možnosti.

Ve výuce je kladen důraz na individuální přístup. Na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce jsou žáci vzděláváni dle individuálního vzdělávacího plánu (dále jen IVP) a mohou mít sníženou časovou dotaci.

I když jsou pro tyto žáky klíčové kompetence na elementární úrovni, žáci je dosahují pouze za přispění a dopomoci druhé osoby.

Pro naplňování klíčových kompetencí využíváme různé zdroje informací, vyučovacích metod a organizačních forem výuky, nejčastěji: individuální práce a práce v malých skupinách.

Zajišťujeme žákům příležitosti podílet se na základních sociálních aktivitách prostřednictvím účasti na akcích školy - divadelní představení, výstavy, kulturní vystoupení, nákupy v obchodech, jízda dopravními prostředky a další aktivity.

Připravujeme žákům různé hry a soutěže, vytváříme modelové situace a zprostředkováváme dostatek praktických činností tak, aby byly pro žáky nejen přínosné, ale přinášely jim také radost a uspokojení.

Další důležitou součástí rozvoje klíčových kompetencí je multidisciplinární spolupráce všech odborníků z řad pedagogů, psychologů, logopedů, sociálních pracovníků, lékařů a samozřejmě i spolupráce s rodiči.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE	VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE
<p>kompetence k učení</p> <ul style="list-style-type: none"> - chápe význam konkrétních předmětů, pojmů, pokynů a požadavků - používá předměty, pojmy a grafické symboly - rozliší známá velká tiskací písmena - manipuluje se známými předměty ve třídě a ve svém nejbližším okolí - pozná známé předměty ve třídě a ve svém nejbližším okolí 	<p>výchovné a vzdělávací strategie</p> <ul style="list-style-type: none"> - dlouhodobým nácvikem učíme žáky pochopit význam předmětů, pojmů a pokynů, učíme žáky poslouchat názory jiných a řídit se podle pokynů blízkých osob - v rámci výuky vedeme žáky praktickým nácvikem k přiřazování grafických symbolů a pojmů ke konkrétním předmětům a činnostem - snažíme se u žáků rozvíjet takové schopnosti, pomocí kterých budou schopni rozlišit jednotlivá velká tiskací písmena - usilujeme o co největší samostatnost při manipulaci se známými předměty - žáky vedeme k rozlišování známých předmětů
<p>kompetence k řešení problémů</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomocí nápodoby řeší známé situace, umí požádat o pomoc - dokáže reagovat na jednoduché úkoly, pokyny - orientuje se ve známém prostředí - známé opakující se činnosti zařadí dle časové posloupnosti v rámci dne - zvládá pocit strachu 	<p>výchovné a vzdělávací strategie</p> <ul style="list-style-type: none"> - vedeme žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc, poprosit, pozdravit a poděkovat, navozujeme simulativní situace ve kterých žáci řeší problémy - dle schopností a dovedností žáků je zapojujeme do denních činností - ve známém prostředí usilujeme o to, aby se žák samostatně pohyboval - učíme žáky orientovat se v časovém sledu dne - snažíme se, aby žák zvládal pocit strachu z nových činností, předmětů a prostředí
<p>kompetence komunikativní</p> <ul style="list-style-type: none"> - reaguje na osoby ve svém blízkém okolí, dle svých možností a schopností komunikuje - reaguje na oslovení - vyjadřuje své postoje souhlasem či nesouhlasem (verbálně, gesty) - verbálními i neverbálními prostředky vyjadřuje své potřeby a pocity - umí pozdravit (verbálně, gesty) 	<p>výchovné a vzdělávací strategie</p> <ul style="list-style-type: none"> - učíme žáky reagovat na situace a osoby ve svém blízkém okolí, podporujeme přátelské vztahy a komunikaci mezi všemi, jak ve třídě, tak i mimo ni - nacvičujeme adekvátní reakci na oslovení a vedeme žáka k zapamatování svého jména - motivujeme žáky ke komunikaci pomocí návodných otázek, her, soutěží a k vyjádření jejich postojů - motivujeme žáky k vyjadřování svých potřeb a pocitů - vedeme žáky, aby dokázali pozdravit a reagovat na pozdrav správným způsobem

kompetence sociální a personální	výchovné a vzdělávací strategie
<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si své tělo a svoji osobu, jáství - rozlišuje a identifikuje osoby z nejbližšího okolí - rozlišuje pohlaví - dle svých možností a schopností komunikuje se známými osobami - zapojuje se do činností ve třídě - reaguje adekvátně na neznámé osoby 	<ul style="list-style-type: none"> - pomocí stimulace učíme žáky uvědomovat si své tělo a jejich samotnou existenci - u žáků rozvíjíme vazby s nejbližšími osobami a vedeme je k poznávání osob, fixujeme znalosti rodinných a příbuzenských vztahů - učíme žáky rozeznávat pohlaví a pojmy chlapec/dívka, muž/žena a pán/paní - vedeme žáky k aktivní komunikaci se svým okolím - co nejvíce žáky zapojujeme v třídním kolektivu, kde pozná své spolužáky a vedeme je k respektování společně dohodnutých pravidel chování - pomocí modelových situací seznamujeme žáky se základy slušného chování k ostatním lidem a o nebezpečí styku s cizími osobami
kompetence pracovní	výchovné a vzdělávací strategie
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá základy osobní hygieny a sebeobslužných činností (oblékání, obouvání, stravování) - zná předměty denní potřeby a umí je účelně používat - třídí předměty podle velikosti, barvy, tvaru a druhu - pracuje s různými materiály a ovládá jednoduché pracovní postupy - zapojuje se do jednoduchých praktických činností 	<ul style="list-style-type: none"> - žáky vedeme k co největší samostatnosti při běžných sebeobslužných a hygienických činnostech - seznamujeme žáky s předměty denní potřeby a utváříme základní manuální dovednosti při manipulaci s těmito předměty - každodenním nácvikem připravujeme žáky k rozlišování předmětů podle různých kritérií - seznamujeme žáky s různými materiály a procvičujeme algoritmy jednoduchých pracovních činností v každodenních situacích - vedeme žáky k zvládnutí jednoduchých praktických činností

5.3. Učební plán

Předmět	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Celkem
Rozumová výchova	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
Smyslová výchova	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	40+10
Hudebně pohybová výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
Pracovní a výtvarná výchova	2+1	2+1	2+1	2+1	3+1	3+1	4+1	4+1	4+1	4+1	30+10
Celkem	20	20	20	20	21	21	22	22	22	22	210

5.3.1. Poznámky k učebnímu plánu

Disponibilní časová dotace je vyznačena jako +

Rozumová výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů Rozumové výchovy a Řečové výchovy ze vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. Celková časová dotace je 50 hodin týdně pro všechny ročníky, v každém ročníku je 5 hodin týdně. Do tohoto předmětu jsou začleněny tyto předměty speciální pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace, a to je individuální logopedická péče, používání systému AAK, metody VOKS, orofaciální stimulace, podpora pohybového vývoje, canisterapie, koncept Bazální stimulace a stimulace ve snoezelenu. **Zkratka předmětu je Rv.**

Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Celková časová dotace je 40 hodin týdně pro všechny ročníky, v každém ročníku jsou vyučovány 4 hodiny týdně. Podle potřeb žáka bude vybrán jeden z těchto předmětů a podle toho se budou měnit i očekávané výstupy. Do tohoto předmětu jsou začleněny tyto předměty speciální pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace, a to je canisterapie, hiporehabilitace, podpora pohybového vývoje, orofaciální stimulace, muzikoterapie, koncept Bazální stimulace a stimulace ve snoezelenu. **Zkratka předmětu je ZTv nebo RehTv.**

Smyslová výchova je časově dotována celkem 40 hodin týdně ve všech ročnících, v každém ročníku jsou 4 hodiny týdně. Tento předmět je posílen od 1. do 10. ročníku o jednu disponibilní hodinu. Do tohoto předmětu jsou začleněny tyto předměty speciální pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace, a to je stimulace ve snoezelenu, muzikoterapie, podpora pohybového vývoje, canisterapie, koncept Bazální stimulace, orofaciální stimulace, používání systému AAK a metody VOKS. **Zkratka předmětu je Sv.**

Hudebně pohybová výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů Pohybové výchovy a Hudební výchovy. Celková časová dotace tohoto předmětu je 30 hodin týdně pro všechny ročníky, v každém ročníku jsou 3 hodiny týdně. Do tohoto předmětu jsou začleněny tyto předměty speciální pedagogické péče, který jsou součástí ucelené rehabilitace, a to je muzikoterapie, stimulace ve snoezelenu, podpora pohybového vývoje, koncept Bazální stimulace, orofaciální stimulace, používání systému AAK a metody VOKS. **Zkratka předmětu je HPv.**

Pracovní a výtvarná výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů a to Pracovní výchovy a Výtvarné výchovy. Celková časová dotace tohoto předmětu je 30 hodin týdně pro všechny ročníky. Od 1. do 4. ročníku je vyučován ve dvou hodinách týdně. Od 5. do 6. ročníku je vyučován ve 3 hodinách týdně a na druhém stupni jsou 4 hodiny týdně v každém ročníku. Tento předmět je posílen od 1. do 10. ročníku o jednu disponibilní hodinu. Do tohoto předmětu jsou začleněny tyto předměty speciální pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace, a to je ergoterapie, arteterapie muzikoterapie, canisterapie, podpora pohybového vývoje, koncept Bazální stimulace, používání systému AAK a metody VOKS. **Zkratka předmětu je PVv.**

Mezipředmětové vztahy

V této části školního vzdělávacího programu řešíme mezipředmětové vztahy na úrovni kurikula jako celku. Uplatňujeme je ve vztahu k individuálním potřebám žáků a ke způsobu výuky na základní škole speciální. Vzhledem ke zdravotním omezením žáků není možné vzdělávat žáky bez názornosti, přiměřenosti, soustavného opakování a procvičování a hlavně návaznosti na předchozí uvědomění a aktivitu žáků. To vyplývá i z obsahově blízkého učiva v jednotlivých předmětech. Spojujícími aktivitami všech předmětů je například sebeobsluha, rozvoj jemné a hrubé motoriky, smyslová diferenciací, prostorová orientace, nápodoba zvuků a pohybů, manipulace s předměty a jejich úchop, rozlišování předmětů, časová orientace, komunikace apod., vždy v návaznosti na dané téma.

6. Učební osnovy

6.1. Vyučovací předmět ROZUMOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Rozumová výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů, Rozumové výchovy a Řečové výchovy, ze vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. V hodinách jsou tyto dva obory propojeny. Celková časová dotace je 50 hodin týdně pro všechny ročníky, v každém ročníku se vyučuje 5 hodin týdně. Do tohoto předmětu jsou začleněny tyto předměty speciální pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace, a to je individuální logopedická péče, používání systému AAK, metody VOKS, orofaciální stimulace, podpora pohybového vývoje, canisterapie, hiporehabilitace, koncept Bazální stimulace a stimulace ve snoezelenu. Různé stimulace provádíme dle potřeb žáka a možností vybavení elokovaných zařízení.

Cílem je, aby žák dosahoval co nejlepších schopností v komunikačních dovednostech, rozvoji poznávacích schopností a grafických činností. Důraz je kladen na zvládnutí hygienických a sebeobslužných dovedností. Využívají se i různé podpůrné metody v komunikaci jako je sociální čtení, piktogramy, nonverbální komunikační metody.

Výuka probíhá v kmenové třídě a v dalších prostorách určených pro získávání a zdokonalování sebeobslužných návyků (šatně, jídelně, koupelně ...) i formou návštěv divadelních představení mimo školu, výstav, muzeí a galerií s danou tematikou.

Žáci jsou hodnoceni podle jejich individuálních pokroků v předmětu.

Mezipředmětové vztahy

Smyslová výchova (orientace v prostoru, nápodoba zvuků a pohybů, manipulace s předměty, časová orientace, sebeobsluha), Pracovní a výtvarná výchova (rozvoj jemné a hrubé motoriky, manipulace s předměty, sebeobsluha), Hudebně pohybová výchova (manipulace

s nástroji, nápodoba zvuků a pohybů), Zdravotní nebo Rehabilitační tělesná výchova (nápodoba pohybů, sebeobsluha, prostorová orientace).

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k vytváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- chápe a používá předměty, pojmy a grafické symboly
- pozná známé předměty ve třídě a ve svém nejbližším okolí
- rozliší známá velká tiskací písmena

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- rozvíjí řečové schopnosti, myšlení, emocionální a estetické vnímání
- používá obrazový materiál, piktogramy
- zařazuje cvičení prováděná v rámci sluchového a zrakového vnímání
- aplikuje vhodné metody k rozlišení velkých tiskacích písmen

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- pomocí nápodoby řeší známé situace, umí požádat o pomoc
- dokáže reagovat na jednoduché úkoly, pokyny
- známé opakující se činnosti zařadí dle časové posloupnosti v rámci dne

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáky k řešení problémů, dokončování úkolů, učí je vyjádřit jednoduché závěry
- rozvíjí jejich tvořivost a vlastní nápady

- vede žáky k překonávání nezdaru, překážek a k vzájemné pomoci
- učí žáky orientovat se v časovém sledu dne pomocí vizualizace denních činností

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- reaguje na osoby ve svém blízkém okolí, dle svých možností a schopností komunikuje
- vyjadřuje své postoje souhlasem či nesouhlasem
- reaguje na oslovení
- umí pozdravit

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- upevňuje srozumitelné vyjadřování se ústní formou, popř. jinou formou
- motivuje kladnou pochvalou k získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a k dodržování základních pravidel slušného chování
- kultivuje žákův projev, dorozumívání se v běžných společenských situacích, sdělování nároků
- vede žáky ke komunikaci a vyjádření jejich postojů
- nacvičuje adekvátní reakci na oslovení, vede žáka, aby si pamatoval svoje jméno
- vede žáky, aby dokázali pozdravit a reagovali na pozdrav správným způsobem

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- dle svých možností a schopností komunikuje se známými osobami
- zapojuje se do činností ve třídě
- rozlišuje pohlaví

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- rozvíjí pozitivní vztah k mateřskému jazyku, chápání a poznávání rozdílů mezi lidmi
- upevňuje tolerantní jednání a chování, spolupráci při řešení zadaných úkolů a vzájemné pomoci
- zapojuje žáky do kulturního dění školy
- automatizuje chování v situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti druhých
- učí rozeznávat rozdíly mezi chlapcem, dívkou, mužem, ženou

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- zná předměty denní potřeby a umí je účelně používat
- třídí předměty podle velikosti, barvy, tvaru a druhu

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- učí žáky používat a manipulovat s předměty
- každodenním nácvikem připravuje žáky k rozlišování předmětů podle různých kritérií

Do tohoto předmětu jsou začleněny tyto terapie, které se snaží rozvíjet žáka co nejvyšší míře. Učitel si vybírá terapie a činnosti z nich, podle potřeb žáka.

Snoezelen

- vytváření prostředí důvěry, bezpečí
- podpora motivace, motivující prostředí, rozvoj emocionality, pozorování, komunikace
- sociální interakce, prohlubování vztahů, vazby
- cvičení pozornosti, vnímání a soustředění
- stimulace správného dýchání, dechová, hlasová a artikulační cvičení
- rozvoj neverbálních schopností (úsměv, oční kontakt, iniciační dotek)
- práce se zrcadlem, podpora seberegulace, vnímání „já“, zvládnutí vlastního chování

- představa tělesného schématu, různé masáže
- představa okolního světa

Augmentativní a alternativní komunikace

- sociální čtení, globální čtení
- přiřazování obrázků, symbolů, fotek
- rozvoj slovní zásoby k jednotlivým tématům a rozvoj paměti
- skládání např. pohádek z obrázků, fotek
- koordinace oko - ruka
- reakce na pokyny např. dej, ukaž, sedni si, co chceš, co vidíš

VOKS

- pochopení základního principu VOKS - výměny obrázku za oblíbenou věc, užití komunikační tabulky VOKS, čtení větného proužku
- diferenciací obrázků a rozvoj obrázkové slovní zásoby
- práce s větným proužkem v systému VOKS
- Odpovědi na otázku „Co chceš?“, „Co vidíš?“, „Co máš?“, „Co je to?“, „Co slyšíš?“ /ve spolupráci s logopedem/ v systému VOKS používání komunikační tabulky s se symboly barev /Já chci modrou lentilku/
- v systému VOKS používání komunikační tabulky se symboly čísel /Kolik chceš bonbonů/
- v systému VOKS používání komunikační tabulky se symboly velikosti /Já vidím malý/velký míč/
- prostřednictvím každodenního rituálu vizualizace času, režimu dne, rozvrhu činností prostřednictvím obrázků VOKS

Orofaciální stimulace

- navození zrakové prostorové orientace, orientace v okolí, záměrné pozorování
- pozitivní ovlivnění emočních procesů, prodlužování výdechu
- vytváření vztahu k sobě samému a okolí
- rozvoj představivosti, paměti při koncentraci pozornosti
- rozvoj oromotoriky - např. navození retového kontaktu, vysouvání, zasouvání jazyka, zavírání a otvírání úst, polykání
- správné postavení těla, čelisti, jazyka

Podpora pohybového vývoje

- dechová gymnastika, koordinace dechu a pohybu
- normalizace svalového napětí v orofaciální oblasti
- senzomotorika
- pohyby přes střední osu, cvičení jemné a hrubé motoriky (např. před psaním), budování tělesného schématu, koordinace oko - ruka

Canisterapie a Hiporehabilitace

- motivace, rozvoj pozornosti, soustředění
- rozvoj komunikačních dovedností - dechové cvičení (rozfoukávání srsti), nápodoba (dechu, štěkání, řechtání), rozšiřování slovní zásoby (pojmenování částí těla psa/koně, pomůcek, počítání a třídění pamlsků, rozlišování barev...); práce s obrázky, fotografiemi
- rozvoj hybnosti mluvidel (jak se pes olizuje, vyplazuje jazyk, frkání koně)
- ukazování jednotlivých částí těla
- pozorování psa/koně - počítání nohou, barva, velikost, typ srsti...
- chování ke psu/ke koni, péče o psa a koně
- rozlišování pomůcek - pamlsky, misky, balónky, kartáče ...
- sociální cítění

Koncept Bazální stimulace

- somatická stimulace - stimulace zklidňující, povzbuzující, polohování, kontaktní dýchání, ...
- vestibulární stimulace
- optická stimulace
- auditivní stimulace
- orální stimulace
- taktilně haptická stimulace

Rozumová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
pojmenovat části svého těla případně na ně ukázat	1. - 10.	-uvědomování si vlastní osoby, budování tělesného schématu -popis základních částí postavy, popis hlavy, hor. a dolních končetin (ukazování před zrcadlem) -popis dalších částí postavy (kolena, ramena, záda, břicho, ...), pojmenování prstů -identifikace pohlaví - rozlišení kluk X děvče, pán X paní, co se na kterou část těla obléká
reagovat na oslovení jménem, znát své jméno	1. - 10.	-reakce na jméno, zavolání, oslovení, znát své jméno -práce se zrcadlem, fotografií -návčik psaní velkými tiskacími písmeny, psaní svého jména
znát členy své rodiny	1. - 10.	-fotografie rodiny jednotlivé i skupinové, osobní kontakt - pojmenovat, ukázat -pojmy-máma,táta, babička, děda, bratr, sestra, děti, rodiče -pojmy širší rodiny - teta, strýc, ...
poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem	1. - 10.	-komunikovat se známými osobami a oslovovat je, zapojit se do činností ve třídě - spolužáci, učitel - oslovení -znalost jmen ostatních dětí a učitele -pochopení a používání pojmů já-ty, můj-tvůj

Rozumová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
vnímat různé podněty, reagovat na ně	1. - 10.	-poznávat různé činnosti, předměty a zvířata (i jejich mlád'ata) na obrázcích, modelech, ve skutečnosti -reakce na jednoduché pokyny a příkazy (dej, ukaž, ...) -seznamování se školními pomůckami -poznávání předmětů denní potřeby, výměna obrázku za věc -poznávání a rozlišení piktogramů a dalších komunikačních systémů (dle potřeby)
orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu, vnímat prostor	1. - 10.	-orientovat se ve třídě -orientovat se ve škole pomocí grafických symbolů -znát denní režim a činnosti konkrétního dne -prostorová a směrová orientace (pojmy na, ve, do, pod, za, před, uprostřed, první, poslední, vedle, mezi) -vztahy mezi lidmi - kdo mě má rád, kdo koho má rád, vztahy mezi spolužáky - pomáháme si
poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti	1. - 10.	-nácvik základních hygienických návyků a sebeobsluhy - osobní hygiena, jídlo, oblékání, obouvání -seznámení se s pomůckami a jejich používání -manipulace s předměty doprovázené pojmenováním a komentářem
vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže	1. - 10.	-vytvářet klidné a přátelské prostředí, činnosti, které navazují v interakci spokojenost -chápat pojmy ano - ne, chci - nechci, smím - nesmím -pojmy hlad, žízeň, teplo, zima, bolest-dokázat tyto pojmy signalizovat nebo vyjádřit pomocí alternativní komunikace -překonávání strachu z okolí, rychlejších pohybů, odstraňování projevů sebepoškozování

Rozumová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
rozlišit obrázky podle zadaných kritérií	1. - 10.	-třídění a řazení předmětů, obrázků podle různých kritérií, puzzle -poznávání základních barev a tvarů -zobecnování - jablko, hruška = ovoce, konkretizace - ovoce = jablko, hruška
koncentrovat se na určitou činnost	1. - 10.	-zklidnění na pracovním místě, soustředění se na vykonanou činnost, koncentrace pozornosti, rozvoj vytrvalosti -vytváření asociací slovo = osoba, věc, činnost -pozorné sledování krátkodobého vyprávění, poslechu hudby, televize, videa
rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků	1. - 10.	-pojmy malý, velký, stejný se zapojením zraku a hmatu (nejprve jednotlivé pojmy izolovaně) - na předmětech - pojmy malý, velký, stejný na ploše (na obrázku) -pojmy krátký, dlouhý, nikdo, všichni, víc, míň -přiřazování stejných obrázků
zvládnout složení dějových obrázků	1. - 10.	-orientace v čase - denní doby(ráno, večer, poledne, noc), roční období, pojmy dnes, večer, zítra, ráno, teď, předtím, potom -osvojení si časových vztahů - snídaně, oběd, večeře a činností v určitou denní dobu -skládání obrázků dle významu

Rozumová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
orientovat se na stránce, na řádku	1. - 10.	-práce s knihou, orientace na stránce (nahore, dole, vpravo, vlevo) -řazení obrázků podle vzorů na řádek, nácvik pohybu po řádcích zleva doprava, orientace na řádku (za, před, první, poslední) -sledovat krátké vyprávění, koncentrace a pozornost na vyprávění
číst vybraná písmena a krátká slova	1. - 10.	-používat písmena (tiskací) A, I jako spojky mezi obrázky -poznat počáteční písmeno svého jména, později všechna písmena svého jména -poznávání velkých tiskacích písmen, samohlásky + vybrané souhlásky (slabiky) -nácvik čtení globální metodou -spojování písmen do slabik, popřípadě krátkých slov
opakovat slova a krátké říkanky, reprodukovat krátký text, vyprávět podle obrázku	1. - 10.	-obohacování slovní zásoby, nová slova dle obrázků, reprodukce krátkého textu, vyprávění (co jsme viděli, dělali, měli k obědu) -rozvíjení paměti, zapamatování si slov, říkanek-dle schopností -čtení obrázků s nápisem, přiřazování nápisu k obrázkům, čtení nápisů, sociální čtení -nácvik ovládnutí prozodických faktorů - síly, melodii, intonaci, rytmu hlasu -hra na obchod
přiřazovat číslíce počtu prvků	1. - 10.	-vytváření představy množství, pojmy méně, více, všechno, nic, -párování předmětů, číslíce 1, číselná řada 1 - 2 -posloupnost čísel, číselné řady 1 - 5, 1 - 10, pozorování čísel, pokus o jejich psaní

Rozumová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
uchopit a podržet podaný předmět	1. - 10.	-cvičení hrubé a jemné motoriky (paže, loket, zápěstí, dlaní, prstů) -masáže ruky, uvolňovací cviky, tvoření špetky - správný úchop -uchopení, udržení a upuštění předmětu, manipulace s předměty -uvědomování si různých tvarů, tvrdosti a povrchů předmětů
uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní	1. - 10.	-cvičení jemné i hrubé motoriky, nácvik uchopení do celé ruky, špetky, dvou prstů, masáže ruky -nácvik správného držení psacího náčiní, čmárání do písku, krupice, spontánní kresba -grafomotorická cvičení -spontánní malba prstem, houbou, úchop tužky a štětce, voskovky, fixy, tužky
nakreslit různé druhy čar	1. - 10.	-spontánní čmárání, tečky, klubíčko, kroužení (vpravo, vlevo), svislé čáry (šikmé, svislé) shora dolů a naopak, vodorovné čáry zleva doprava a opačně, odstředivé a dostředivé čáry, tvar oválu -horní a dolní oblouk oběma směry, vlnovka, -lomená čára, spirála, smyčka (dolů, nahoru)
poznat grafickou podobu písmen	1. - 10.	-roztřídit, rozlišit stejná velká tiskací písmena -skládat písmena podle vzoru, některá písmena pojmenovat -přiřazování písmen dle vzoru -sociální čtení - poznávání zboží podle obalu, poznávání běžně užívaných symbolů (WC, umývárna,..), poznávání dopravních symbolů

Rozumová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic	1. - 10.	-obtahování písmen a číslic podle vzoru, tvarování písmen a číslic modelovacími hmotami, opis podle vzoru -rovnání písmen do řádku -pokus o psaní hůlkovým písmem (zejména o psaní vlastního jména), správné postavení ruky při psaní
poznat základní geometrické tvary	1. - 10.	-vnímat tvary zrakem, hmatem, rozlišení plošných tvarů, třídění do skupin, pojmenování geometrických tvarů -hra s kostkami a stavebnicemi různých tvarů -vybarvování tvarů
reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby	1. - 10.	-sluchová a intonační cvičení, akustická diferenciacce, napodobování hlasů a zvuků -snaha o koncentraci pozornosti na určitou činnost -reakce na své jméno -reakce na jednoduché pokyny
snažit se o správné dýchání	1. - 10.	-dechová a fonační cvičení (foukání do pírků, papírků, bublin - bublifuk), nácvik správného dýchání (nádech nosem, výdech ústy), nácvik bráničního dýchání (canisterapie, terapie ve snoezelenu), uvědomovat si své tělo a sebe samého, prodlužování výdechového proudu -masáže a stimulace mluvidel, cviky rtů a jazyka - vysouvání a zasouvání jazyka, zavírání a otevírání úst, polykání, správné postavení čelisti a jazyka, navození retoretného kontaktu - napodobování zvuků hravou formou

Rozumová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
vyjádřit souhlas či nesouhlas - verbálně, gesty	1. - 10.	-přiměřeně reagovat na osoby ve svém okolí, dle svých možností s nimi komunikovat -negace: je-není, bylo-nebylo, chci-nechci, mám-nemám -pochopit a užívat pojmy já-ty, můj-tvůj -vytvářet kladné emoční situace ke komunikaci -snaha o soustředěné naslouchání a porozumění slovům a jednoduchým větám, komentování dějů, seznámení s dějovou posloupností a vztahy mezi jevy a věcmi
znát své jméno a reagovat na oslovení jménem	1. - 10.	-cvičení rtů a jazyka - motorika mluvidel -opakování slov, chápání významu jednotlivých slov, reakce na hlas, pokyny, reakce na známé osoby -sdělení přání a potřeb
znát jména nejbližších osob a spolužáků	1. - 10.	-komunikovat se známými osobami a oslovovat je, zapojit se do činností ve třídě - spolužáci - oslovení -vytváření pocitu bezpečí ve třídě -překovávat strach z hlasitých projevů ostatních dětí -motivování k slovnímu projevu, podpora spontánního projevu
umět pozdravit, poděkovat - verbálně, gesty	1. - 10.	-spontánní a jednoduché tematické rozhovory, stálý nácvik správného chování, fonetická cvičení, umět pozdravit vrstevníka a dospělého -návštěvy kulturních akcí, obchodů -jízda dopravními prostředky -chování u stolu

Rozumová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
sdělit svá přání a potřeby, verbálním nebo nonverbálním způsobem	1. - 10.	-používat systém augmentativní a alternativní komunikace, tvorba a rozvoj slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií - používání denního režimu -používání komunikátoru -reakce na pokyny - dej, ukaž, sedni si, co chceš, co vidíš -používání pojmů já, ty, můj, tvůj, mně, tobě
využívat komunikační počítačové hry	1. - 10.	-zvukové programy, hry v počítači -nápodoba různých hlasů zvířat, zvuků (auto, traktor, bác, bum, ...) -obohacování slovní zásoby a nácvik nových slov (AAK), správná artikulace

6.2. Vyučovací předmět: ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA nebo REHABILITAČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova je ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Podle potřeby budou mít žáci Rehabilitační tělesnou výchovu nebo Zdravotní tělesnou výchovu, tím se změní i jejich očekávané výstupy. O zařazení žáků do zdravotní nebo rehabilitační tělesné výchovy rozhoduje odborný lékař. Rehabilitační tělesnou výchovu provádí fyzioterapeut nebo speciální pedagog se somatopedickou kvalifikací s rehabilitačním zaměřením ve spolupráci s pedagogem. V současné době je na většině elokovaných pracovištích zajištěna pravidelná spolupráce s fyzioterapeutem. Do tohoto předmětu jsou začleněny tyto předměty speciální pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace, a to je canisterapie, hiporehabilitace, podpora pohybového vývoje, orofaciální stimulace, muzikoterapie, plavecký výcvik nebo pobyt ve vířivce, koncept Bazální stimulace a stimulace ve snoezelenu. Různé stimulace se provádí dle potřeb žáků a možností elokovaných zařízení.

Celková časová dotace je 40 hodin týdně pro všechny ročníky, v každém ročníku jsou vyučovány 4 hodiny týdně.

Cílem je poskytnout žákům takový tělesný rozvoj, který jim pomůže se co nejvíce začlenit do společnosti. Proto klademe důraz na rozvoj a zvládnutí základních pohybových dovedností, potřebných při sebeobsluze.

Výuka probíhá ve třídě, tělocvičně, v přírodě, multisenzorické a relaxační místnosti a je určena buď pro celou třídu, malé skupinky nebo probíhá individuálně.

Žáci jsou hodnoceni podle jejich individuálních pokroků v předmětu.

Mezipředmětové vztahy

Smyslová výchova (orientace v prostoru, nápodoba zvuků a pohybů, manipulace s předměty - cvičební nářadí, časová orientace, sebeobsluha), Pracovní a výtvarná výchova (rozvoj jemné a hrubé motoriky, manipulace s předměty, sebeobsluha), Hudebně pohybová výchova (manipulace s nástroji, nápodoba zvuků a pohybů), Rozumová výchova (rozlišení a manipulace s předměty, nápodoba pohybů, sebeobsluha, prostorová orientace)

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k vytváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- chápe význam konkrétních předmětů, pojmů, pokynů a požadavků
- používá předměty, pojmy a piktogramy

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáky k zvládnutí různých poloh, pohybů a činností
- učí žáky pracovat s různými druhy tělocvičného nářadí

Kompetence k řešení problému

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- dokáže reagovat na jednoduché úkoly, pokyny

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- motivuje žáky k co největší snaze o samostatný pohyb, čímž získají základ pro splnění jednoduchých činností
- vede žáky ke správné reakci na dané pokyny

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- reaguje na osoby ve svém blízkém okolí, dle svých možností a schopností komunikuje

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- v rámci cvičení podporuje dobré vztahy s ostatními spolužáky

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- uvědomuje si své tělo a svoji osobu

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- pomocí cvičení motivuje žáky k poznání sebe sama
- používá základní stimuly k uvědomování si svého těla

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- zvládá základy osobní hygieny a sebeobslužných činností (oblékání, obouvání)

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáky pomocí nácvičku různých poloh a pohybů k tomu, aby zvládly základy osobní hygieny a sebeobslužných činností

Do tohoto předmětu jsou začleněny tyto terapie, které se snaží rozvíjet žáka co nejvyšší míře. Učitel si vybírá terapie a činnosti z nich, podle potřeb žáka.

Podpora pohybového vývoje

- polohování a mikropolohování
- budování tělesného schématu, pohyby přes střední osu
- dechová gymnastika, koordinace dechu a pohybu
- normalizace svalového napětí v orofaciální oblasti

- senzomotorika
- koordinace oko - ruka, zraková kontrola pohybu
- aktivace vestibulárního aparátu, aktivní přenos váhy

Muzikoterapie

- rozvoj hrubé i jemné motoriky
- rozvoj pohybové koordinace, podpora interakčních a skupinových dovedností
- stimulace nebo relaxace - relaxační cvičení při hudbě, pohybové hry na hudbu
- základní taneční pohybové dovednosti, volný pohybový projev
- cvičení v udávaném rytmu

Stimulace ve snoezelenu

- relaxační techniky
- podpůrné terapeut. techniky (masáže, aromaterapie., míčkování, kartáčování)
- stimulace libých a příjemných pocitů
- stimulace vestibulárního aparátu, stimulace vibračními podněty
- podpora motorických funkcí

Orofaciální stimulace

- procítění těla jako příjemné zóny
- provnívání vztahů polohy hlavy vůči čelisti a tělu
- provnívání středové osy těla a její navození ze strany dítěte
- navození koordinace dýchání a polykání
- rozvoj senzomotoriky, kinestetického vnímání, autotopognozie a stereognozie
- navození inhibiční polohy, pozorování komunikačního signálu, navození polohy na židli, na sedačce, polohování na polohovacím klínu, metody usnadňující rozvoj dýchání, příjmu potravy a řeči, senzitivní stimulace v oblasti obličeje, stimulace dýchání dotykem, tlakem, vibrací, navození těla distálními impulsy

Canisterapie a Hiporehabilitace

- rozvoj motorických dovedností
- : aportování - házení, kutálení s míčkem
- : přetahování lanem nebo hadrem, vedení koně, držení uzdy, držení sedla, zapínání sedla
- : podlézání pod psem, vytváření překážek pro psa ze svého těla
- : opičí dráha (slalom, plazení, přelézání, přeskokování)
- motivační prvek (nápodoba pohybů „jako pejsek“, „jako koník“)
- aktivizační nebo zklidňující prvek - relaxace se psem, polohování

Plavecký výcvik a stimulace ve vířivce

- hry s vodou, hry ve vodě
- nácvik plavání, zlepšení držení těla, cviky ve vodě, zlepšení koordinace, posílení svalstva
- prevence onemocnění
- relaxace, uvolnění

Koncept Bazální stimulace

- somatická stimulace - stimulace zklidňující, povzbuzující, polohování, kontaktní dýchání, ...
- vestibulární stimulace
- optická stimulace
- auditivní stimulace
- orální stimulace
- taktilně haptická stimulace
- olfaktorická stimulace
- vibrační stimulace

Zdravotní tělesná výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách	1. - 10.	-dechová cvičení -zásady správného držení těla -rozvoj jemné i hrubé motoriky, koordinace pohybů, rozvoj senzomotoriky -procvičování zdolávání překážek, samostatný stoj, cvičení na balančních plochách -somatické a vestibulární podněty -polohování
zaujímat správné základní cvičební polohy	1. - 10.	-pohybový režim, pohybové činnosti (podle druhu postižení) -cvičení při hudbě (rytmus) -správné držení těla - cvičení na posílení zad a břicha, protažení svalových skupin -nápodoba pohybů - stoj spatný, rozkročmo, připažit, upažit, vzpažit -rozvoj motorické aktivity
zvládat jednoduchá speciální cvičení	1. - 10.	-pohybové hry, uvolňovací cviky, relaxační cvičení, hry ve vodě, cvičení ve vodě -cviky na plochou nohu (držení a braní předmětů nohou) , cviky proti skolióze zad, cviky proti kulatým zádkám - rozvoj obratnosti (práce s různým pracovním nářadím, s oporou, bez opory), použít válec jako činku, točení se v káči, cvičení s gumou (přeskok, podlezení, ...), cvičení s balónkem - držet balónek a s ním si kleknout, sednout, skákat, ...), masáže
zvládat základní techniku speciálních cvičení podle pokynů	1. - 10.	-vnímat pocity při cvičení, cvičení podle ukázky cviků, napodobivé hry -pohybové hry, běh na krátké vzdálenosti, střídání běhu s chůzí, poskoky, skoky - snožmo na jedné noze, chůze po čáře, po lavičce, seskoky, pohybové činnosti v rytmu hudby -lezení daným směrem, chůze po nerovném terénu nebo po stimulačních podložkách -pohyb na hudbu, prodlužování výdechového proudu

Rehabilitační tělesná výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám	1. - 10.	-uvědomování si vlastního těla, práce s vibračními, zvukovými a světelnými pomůckami, masáže zad a končetin pro lepší prokrvení těla, prevence proleženin -uvolňování končetin, cviky na podložce, přetáčení trupu, cvičení orofaciální oblasti, masáže těla, stimulace hmatu, vibrace -návik klíčťového a špetkového úchopu, stimulace pohybu v prostoru a změny polohy, rozvoj aktivního pohybu, stabilizace -stimulace k pohybu a nebo uvolnění
rozvíjet motoriku a koordinaci poloh	1. - 10.	-polohování s oporou, zvedání hlavy s výdrží, změny polohy, ležení a otáčení se na vhodné podložce, polohování, somatické a vestibulární podněty -koordinace pohybů, rovnovážné cvičení, uvolňovací cviky (relaxace, míčkování), návik obranných reakcí -návik chůze, návik chůze po nakloněné rovině, procvičování koordinace pohybů -zásady správného držení těla
zvládnout podle pokynu přípravu na pohybovou činnost	1. - 10.	-uvolňování spasmu, relaxační cvičení, techniky pro uvolnění svalového napětí -návik oblékání, obouvání, cvičení v kuličkovém bazénu, cvičení na rehabilitačním míči, využívání speciální židle, stolu s náklonnou deskou, speciální psací náčiní
reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti	1. - 10.	-hry s vodou, manipulace s drobným náčiním, práce s různými pomůckami -chůze za ruku, kolem nábytku s jeho oporou, návik několika samostatných kroků, chůze po schodech s pomocí/bez pomoci -pohyb na hudbu, prodloužení šíje a správné postavení čelisti
snažit se o samostatný pohyb	1. - 10.	-návik změn polohy, ležení, plazení daným směrem - volně v prostoru, mezi překážkami -návik vertikalizace i s dopomocí nebo s využitím kompenzačních pomůcek, rovnovážná cvičení

6.3. Vyučovací předmět: **SMYSLOVÁ VÝCHOVA**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět je vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Celková časová dotace je 40 hodin týdně ve všech ročnících, v každém ročníku jsou 4 hodiny týdně a od 1. do 10. ročníku je předmět posílen o jednu disponibilní hodinu. Do tohoto předmětu jsou začleněny tyto předměty speciální pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace, a to je stimulace ve snoezelenu, muzikoterapie, podpora pohybového vývoje, plavecký výcvik nebo pobyt ve vířivce, canisterapie, hiporehabilitace, orofaciální stimulace, koncept Bazální stimulace, používání systému AAK a metody VOKS. Různé stimulace provádíme dle potřeb žáka a možností vybavení elokovaných zařízení.

Cílem je rozvíjet jednotlivé smysly a vytvářet vztahy mezi smyslovým vnímáním, myšlením a řečí.

Výuka probíhá ve třídě, v přírodě, v relaxační místnosti a v dalších prostorách určených pro získávání a zdokonalování sebeobslužných návyků (šatně, jídelně, koupelně ...).

Žáci jsou hodnoceni podle jejich individuálních pokroků v předmětu.

Mezipředmětové vztahy

Rozumová výchova (orientace v prostoru, nápodoba zvuků a pohybů, manipulace a třídění předmětů, časová orientace, sebeobsluha), Pracovní a výtvarná výchova (rozvoj jemné a hrubé motoriky, manipulace s předměty, sebeobsluha), Hudebně pohybová výchova (manipulace s nástroji, nápodoba zvuků a pohybů), Zdravotní nebo Rehabilitační tělesná výchova (nápodoba pohybů, sebeobsluha, prostorová orientace)

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k vytváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- chápe význam konkrétních předmětů, pojmů, pokynů a požadavků

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáky k pochopení funkcí předmětů, výrazů a piktogramů
- vede žáky k rozlišování známých předmětů, zvuků, vůní a chutí

Kompetence k řešení problému

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- zvládá pocit strachu
- orientuje se ve známém prostření

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- snaží se žáky zapojovat do různých činností a vede je k překonávání strachu z nových předmětů
- ve známém prostření usiluje o samostatný pohyb žáka

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- verbálními i nonverbálními prostředky vyjadřuje své potřeby a pocity

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- motivuje žáky k vyjadřování svých potřeb a pocitů

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- uvědomuje si své tělo a svoji osobu
- rozlišuje a identifikuje osoby z nejbližšího okolí
- reaguje adekvátně na neznámé osoby

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- pomocí stimulace umožňuje žákům uvědomovat si své tělo
- u žáků rozvíjí vazby s nejbližšími osobami a vede je k jejich poznávání
- učí žáky, aby se chovali k neznámým osobám přiměřeně

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- pracuje s různými materiály a respektuje jednoduché pracovní postupy
- třídí předměty podle barvy, tvaru a druhu

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- nabízí žákům manipulaci a používání různých předmětů
- každodenním nácvikem připravuje žáky k rozlišování předmětů podle různých kritérií

Do tohoto předmětu jsou začleněny tyto terapie, které se snaží rozvíjet žáka co nejvyšší míře. Učitel si vybírá terapie a činnosti z nich, podle potřeb žáka.

Stimulace ve snoezelenu

- cvičení pozornosti, vnímání a soustředění
- pozorování, vnímání fyzikálních jevů (teplo, pohyb, světlo)
- rozvoj smyslového vnímání. zdroje zvuku a světla
- pozorování a prožívání sebe sama (dýchání, srdeční činnost...), moje tělo

Muzikoterapie

- zvukové efekty různých předmětů, hledání zvuků (otáčení za zvukem, směr zvuku)
- pojem hluk, ticho
- uvolňovací cvičení - klepání prsty na bubínek či podložku, střídavě či současně

Orofaciální stimulace

- navození inhibiční polohy u žáka, sledování komunikačních signálů
- pozitivní ovlivnění emočních procesů
- navození polohy na židli, na sedačce, polohování na polohovacím klínu
- navození polohy k příjmu potravy
- navození zrakové prostorové orientace
- orientace v okolí, záměrné pozorování
- stimulace oromotoriky (bodová masáž, masáž s využitím aromatické oleje, vibrační stimulace, masáž s využitím pomůcek, míčkování, termální stimulace, aktivní cvičení)

Canisterapie a Hiporehabilitace

- hmatové vnímání - kontakt se srstí (hřívou), hlazení psa/koně, stimulace olizováním (ojídání), vnímání jazyka psa při olizování, vnímání dechu psa (vibrace), vnímání pohybů koně
- sluchové vnímání - štěkot psa, frkání a řehtání koně, dýchání, manipulace s pomůckami
- zrakové vnímání - pohyb psa/koně, řeč těla, chování psa/koně, rozlišování pomůcek

VOKS

- diferenciací obrázků a rozvoj obrázkové slovní zásoby
- Odpovědi na otázku „Co chceš?“, „Co vidíš?“, „Co máš?“, „Co je to?“, „Co slyšíš?“ /ve spolupráci s logopedem/ v systému VOKS používání komunikační tabulky se symboly barev /Já chci modrou lentilku/
- v systému VOKS používání komunikační tabulky se symboly velikosti/Já vidím malý/velký míč/
- prostřednictvím každodenního rituálu vizualizace času, režimu dne, rozvrhu činností

Podpora pohybového vývoje

- normalizace svalového napětí
- koordinace oko - ruka, nápodoba postavení prstů a ruky podle vzoru
- pohyby přes střední osu, pohyby v prostoru

Plavecký výcvik a pobyt ve vířivce

- osobní hygiena pře vstupem a po výstupu z bazénu
- oblékání, vysvlékání, obouvání, vyzouvání
- prevence nemocí

Augmentativní a alternativní komunikace

- sociální čtení, globální čtení
- přiřazování obrázků, symbolů, fotek
- rozvoj slovní zásoby k jednotlivým tématům

Koncept Bazální stimulace

- somatická stimulace
- vestibulární stimulace
- vibrační stimulace
- optická stimulace
- auditivní stimulace
- orální stimulace
- olfaktorická stimulace
- taktilně haptická stimulace

Smyslová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
uchopit a manipulovat s předměty	1. - 10.	-nácvič úchopu předmětů různých velikostí, tvarů a materiálů -uchopování viděných předmětů a manipulace s nimi, cvičení soustředěného zraku pomocí různých výrazných předmětů a na psa, nasvětlování předmětů (fixace zraku) - zrakové soustředění na úchop, koordinace oko-ruka -cílená manipulace s předmětem
rozlišovat tvary a barvy předmětů	1. - 10.	-třídění dvou výrazně odlišných předmětů -rozlišování a třídění dvou základních výrazně odlišných barev a tvarů -postupné poznávání a třídění všech základních barev a tvarů
poznat, řadit, skládat a třídít předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti	1. - 10.	-skládání celků z částic (stavebnice) - řazení dle předlohy nebo podle diktátu (vedle sebe, na sebe, do krabice, za, na, pod, doprostřed, první, poslední, před) -skládání dle předlohy (půlené obrázky, ...)
třídít obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty	1. - 10.	-přiřazování obrázků ke konkrétním předmětům, rozvíjení obrázkové slovní zásoby -třídění obrázků podle obsahu -poznávání změn a rozdílů na dvou skutečných předmětech nebo na předmětu a obrázku

Smyslová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo.
poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky	1. - 10.	-sebezpozorování v zrcadle, identifikace s fotografií -poznávání učitele a ostatních dětí ve třídě -poznávání osob z nejbližšího rodinného kruhu podle fotografií
rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu	1. - 10.	-nácvič činností podle denního rozvrhu (pomocí piktogramů ukazují co přijde) -rozeznat denní dobu podle činností, obrázku nebo piktogramu -rozeznávání světla a tmy vnímat prostor binokulárně (oběma očima), monokulárně (jedním okem)
napodobit předvedené pohyby	1. - 10.	-napodobování různých pohybů předváděných učitelem -rozlišení různých činností - napodobení, jejich pojmenování (stojí, sedí, leží, ...) -cvičení směrové orientace: nahoru X dolů, na začátku X na konci, vepředu X vzadu -nápodoba mimiky, dýchání, nápodoba postavení ruky a prstů
reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání	1. - 10.	-nácvič soustředěného sluchového vnímání pomocí zvuků -poznávání a rozlišování zvuků -znát své jméno, reakce na oslovení jménem

Smyslová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky	1. - 10.	-soustředění se na zvuk -sluchová cvičení s využitím zraku a bez využití zraku - napodobování různých zvuků a jejich rozlišení -nácvik soustředění se na zvuky související s denními činnostmi (ozvučné hračky, chrastítka, cinkání lžiček, bubínek, zpěv, ...)
poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí	1. - 10.	-cvičení sluchové paměti, sluchově motorická cvičení -poznávání hlasů osob ze svého nejbližšího okolí (rodina, spolužáci, ...) -rozvoj zrakové percepce - stimulace očního kontaktu, cvičení očních pohybů (sledování pohybujících se předmětů a osob v blízkém okolí), stimulace zraku ve snoezelenu
poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky	1. - 10.	-rozlišování zvuků v přírodě (hlasy zvířat, zpěv ptáků, dopravní prostředky ...) -přiřadit jednotlivé zvuky ke konkrétním zvířatům a věcem -rozlišit a určit původ, směr, délku a intenzitu zvuku (tichá-hlasitá, zblízka-zdaleka, krátký-dlouhý) -určení směru zvuku, otáčení za zvukem, hledání zvuku, rozlišit pojem hluk, ticho
rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků	1. - 10.	-nácvik soustředěného sluchového vnímání -sluchová cvičení (rozlišit zvuky s využitím zrakové podpory i bez ní) -poslech relaxační hudby a pobyt ve snoezelenu -nácvik adekvátní reakce na zvuk -rozlišení zvuků na ulici (auto, tramvaj, sanitka,...)

Smyslová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
zvládat základní sebeobslužné dovednosti	1. - 10.	-rozvíjení hmatové percepce, sebeobslužné dovednosti s významnou pomocí druhého -návuk sebeobslužných dovedností s částečnou pomocí -sebeobslužné dovednosti bez podpory (oblékání- zip, knoflíky, obouvání- suchý zip, pásek, tkaničky, hygiena - umývání, čištění zubů, WC)
poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů	1. - 10.	-manipulace s předměty, úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a různých materiálů, dotyková terapie, stimulace konečků prstů, masáže, prstů a dlaní -rozlišování různých povrchů, velikostí a tvarů (se zrakovou kontrolou) -rozlišení různých povrchů, velikostí (bez zrakové kontroly) -míčkování, masáže, kartáčování
třídít předměty na základě hmatu - podle velikosti a tvaru	1. - 10.	-rozlišení předmětů hmatem podle tvaru, velikosti, tvrdosti, váhy a povrchu -třídění předmětů podle velikosti a tvaru (rozlišení pojmů malý, velký, dlouhý, krátký - se zrakovou kontrolou), třídění předmětů podle velikosti a tvaru (bez zrakové kontroly)
poznat známé předměty podle hmatu	1. - 10.	-manipulace se známými předměty, úchopy různých předmětů, hry s vodou, hlazení jemných látek, navození příjemných a nepříjemných pocitů -poznání předmětů s podporou zraku -poznání známých předmětů bez zrakové kontroly

Smyslová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplotu)	1. - 10.	-vnímání dotyků, dotýkání se předmětů, hry s bublinami, pěnou, vodou (nabírání, přelévání) -dotýkat se předmětů s výrazně odlišnými fyzikálními vlastnostmi -rozlišovat různé fyzikální vlastnosti předmětů (teplota, tvrdost, váha, kulatý, hranatý, drsný ...)
vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci	1. - 10.	-vnímání různých směrů (pohyby nahoru, dolů, dokola, dopředu, dozadu), vestibulární podněty - zprostředkování informací o poloze v prostoru, o pohybu -rozlišovat své polohy v prostoru, skládání předmětů na sebe, do krabice -cvičení zraku - soustředění se na lesklé a barevné předměty - nesvětlování předmětů - fixace zraku na předmět
orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí	1. - 10.	-seznámení se s prostředím třídy, školy, nejbližšího okolí (okna, dveře, lavice, šatna, chodba, třída, WC) -poznávání významu jednotlivých prostor ve třídě, pohyb v prostoru třídy, poznávání svého pracovního místa a přiřazování obrázků, fotografií, piktogramů k místům -reakce na pokyny - sedni si, vezmi si hračky, umyj se
rozlišovat vpravo - vlevo	1. - 10.	-poznat pravou ruku -poznat levou ruku -poznat směr vpravo, vlevo -skládání předmětů vedle sebe, zleva doprava)

Smyslová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
rozlišovat nahoře - dole, před - za, vedle	1. - 10.	-orientace v prostoru, pojmy na, do, ve, na začátku, na konci -reakce na pokyny - podej míč nahoře, vedle stolu, ... -směrová orientace v řadě, v prostoru, řazení předmětů -řazení předmětů na ploše -třídění dvou zřetelně odlišných předmětů (panenka, auto)
řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu	1. - 10.	-řazení předmětů podle vzoru -umístování předmětů podle pokynů v prostoru, na ploše - úklid pomůcek na určené místo -plnění jednoduchých příkazů - dej míč na stůl, pod stůl, polož na židli, ...
rozeznat roční období podle základních znaků	1. - 10.	-pozorování přírody a všímání si změn -přiřazování činností, předmětů či obrázků k jednotlivým ročním obdobím, vycházky do přírody, oblékání v jednotlivých ročních obdobích -rozlišení jednotlivých ročních období a pojmenování
rozlišit jednotlivé chutě	1. - 10.	-poskytování chuťových podnětů - aktivace oblasti úst, senzibilace úst pro nejrozličnější vjemy, učit používat ústa ke zkoumání vlastností, koordinace ruka - ústa, sání brčkem, lízání lízátko -rozlišování běžných potravin, nápojů -rozlišování chutí - sladký, slaný, kyselý, hořký, rozlišení chutné, nechutné -vnímání různých chutí, stimulace ledem (snoezelen)

Smyslová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
poznat předměty čichem podle vůně	1. - 10.	-poskytování čichových vjemů, rozvíjení správného dýchání -rozlišování běžných potravin čichem -poznat různé předměty podle vůně -vnímání různých vůní - aromaterapie
rozlišit vůně a pachy	1. - 10.	-navozování libých pocitů podpory čichových vjemů -poznávání podle čichu - vůně, specifické vůně potravin, zápach, nelibé pachy
poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky	1. - 10.	-procvičování čichové diferenciacce -poznat správnou chuť a vůni potravin, ukázka zkažených potravin -poznat co je chuťově dobré a špatné -rozlišit požitelné a nepožitelné látky

6.4. Vyučovací předmět: HUDEBNĚ POHYBOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Je integrovaný předmět, vytvořený spojením dvou oborů Pohybové výchovy a Hudební výchovy. Celková časová dotace tohoto předmětu je 30 hodin týdně pro všechny ročníky, v každém ročníku je 3 hodina týdně. Do tohoto předmětu jsou začleněny tyto předměty speciální pedagogické péče, který jsou součástí ucelené rehabilitace, a to je muzikoterapie, stimulace ve snoezelenu, podpora pohybového vývoje, orofaciální stimulace, koncept Bazální stimulace, používání systému AAK a metody VOKS. Různé stimulaci provádíme dle potřeb žáka a možností vybavení elokovaných zařízení.

Cílem tohoto předmětu je vytvářet u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjet jejich hudebnost a schopnost emocionálně prožívat hudbu a u žáků, kteří to budou zvládat, doprovodit hudbu pohybem.

Výuka probíhá ve třídě, někdy formou návštěv koncertů a hudebních představení.

Žáci jsou hodnoceni podle jejich individuálních pokroků v předmětu.

Mezipředmětové vztahy

Rozumová výchova (orientace v prostoru, nápodoba zvuků a pohybů, manipulace s předměty - hudební nástroje, časová orientace, sebeobsluha), Pracovní a výtvarná výchova (rozvoj jemné a hrubé motoriky, manipulace s předměty, sebeobsluha), Smyslová výchova (nápodoba zvuků a pohybů, sebeobsluha, prostorová orientace), Zdravotní nebo Rehabilitační tělesná výchova (nápodoba pohybů, sebeobsluha, prostorová orientace)

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k vytváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- manipuluje se známými předměty ve třídě a ve svém okolí

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáky k samostatnosti v manipulaci s hudebními nástroji

Kompetence k řešení problému

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- dokáže reagovat na jednoduché úkoly, pokyny

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- dle schopností zapojuje žáky do jednoduchých činností

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- verbálními i neverbálními prostředky vyjadřuje své potřeby a pocity

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- motivuje žáky, aby pomocí hudby vyjádřili své pocity

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- zapojuje se do činnosti ve třídě

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- pomocí společné hry na hudební nástroje podporujeme vztahy v kolektivu
- společným emocionálním prožitkem upevňujeme vztahy mezi dětmi

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- pracuje s různými materiály a ovládá správný postup při hře na různé nástroje

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- učíme žáky manipulovat s hudebními nástroji
- vedeme žáky k nápodobě různých pohybů ve hře na hudební nástroje a pohybového doprovodu k písním a básním

Do tohoto předmětu jsou začleněny tyto terapie, které se snaží rozvíjet žáka co nejvyšší míře. Učitel si vybírá terapie a činnosti z nich, podle potřeb žáka.

Stimulace ve snoezelenu

- relaxační techniky
- vnímání a procit'ování vibrací, chvění zvuků
- vnímání kontrastu ticha a zvuku, vnímání hudby
- hra na tělo, experimentování - vnímání vlastních zvuků

AAK, VOKS

- vizualizace a strukturalizace obsahu, textu pomocí piktogramů, fotek, obrázků
- doprovod znaky, gesty
- tabulky/listy s obrázky, fotkami CD, hudeb. nástrojů
- poznání a výběr písničky dle obrázků, piktogramů

Muzikoterapie

- rytmus - střídání napětí a uvolnění
- akustické podněty - hlas, různé zvuky, hudební nástroje
- akusticko-vibrační dráždění (hluboké, bručivé tóny)
- hra na elementární doprovodné nástroje - spontánní muzicírování

- říkanky s pohybem - napodobování pohybů, poplácávání částí těla (rytmická masáž), hra na tělo (tleskání, pleskání, dupání)
- improvizace pohybem a hudbou - improvizace na různé rytmy, rytmické motivy na buben, záměrný stereotypně opakovaný rytmus, fázovaný pohyb
- vyjádření radosti a svých pocitů prostřednictvím hudebních nástrojů (bubínky, Orffův instrumentář)
- relaxace při poslechu „léčivých“ nástrojů

Orofaciální stimulace

- procítění těla jako příjemné zóny, navození koordinace dýchání a polykání
- provnívání vztahů polohy hlavy vůči čelisti a tělu
- provnívání středové osy těla a její navození ze strany dítěte

Podpora pohybového vývoje

- rozvoj hrubé i jemné motoriky, rozvoj pohybové koordinace
- podpora interakčních a skupinových dovedností
- stimulace nebo relaxace, relaxační cvičení při hudbě
- základní taneční pohybové dovednosti, volný pohybový projev
- cvičení v udávaném rytmu, pohybové hry na hudbu

Koncept Bazální stimulace

- somatická stimulace
- vestibulární stimulace
- vibrační stimulace
- auditivní stimulace
- orální stimulace
- optická stimulace

Hudebně pohybová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii	1. - 10.	-nácvik pravidelného dýchání, brániční dýchání, dechová cvičení -jednoduchá dechová cvičení s využitím různých pomůcek (foukání do papírové kuličky, peříčka, barvy) -nácvik správného držení těla při dýchání, nácvik jednoduchých rytmických písní s doprovodem Orffových nástrojů
rozlišovat zvuky hudebních nástrojů	1. - 10.	-postupné seznamování s jednotlivými nástroji a jejich zvuky -nácvik soustředění na zvuky, nácvik doprovodu jednoduchých písniček Orffovými nástroji -určování hudebních nástrojů podle zvuku -poslech hudebních nástrojů
zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje	1. - 10.	-zpěv jednoduchých písní s doprovodem na hudební nástroje, správná výslovnost textů písní a říkadel, zpěv podle jednotlivých grafických symbolů -zpěv jednoduchých písní bez doprovodu na hudební nástroje -nácvik správné výslovnosti textů písní a říkadel a správného rytmu -poznat píseň podle zahrané melodie
doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje	1. - 10.	-navozovat potřebu hudby v každodenním životě, -nácvik hry na jednoduché nástroje (bubínek, ozvučná dřívka, tamburína, triangl) a na další dostupné předměty (vařečky, misky, pokličky, ...) -hra na tělo (tleskání, pleskání, dupání) (muzikoterapie), budování tělesného schématu (PPV)

Hudebně pohybová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu	1. - 10.	-rytmizace říkadel, hudebně pohybové činnosti (jednoduché tanečky a pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami) -pohyb dle rytmického doprovodu (jednoduchá rytmická cvičení) -zvládnutí hry na tělo a jednoduché rytmické nástroje, nápodoba při hře na Orffovy hudební nástroje (muzikoterapie) -rytmizace říkadel, deklamace textu (muzikoterapie)
soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby	1. - 10.	-poslech relaxační hudby (muzikoterapie) -soustředěný poslech spojený s vnímáním rytmu a melodie -poslech krátkých skladeb různého charakteru -návštěva divadel, hudebních koncertů a jiných kulturních akcí -vnímání vibrací hudebních nástrojů (PPV, snoezelen)
získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám	1. - 10.	-poznání svého těla a jeho možností (PPV, ORFS) -pohybové hry a cvičení, napodobivé hry -využití náčiní, průpravné hry, využití různých povrchů (kůže, sklo, ...) -pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami -hudebně pohybové činnosti - tanečky, vytleskávání rytmu
zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost	1. - 10.	-návěť sebeobsluhy (s pomocí), uvolňovací cvičení, rozvoj jemné i hrubé motoriky -úkoly zaměřené na stimulaci jednotlivých svalových skupin, úchop a manipulace s předměty, pohyb s kinetickými a ozvučnými hračkami

Hudebně pohybová výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti	1. - 10.	-základní manipulace s míčem (kutálení, chytání, hod na cíl, hod horním obloukem, kopání) a drobným náčiním, rytmická cvičení -manipulace s modelovacími hmotami, vkládání navlékání předmětů, hra se stavebnicí, puzzle, kostky, mozaiky, míčky -pohyb podle rytmického doprovodu (rychle, pomalu, zastavit)
mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů	1. - 10.	-vycházky, pobyty v terénu (turistika a pobyt v přírodě) -návčik chůze - s pomocí, s pomůckami (berle, chodítka) -hry v prostoru (např.: Honzo vstávej, Rybičky, rybičky, rybáři jedou, ...) -orientace ve třídě, škole pro sebeobslužné činnosti
rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh	1. - 10.	-procvičování ramenního a loketního kloubu, zápěstí, záprstí pomocí uvolňovacích cviků, uvolňování obličejových svalů a procvičení různých pohybů rtů a jazyka -stimulace k pohybu, cvičení s různým náradím, cvičení poloh a pohybů, adaptace na vodní prostředí, plavání s pomocí různých pomůcek, balanční plochy -rozvoj cíleného pohybu rukou, prstů, úchop, návčik různých druhů úchopu, přebírání, trhání
zvládnout uvolnění a zklidnění organismu	1. - 10.	-relaxační cvičení, odstraňování mimovolních pohybů koncentrací pozornosti, jógová cvičení, hry ve vodě -uvolňování horních končetin metodou masáží a hlazení -činnosti zaměřené na uvolnění a zklidnění organismu, masáže, jógová cvičení

6.5. Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Pracovní a výtvarná výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů a to Pracovní výchovy a Výtvarné výchovy. Celková časová dotace tohoto předmětu je 30 hodin týdně pro všechny ročníky. Od 1. do 4. ročníku je vyučován ve dvou hodinách týdně. Od 5. do 6. ročníku je vyučován ve 3 hodinách týdně a na druhém stupni jsou 4 hodiny týdně v každém ročníku. Od 1. do 10. ročníku je posílena o 1 disponibilní hodinu. Do tohoto předmětu jsou začleněny tyto předměty speciální pedagogické péče, které jsou součástí ucelené rehabilitace, a to je ergoterapie, arteterapie, muzikoterapie, canisterapie, hiporehabilitace, podpora pohybového vývoje, plavecký výcvik a pobyt ve vířivce, koncept Bazální stimulace, používání systému AAK a metody VOKS.

Cílem tohoto předmětu je, aby žáci získali základní pracovní dovednosti a návyky a seznámili se z různými materiály.

Tento předmět je možné vyučovat nejen ve třídě, ale i na zahradě, v kuchyňce nebo např. v dílně (keramické, výtvarném ateliéru, pracovní dílně). Na elokovaných pracovištích se využívají takové prostory, které mají tato pracoviště k dispozici.

Žáci jsou hodnoceni podle jejich individuálních pokroků v předmětu.

Mezipředmětové vztahy

Smyslová výchova (orientace v prostoru, nápodoba pohybů, manipulace s předměty, časová orientace, sebeobsluha), Rozumová výchova (rozvoj jemné a hrubé motoriky, manipulace s předměty, sebeobsluha), Hudebně pohybová výchova (manipulace s předměty, nápodoba pohybů, orientace v prostoru), Zdravotní nebo Rehabilitační tělesná výchova (nápodoba pohybů, sebeobsluha, prostorová orientace)

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k vytváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- chápe význam konkrétních předmětů a pojmů
- manipuluje se známými předměty ve třídě a ve svém nejbližším okolí

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- vytváří situace vedoucí k prožití úspěchu z vykonané práce
- rozvíjí poznávání různých materiálů, výtvarných pomůcek a předmětů spojených s pracovní a výtvarnou výchovou
- učí žáky rozlišit, poznat a pojmenovat jednotlivé činnosti a přiřadit předměty a piktogramy k pracovním postupům

Kompetence k řešení problému

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- pomocí nápodoby řeší známé situace, umí požádat o pomoc
- orientuje se ve známém prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- upevňuje reakci na jednoduché úkoly a pokyny
- učí žáky ve známém prostředí používat známý pracovní postup

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- verbálními i neverbálními prostředky vyjadřuje své potřeby a pocity

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- v rámci dobrých vztahů mezi spolužáky nacvičuje nabízení podpory
- motivuje žáky k vyjádření svých potřeb

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- zapojují se do činností ve třídě

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování
- upevňuje vztahy mezi žáky a zapojení se do kolektivu pomocí společných prací a tvorby

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- zvládá základy osobní hygieny a sebeobslužných činností
- zapojuje se do jednoduchých praktických činností

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáky k zvládnutí jednoduchých praktických činností
- se snaží, aby žáci dokončovali práce v dohodnutém čase, kvalitě a utvářeli si pracovní návyky
- vede žáky k zvládnutí jednoduchých samostatných i týmových činností, dodržování vymezených pravidel a bezpečnému používání pomůcek a vybavení školy

Do tohoto předmětu jsou začleněny tyto terapie, které se snaží rozvíjet žáka co nejvyšší míře. Učitel si vybírá terapie a činnosti z nich, podle potřeb žáka.

AAK, VOKS

- použití pracovních schémat vizualizovaných prostřednictvím obrázků VOKS nebo jiných grafických symbolů
- výběr z nabídky a odpovědi na dotazy prostřednictvím obr. VOKS /Co chceš dělat? Co chceš nejprve dělat?/
- výběr z nabídky a odpovědi na dotazy prostřednictvím obr. VOKS /Co budeš malovat?/

Podpora pohybového vývoje

- vytváření stabilní pozice pro práci - polohování v leže na zádech, polohování na boku, polohování na břiše, klek na patách s využitím sedacího klínu, klek na čtyřech, šikmý sed, sed ve speciální židli, v terapeutickém vaku, stoj
- pitím z hrnku, nácvik kousání

Canisterapie a Hiporehabilitace

- hrubá a jemná motorika - procvičování pohybů celé paže a prstů (kartáčování, krmení, povely psovi pohybem ruky...), různé druhy úchopů (granule, psí hračky, psí packa, chlupy, hřívá, opratě, sedlo apod.), používání obou rukou (zapínání vesty, obojku, práce s vodítkem, držení opratí, sedla, ...), koordinace oko - ruka (sledovat prováděnou činnost očima, kartáčování psa/hřebelcování koně)
- obkreslování, vybarvování, modelování psa

Muzikoterapie

- výroba dešťových holí a dalších rytmických nástrojů (z PET lahví, krabiček, přírodních materiálů)

Plavecký výcvik a pobyt ve vířivce

- svlékání a oblékání oděvů, skládání oděvů, obouvání, vyzouvání
- správná hygiena (před vstupem do bazénu a po výstupu z bazénu)
- péče o své věci

Arteterapie

- nejde o výsledné výtvarné dílo ale především o prožitek z tvorby
- automatizace omezeného množství výtvarných technik pro uvolnění tvořivého procesu
- návaznost tvorby na emocionální prožitek (pobyť ve snoezelenu, poslech hudby, tanec, poslech pohádky, vyprávění, film ....apod.)
- navázání výtvarné tvorby na osobní a osobnostní prožitky z rodiny, z třídního kolektivu, z oblíbených aktivit
- navázání výtvarné tvorby na prožívání v přírodě, prožitky ročních období
- navázání výtvarné tvorby na zrakové, hmatové, čichové vjemy
- muzikomalba
- hra s výtvarným materiálem, prožití si materiálu a hra s ním

Ergoterapie

Práce s keramickou hlinou - praktické dovednosti

- vymačkávání, modelování z hroudy
- modelování, vykrajování z plátu
- stavba z válečků, kuliček
- točení výrobků na hrnčířském kruhu
- odlévání do sádrových forem
- zdobení výrobků glazurou, engobou, natírání oxidů, razítkování, rytí, plastické zdobení, prořezávání, zdobení sklem

Koncept Bazální stimulace

- somatická stimulace
- optická stimulace
- orální stimulace
- taktilně haptická stimulace
- vestibulární stimulace

Pracovní a výtvarná výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání)	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> -vést ke spolupráci při sebeobsluze, vytváření základních dovedností při osobní hygieně, oblékání (kalhot, triček, čepic, šál, rukavic, ponožek), obouvání (zavazování tkaniček, zapínání na suchý zip) -rozvíjet a upevňovat schopnost postarat se o sebe v rámci sebeobsluhy v co nejširší možné míře, zapínání a rozepínání zipů a knoflíků -osobní hygiena - mytí rukou, používání mýdla, ručníku, kapesníku, nočníku, WC, čištění zubů, česání vlasů, praní oblečení, popis činností grafickými symboly -procesní schémata
dodržovat klid a čistotu při stravování	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> -poznávání situací při jídle, stimulace orofaciální oblasti, nácvik slušného chování při stolování, správné sezení u jídla, vnímání potravy a vylučování -upevňovat pravidla slušného chování při jídle, vést k pomoci při prostírání a sklizení nádobí -nácvik správného žvýkání a kousání potravy, pití z hrnku, sání ze slámky, ... -podpora samostatného stolování, nabídka možnosti stolování v restauraci
umět používat příbor	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> -nácvik příjmu potravy lžící s pomocí, následně samostatně -nácvik příjmu potravy příborem, dbát na vhodný úchop a čistotu místa -poznat názvy částí příboru, upevňovat návyky jeho vhodného použití -spolupodílení se na přípravě svačiny, jídla -prostírání stolu, použití ubrousku, úklid po jídle
udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> - poznat si svoje věci a ukládat je na místo k tomu určené - vést žáky k účelnému oblékání, úklidu věcí a podporovat jejich snažení o aktivní zapojení do pracovní činnosti - vytváření dovednosti vykonávat s dohledem jednoduché úklidové práce - zametání, utírání prachu, hrabání listí, umývání hraček, ... -upevňování získaných dovedností, učit se pečovat o místo, kde se tyto činnosti vykonávají

Pracovní a výtvarná výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami	1. - 10.	-třídění různých druhů drobného materiálu podle velikosti, barvy, tvaru, ukládání do nádob, navlékání korálků, lepení různého přírodního materiálu -navlékání korálků podle vzoru, navíjení vlny, provázků na cívku, proplétání provázků, bužírky, propichování přírodnin a jiných předmětů a navlékání na nit -kombinované práce s užitím různých materiálů
vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	1. - 10.	-modelování z plastelíny, moduritu, keramické hlíny, jednoduchá tvorba z přírodnin (navlékání listů), práce s pískem -modelování složitějších předmětů (ovoce, zvířata, pečivo), využití přírodnin (kaštany, žaludy, šípky...) -modelování náročnějších tvarů, využití dřívек, špachtlí, práce se dřevem a nářadím
pracovat podle slovního návodu	1. - 10.	-slovní a grafický návod + názorná ukázka + dopomoc (procesní schémata) -jednoduché známé činnosti uskutečňovat již jen podle slovní instrukce -samostatná činnost na základě slovního a grafického návodu, odstupňovaného dle individuálních schopností žáka
udržovat pracovní místo v čistotě	1. - 10.	-dbát na použití ochranných tradičních i jednorázových pomůcek (podložky, zástěry, rukavice), jednoduchý úklid místa po práci -znalost úklidových pomůcek (nácvik na dětském náčiní), před prací ošetřit místo ochrannými podložkami -samostatný úklid místa po práci, třídění a úklid použitého materiálu, znalost úklidových pomůcek a bezpečnosti práce -péče o pokojové květiny, zalévání, ... -výzdoba třídy na různé svátky, oslavy a roční období

Pracovní a výtvarná výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích	1. - 10.	-využití vycházek, pozorování života v okolí školy v souvislostech s ročním obdobím, pozorování stromů, okolí školy -souvislost s oblékáním, se sezónními činnostmi, společenskými událostmi a svátky v daném mikroregionu -uvědomělé sledování změn v přírodě, jejich promítnutí se do školní práce, do běžného života žáka, znát charakteristické znaky jednotlivých ročních období
pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročnou pokojovou i užitkovou rostlinu	1. - 10.	-zalévání pokojových rostlin a rostlin na pozemku, sledování klíčení - pozorování podmínek pro život rostlin (voda, světlo, teplo, půda, vzduch, pravidelná péče) -práce na pozemku, samostatná péče o pokojové rostliny
používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní	1. - 10.	-nácvik pěstitelských činností hrou pomocí dětského nářadí -nácvik názorem, nápodobou dospělého, spojení nářadí - činnost -samostatná práce na pozemku, v koutku živé přírody dle slovního návodu a získaných zkušeností (setí rostlin, hrabání listí, sklizení ovoce a zeleniny, ...)
dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě	1. - 10.	-práce pod dohledem, znalost základních hygienických a bezpečnostních pravidel -větší stupeň samostatnosti, vhodně zvolené nářadí, práce pod dohledem -dle individuálních schopností co nejvyšší samostatnost a zodpovědnost při práci

Pracovní a výtvarná výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
provádět drobné domácí práce - základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy	1. - 10.	-motivovat k aktivitě při jednoduchých pracovních činnostech (utírání prachu, tabule, úklid pomůcek, péče o květiny, výzdoba třídy) -pracovat pod dohledem ve třídě, na zahradě (hrabání listí, sběr ovoce...), -dle slovních pokynů provádět drobné domácí práce
prostříit stůl pro běžné stolování	1. - 10.	-prostříit stůl pro běžné stolování s pomocí (slovní vedení, názorná ukázka, použití nádobí a příboru) při hře i v reálném prostředí -prostříit stůl pro skupinu pod dohledem (různé druhy nádobí) -zdokonalování se při prostírání stolu, dbát na estetiku prostředí
zvládnout nákup a uložení základních potravin	1. - 10.	-hra na nakupování, podpora sociálního čtení, vysvětlení pojmu peníze -nakupovat v rozličných obchodech, dbát na bezpečnost, uložit potraviny s pomocí dospělého -dle slovních pokynů zvládnout jednodenní nákup, uložení potravin
připravit jednoduchý pokrm podle pokynů	1. - 10.	- ochutnávání pokrmů výrazné chuti, hra na kuchaře, -upozornit na možná nebezpečí (popálení, říznutí) - dle slovních pokynů (grafické podpory) připravit jednoduchý pokrm - při přípravě jednoduchého pokrmu podporovat v co největší možné míře samostatnost žáka

Pracovní a výtvarná výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti	1. - 10.	-manipulovat (sběr, ukládání, třídění, trhání, navlékání, navíjení, stříhání, šití jehlou s tupým hrotem, obtiskování, ...) s různými druhy materiálů (hlína, prstové barvy, bavlna, přírodniny...), učit základním hygienickým a bezpečnostním pravidlům -rozvíjet jemnou motoriku a grafomotoriku, dbát na vhodný úchop pracovního nástroje -při práci v domácnosti vést žáky k sebekontrolě, úklid do krabice a na své místo
zvládat základní dovednost pro vlastní tvorbu	1. - 10.	-orientace na ploše i v prostoru, podpora komunikace - realizací pracovních a výtvarných činností podporovat sebevyjádření žáků - respektovat plošné i prostorové vidění žáků, podpora originality -práce se stavebnicí (komín, vodorovné a svislé skládání kostek) -modelování (válení, koulení kuliček, válení válečkem, vykrajování)
používat na elementární úrovni prostředky a postupy	1. - 10.	-využití prstových barev, hlíny,... - postupné odebírání podpory ve formě názorně předvedené ukázky činnosti (arteterapie) -výtvarné a pracovní sebevyjádření různými prostředky, technikami při zmenšování formátu -využití výrobků žáků k prezentaci (výstava, výzdoba třídy...)
vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary	1. - 10.	-rozlišit a přiřadit stejné barvy a tvary nejen výrazně odlišné, ale i podobné -pojmenovat základní barvy a tvary, reagovat na změny barevnosti v přírodě -pěstovat schopnost vnímat prolínání a míchání barev, kolorit jednotlivých ročních období a výtvarně jej zachytit -hra s barvami - roztírání dlaní, houbou, štětcem, otisk ruky, prstů, zapouštění do klovatiny

Pracovní a výtvarná výchova		
Očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník:	Učivo:
expresivní vyjádření sebe sama	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> -nácvik schopností umožňujících výtvarné vyjádření, seznámení se s výtvarnými technikami (otisky, tiskátka) -hra s barvou - kreslení na velký formát papíru při hudbě -rozvoj estetického cítění, tvořivosti a sebevyjádření - práce různými technikami (kresba a malba - voskovými pastelkami, pastelkami, uhlem, rudkou, křídou) -dle individuálních schopností a povahového založení žáka nalézt optimální formu, výtvarnou techniku k sebevyjádření se -malba, kresba na hudbu
uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> -prohlubování samostatnosti při výtvarných činnostech, osobitá výtvarná činnost -dostupnými prostředky a dle individuálních schopností probouzet fantazii a předkládat možnosti výtvarného a estetického projevu žáka -vést a dopomáhat žáku k vlastní seberealizaci prostřednictvím výtvarných a uměleckých technik -malba psa z paměti nebo podle vzoru(canisterapie)

Následující kapitoly platí pro I. i II. díl vzdělávacího programu

7. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

7.1. Hodnocení žáků

Hodnocení žáků chápeme jako zpětnou vazbu, kterou žáci, jejich zákonní zástupci, ale i pedagogové získávají informace o tom, jak se žákům daří na jejich vzdělávací cestě.

V hodnocení vždy zohledňujeme osobnost každého žáka, jeho individuální možnosti i případné zdravotní, osobní, rodinné a další problémy. Základním způsobem hodnocení na naší škole je proto hodnocení slovní.

Vysvědčení za první i druhé pololetí má ve všech vyučovacích předmětech a všech ročnících podobu slovního hodnocení.

7.1.1. Obecné zásady hodnocení

- Hodnocení směřuje vždy k cíli, kterého chceme vyučováním dosáhnout.
- Hlavním naším cílem je zapojení všech žáků do výuky, postupný rozvoj klíčových kompetencí a motivace žáků pro „celoživotní učení“.
- Upřednostňujeme pozitivní hodnocení žáků, a to nejen při ověřování vědomostí a hodnocení dosažené úrovně klíčových kompetencí, ale v celém procesu učení.
- Věnujeme jim individuální pozornost (každý žák musí mít prostor být aktivní a úspěšný).
- Umožňujeme žákům poznání, že se chyba může vyskytovat v každé lidské činnosti, ale může mít však pro člověka různé následky podle své závažnosti.
- Hodnocení by mělo být pro žáky motivující, mělo by vést k podpoře sebedůvěry žáka.
- Součástí procesu hodnocení má být i sebehodnocení žáka (jako jedna z významných kompetencí, kterou chceme žáka naučit).
- Pro pedagoga je nezbytné, aby k hodnocení a klasifikaci přistupoval:
  - s přiměřenou náročností a pedagogickým taktem
  - se zřetelem na individuální možnosti a schopnosti každého žáka

- s přihlédnutím na doporučení školského poradenského zařízení, lékaře
- Pedagogičtí pracovníci zajišťují, aby žáci a jejich zákonní zástupci byli včas informováni o průběhu a výsledcích vzdělávání.
- Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení, za první pololetí lze místo vysvědčení vydat výpis z vysvědčení.
- V případě hodnocení žáků cizinců je brán ohled na jejich případné jazykové nedostatky.
- Zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči pracovníkům školy se vždy považují za závažné zaviněné porušení povinností stanovených školským zákonem, za něž může být žák podmíněně vyloučen, nebo vyloučen ze školy, má-li splněnou povinnou školní docházku

7.1.2. Kritéria pro hodnocení žáků - ZŠS

- hodnotíme individuální pokrok každého žáka
- zvládnutí výstupů jednotlivých vyučovacích předmětů v rámci individuálních schopností a možností žáka
- schopnost řešit problémové situace odpovídající mentální úrovni žáka
- schopnost vykonávat různé činnosti, aplikace vědomostí v praxi
- schopnost samostatné práce a práce ve skupině
- úroveň komunikačních dovedností odpovídající zdravotnímu stavu žáka

7.1.3. Sebehodnocení žáků

Cílem sebehodnocení je postupné přebírání zodpovědnosti žáka za vlastní učení a práci.

Naším úkolem je, naučit žáka hodnotit své znalosti a dovednosti.

Žák je veden k tomu, aby uměl dokázat odhadnout své možnosti a samostatně se rozhodnout v rámci jeho možností

- **formou ústního sebehodnocení** (komunikační kruh - co se budu učit a jak jsem to zvládl, vlastní zhodnocení)
- **portfolio** umožňuje vidět práci žáka za určité časové období (sešity, pracovní listy, výrobky, diplomy, fotografie apod.)

7.1.4. Způsob získávání podkladů pro hodnocení

Při hodnocení přihlíží učitel k úsilí vynaloženému žákem, jeho postojům k učení, snaze žáka a míře jeho postižení.

Podklady pro hodnocení získává vyučující zejména:

- soustavným diagnostickým pozorováním žáka,
- sledováním jeho výkonů a připravenosti na vyučování,
- různými druhy zkoušek (učitel upřednostňuje tu formu zkoušky, která danému žákovi odpovídá s ohledem na jeho věk, možnosti a postižení),
- analýzou výsledků dalších činností žáků,
- konzultacemi s ostatními vyučujícími,
- podle potřeby konzultacemi i s psychologickými a zdravotnickými pracovníky.

7.1.5 Způsoby hodnocení žáka základní školy speciální

Hodnocení žáka během školního roku:

- slovní hodnocení - takové hodnocení, které je pro žáky motivující (pochvaly)
- klasifikaci (známky vyjádřené stupnicí 1 - 5) - pokud používáme klasifikaci známkou během vyučování má to především charakter motivační a je to odměna za dobře vykonanou práci.
- alternativním způsobem - hodnocení formou razítek, samolepek (obrázky), vždy po dohodě se zákonnými zástupci.

Hodnocení žáků ZŠ speciální na vysvědčení:

Výsledky vzdělávání žáka v ZŠS se hodnotí slovně. Hodnocení má vyjádřit míru zvládnutí vědomostí, dovedností a stupně samostatnosti žákovy činnosti v daném ročníku. Hodnocení by mělo být pozitivní a vyjadřovat to co už žák zvládl.

Žáci jsou hodnoceni podle vzdělávacího programu odpovídajícího jejich mentální úrovni.

Učitel hodnotí žáka v jednotlivých předmětech dle níže uvedeného slovního hodnocení, výběrem z daných možností. Chování hodnotí popisem kladných projevů žáka.

Výchovná opatření:

Třídní učitel může po předchozím projednání s ředitelem školy udělit pochvalu. Udělení pochvaly se zaznamenává na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno a zároveň i do třídního výkazu. Pochvaly se udělují zpravidla za: mimořádné aktivity v rámci školy i mimo školu a účast v soutěžích v rámci školy i mimo školu.

Při opakovaném, či zvláště závažném porušení povinností, stanovených školním řádem, může být žákovi dle závažnosti uloženo: napomenutí třídního učitele (za neodůvodněné opakované pozdní příchody a to v počtu více než 10 hodin za pololetí), důtka třídního učitele (za neomluvené hodiny v počtu více jak 20 hodin za pololetí) až důtka ředitele školy (za zvláště hrubé opakované slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči zaměstnancům školy nebo vůči ostatním žákům; za neomluvené hodiny v počtu více jak 50 hodin za pololetí). Uložení důtky třídního učitele učitel neprodleně oznámí řediteli školy. Důtku ředitele školy lze uložit pouze po projednání v pedagogické radě. Udělení výchovného opatření se zaznamenává na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno a zároveň i do třídního výkazu. V případě závažného zaviněného porušení povinností stanovených školským zákonem či školním řádem může ředitel školy rozhodnout o podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka ze školy. Žáka lze podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze školy pouze v případě, že splnil povinnou školní docházku. Je třeba brát v úvahu, že žák nemůže odpovídat za jednání, které mu nelze přičítat a rovněž za jednání, které nemohl posoudit či ovlivnit vzhledem ke svému věku a míře rozumové a volní vyspělosti. Více ve Školním řádu.

Slovní hodnocení pro žáky se středně těžkým mentálním postižením – díl I., a pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami – díl II

Pokud žák nezvládá výstupy použijte negaci (např. nezvládá, nepíše, neskládá, ...)

Díl I.**ČTENÍ:**

- zvládá analyticko-syntetické činnosti s předměty/ obrázky
- snaží se skládat/skládá části do celků
- přiřazuje hlásky k obrázkům/fotkám
- skládá a čte obrázky zleva doprava

- rozlišuje (vyhledá) detaily/rozdíly
- využívá metody AAK (VOKS, PECS, Znak do řeči...)
- upevňuje si spojení foném - grafém
- pomocí AAK rozvíjí svoji slovní zásobu
- navštěvuje knihovnu, využívá knihy k trávení volného času
- zvládá sluchová a zraková cvičení
- pracuje s leporely, dětskou literaturou a časopisy

- orientuje se na stránce a/nebo v řádku
  - čte obrázky v řádku
  - s pomocí (samostatně) reprodukuje říkanky a básničky, pohádky
  - čte probraná tiskací/psací písmena/ upevnil si nová písmena abecedy
  - vyvozuje první písmeno/dokáže určit počáteční písmeno
  - využívá a, i jako spojku mezi obrázky
  - rozlišuje samohlásky/písmena sluchem
  - dokáže vlastními slovy reprodukovat text podle ilustrací nebo návodných otázek
  - čte globální metodou slova, věty
  - čte analyticko-syntetickou metodou slabiky/ slova/ věty
  - skládá slabiky/slova a čte je
  - čte n-slabičná slova; čte věty doplněné obrázkem
  - tvoří věty podle obrázků/zvládá dramatizaci zadaného tématu
  - čte (snadný text) s porozuměním
  - orientuje se v textu tichým čtením
  - koncentruje pozornost při poslouchání lidského hlasu (pohádek, příběhů, přednesu učiva)
  - využívá čtení v praktickém životě/má kladný vztah k literatuře
- PSANÍ:**
- sleduje zrakem pohyb ruky
  - uchopí předmět do celé ruky/špetky/dvou prstů
  - čmárá prstem v krupici/písku
  - čmárá křídou/voskovkou/štetcem
  - zvládá cvičení pro rozvoj správného úchopu
  - zvládá /nacvičuje tahy/čáry/kruhy/oblouky...
  - má osvojeny základní směrové pohyby ruky pro psaní
  - zpřesňuje psaní písmen; zvládá grafomotorická cvičení (snaží se) respektuje vymezení prostor linkami
  - obtahuje, vykresluje
  - dodržuje správné hygienické návyky při psaní
  - má/snaží se o/ správný úchop
  - zvládá prvky psacích/hůlkových písmen
  - píše písmena/slabiky/slova/věty psacím písmem
  - píše/napodobuje/obtahuje písmena/slabiky/slova/věty hůlkovým písmem
  - píše probraná tiskací písmena/spojuje psací písmena ve slabiky/zvládá diktát písmen /slov /vět
  - zvládá opis slov nebo vět hůlkovým/psacím písmem
  - zvládá přepis slov nebo vět / píše velká psací písmena
  - zvládá psát mezery mezi slovy
  - opisuje číslice
  - zvládá psaní vlastních iniciál/ zvládá s pomocí či samostatně vlastní podpis
  - píše na PC
  - má (snaží se) o pěkný písemný projev
  - umí vyplnit jednoduché formuláře/ využívá psaní v praxi (s drobnými chybami) zvládá přepis slov/vět z mluvené řeči do písemné podoby

MATEMATIKA

- přiřadí k sobě stejné množství předmětů/prvků
- ukládá věci na určené místo, ví co kam patří
- zvládá pojmy - první, poslední, na začátku, na konci, uprostřed; ...
- chápe základní matematické pojmy a vytváří si množstevní představy (velký/malý, všechno/nic, všichni/nikdo, hodně/málo, blíž/dál...)
- zná/seznamuje se se základními jednotkami délky/hmotnosti/objemu
- řadí předměty zleva doprava dle vzoru/zadání/pokynů
- zvládá cvičení smyslového vnímání, pozornosti a paměti
- třídí předměty, tvoří skupiny podle pokynů
- používá počítadlo (kalkulačku) , počítá na PC
- orientuje se v prostoru/na ploše
- vyjmenuje/doplňuje číselnou řadu do...
- pozná, čte a píše číslice do...
- přiřazuje čísla k prvkům a naopak
- řeší jednoduché praktické/slovní úlohy
- rozlišuje časové pojmy/ dokáže určit čas s přesností na hodiny/minuty, orientuje se v čase podle denního rozvrhu
- pozná (základní) prostorové/plošné geometrické tvary/tělesa
- zvládne samostatně (s pomocí/s názorem) sčítání a odčítání do...a číselný rozklad do...
- uplatňuje získané vědomosti v praxi/při práci s penězi
- (používá) seznámil(a) se se základními jednotkami délky a

hmotnosti

- pracuje s rýsovacími pomůckami/změří úsečku

POČÍTAČE

- zná důležité pojmy týkající se počítače
- zvládá základní obsluhu počítače
- pozná důležité klávesy na klávesnici
- pracuje (snaží se pracovat) s textovým editorem
- používá počítač jako kalkulačku
- pracuje s výukovými i zábavnými programy dle pokynů
- dokáže samostatně používat externí zařízení počítače (tiskárna, CD, DVD, flash)
- vyhledává (snaží se vyhledávat) informace na internetu
- ovládá základní způsoby elektronické komunikace
- ovládá mobilní telefon/ rád(a) kopíruje
- využívá počítač pro samostatnou tvořivost a rozvoj vlastních nápadů/ má zájem o získávání nových poznatků
- plní úkoly podle instrukcí/ zadaný úkol plní dle jednoduchých instrukcí
- využívá internet/a/výukové programy k rozšíření znalostí a komunikačních dovedností
- je seznámen s negativním obsahem některých stránek internetu

PRVOUKA

Osvojuje, zná/pozná, orientuje se, používá, umí, ovládá, dokáže, řeší, účastní se, navštěvuje, má úctu k, ví, pojmenuje, je seznámen, dbá o, reaguje na

- znalosti o rodině
- název své obce a adresu bydliště
- (základní) přírodní jevy/zvířata/ rostliny/ovoce/zeleninu
- prostředí školy/domova/města/školní pomůcky
- lidské tělo/ hygiena/předměty denní potřeby
- dopravní pravidla
- pravidla společenského (slušného) chování, chování ve třídě hra fair play, pravidla bezpečného chování
- (charakteristika) povolání/povolání dnes a v minulosti
- akce školy
- pokyny dospělých/vlastní bezpečnost/chování
- prostory veřejných zařízení a úřadů (pošta, obchod, lékař...)
- kulturní zařízení (divadlo, koncert, kino, výstava...)
- sportovní zařízení (sportoviště, tělocvičny, stadiony, bazény...)
- lidská práce/profese/pracovní činnosti a jejich produkty
- pobyt v přírodě/pozorování zvířat (přirozeném prostředí, v zajetí)/péče o zvířata
- respektuje pravidla týmové(skupinové) práce/podporuje dobré vztahy ve skupině/ podílí se na společných úkolech
- učí se dovednosti rozhodování v situacích všedního dne
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách
- rozlišuje roční období /zná činnosti v jednotlivých ročních

obdobích

- orientace v průběhu dne/činnosti průběhu dne

VĚCNÉ UČENÍ

- osvojuje si znalosti o vztazích v rodině
- posiluje si sebedůvěru při vystupování na veřejnosti
- zapojuje se do sociálních aktivit/ dokáže vyjádřit svůj názor/ zná hodnotu přátelství, je ohleduplný
- přijímá (a dokáže zpracovat) informace z médií
- uplatňuje svá práva a dodržuje povinnosti/chápe důsledky svého jednání
- seznamuje se s historií našeho národa/seznamuje se (zná) významné osobnosti našeho národa
- zná symboly našeho státu/zná (osvojuje si) názvy okolních států/má (osvojuje si) znalosti o Evropské unii
- učí se vyřizovat své osobní záležitosti/ zvládá požádat o radu/učí se (rozpoznat/komunikovat) s úřady
- dokáže rozpoznat nebezpečí rizikového jednání (protiprávní jednání a zná jeho důsledky)
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích/nacvičuje si vyplňování různých tiskopisů
- snaží se zapojit (zapojuje se) do předprofesní přípravy
- dbá na pokyny dospělého v běžných i životohrožujících situacích/zná důležitá telefonní čísla
- zná (rozpozná) různé zvyky a tradice v ČR/seznamuje se se státními svátky ČR/ seznamuje se s odlišnými zvyky v jiných zemích

- seznamuje se se znaky svého města, správou města (i hlavního)

PŘÍRODOVĚDA

- využívá výukové programy (a internet) k získávání informací a zajímavostí o světě
- odpovídá na otázky, dokáže popsat předměty, vypráví podle návodných otázek/ilustrací
- zajímá se o přírodu
- má rád zvířata a/nebo rostliny, (ví, jak o ně pečovat)
- zná přírodu ve svém okolí, umí se v ní vhodně chovat
- pozná přírodní věci a lidské výtvoř
- vnímá (a chápe) elementární přírodní zákonitosti (a získané poznatky využívá v běžném životě)
- pozná (je seznámen/přiměřeně reaguje na) situace ohrožující život, zdraví, majetek nebo životní prostředí
- orientuje se ve městě a /nebo v dopravě a/nebo na mapě(globusu)
- zapojuje se do projektu třídění odpadu/ví o různých zdrojích znečištění vody nebo/a vzduch
- má základní informace o lidském těle
- zná(je seznámen) s bezpečností práce s elektrickými přístroji
- pozná chemické látky běžně používané v domácnosti (jar, prací prášek...)
- navštěvuje výstavy.. ..s tematikou předmětu

- pozná těleso v klidu či pohybu vůdči jinému tělesu/rozpozná jednotlivá skupenství
- rozpozná zdroje světla/hluku

HUDEBNÍ VÝCHOVA

- zpívá oblíbené písně různých žánrů
- užívá hudební nástroje přiměřeně svým schopnostem,
- vnímá, rozlišuje / napodobuje různé nehuďbní i huďbní zvuky,
- napodobuje melodii písně
- pozná písně podle melodie/ pozná Českou hymnu,
- správně hospodaří s dechem, srozumitelně vyslovuje,
- rytmitizuje slova/ napodobuje pohyb v rytmu
- rytmicky doprovází známou píseň/má dobrý rytmus
- reaguje pohybem na hudbu/propojí vlastní pohyb s hudbou
- rozezná tóny krátké, dlouhé, vyšší, nižší, ,
- podle svých možností improvizuje a doprovází učitele na klavír, ozvučná dřívka, buben, xylofon...
- zvládá jednoduché (huďbní) hry a/nebo taneční kroky
- rád(a) poslouchá hudbu
- relaxuje při poslechu hudby
- zvládá zpívat s dynamikou
- pozná základní huďbní nástroje
- vytváří hudbu hlasem/ hrou na tělo/na nástroje
- improvizuje na nástroje
- využívá hru na tělo/ imituje hru na nástroje
- zlepšuje svůj huďbní sluch (huďbní cítění)

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

- orientuje se v učivu pomocí obrázků a/nebo návodných otázek
- umí vyhledat pomoc při potížích
- udržuje přátelské vztahy s vrstevníky
- rozpoznává nevhodné (a rizikové) chování
- respektuje zdravotní stav svůj i ostatních
- chrání životní prostředí
- uvědomuje si základní zásady bezpečnosti
- (je seznámen) zná správné stravovací návyky
- je seznámen/využívá relaxační techniky
- řídí se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech/ zná/byl seznámen důležitá telefonní čísla (a umí je použít)

TĚLESNÁ VÝCHOVA

- má kladný vztah k pohybovým aktivitám
- má osvojeny pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- respektuje pravidla pohybových her
- rád soutěží, dokáže přijmout i prohru
- zapojuje se do kolektivních her
- řídí se zásadami sportovního chování
- dodržuje hygienu a bezpečnost při cvičení
- cvičí podle svých možností a schopností
- má radost z pohybu (hra, tanec)
- účastní se školních sportovních akcí

- využívá získané dovednosti při rekreačních činnostech : doplní učitelka
- učí se překonávat strach z neznámého
- je mrštný a pohyblivý, (vytrvalý), zlepšuje si svou těl.zdatnost
- účastní se (osvojuje si) kompenzačních a relaxačních technik
- reaguje na pokyny a povely, umí zacházet s tělocvičným nářadím a náčiním
- snaží se o co nesprávnější provedení pohybových činností

PRACOVNÍ a VÝTVARNÁ VÝCHOVA

- zvládá úkony související se sebeobsluhu, hygienou a bezpečností
- dokončí (s dopomocí) pracovní úkol
- osvojené dovednosti využívá prakticky
- umí pracovat v kolektivu, je odpovědný za svou práci
- vhodně používá zvolené nástroje, pomůcky a drobné nářadí
- je zručný(á), pracovitý(á), snaživý(á), pomáhá ostatním
- využívá pracovní činnosti k naplnění volného času
- (snaží se) správně si osvojuje pracovní návyky a dovednosti
- rád pracuje/se zapojuje... - je tvořivý(á) a zručný(á),/ pracuje samostatně /s částečným vedením
- snaží se tvořit, při práci potřebuje pomoc a vedení
- baví ho(ji) výtvarná činnost
- využívá různé výtvarné techniky
- účastní se výtvarných soutěží, školních i jiných výstav
- dokáže výtvarně zpracovat plochu
- vcítí se do výtvarného materiálu/dokáže ho používat pro

vlastní tvorbu

- umí si hrát s výtvarným materiálem/ má cit pro barvy
- má dobrou prostorovou představivost
- při vlastní tvorbě vychází ze svých zkušeností a představ
- stará se o rostliny/ pracuje se zahradnickým nářadím
- připraví jednoduchý pokrm/dodržuje pravidla stolování

ŘEČOVÁ VÝCHOVA SE NEHODNOTÍ**Díl II.****Rozumová výchova***Varianta A*

Učivo dané Individuálním vzdělávacím plánem, který byl vytvořen podle Školního vzdělávacího programu pro základní školu speciální:

- zvládl trvale, většinou pracuje samostatně v dílčích krocích
- si osvojil trvale, s dohledem pracuje po etapách
- zvládá s dopomocí, schopnost pracovat samostatně je snižená
- zvládá pouze pod přímým vedením, pracuje v dílčích (malých) krocích
- zvládá pouze s trvalou pomocí, učivo je třeba stále fixovat

Varianta B

- (s pomocí /samostatně) využívá PC/interaktivní tabuli
- (s pomocí /samostatně) pracuje s výukovými programy
- pojmenuje, ukáže, zná, orientuje se v: části lidského těla, členové rodiny, třída, okolí školy/bydliště
- pozná (základní) plošné/prostorové geometrické tvary/ písmena/barvy/čísla
- má/snaží se o správný úchop
- zvládá grafomotorická cvičení
- orientuje se na stránce/řádku, v prostoru/na ploše
- s pomocí (samostatně) reprodukuje říkanky, básničky
- čte probraná tiskací písmena
- třídí předměty, tvoří skupiny podle pokynů
- sleduje zrakem pohyb ruky
- uchopí předmět do celé ruky/špetky/dvou prstů
- čmárá prstem v krupici/písku
- čmárá křídou/voskovkou/štetecem
- zvládá/nacvičuje tahy/čáry/kruhy/oblouky
- zvládá analyticko-syntetické činnosti s předměty /obrázky
- snaží se skládat (skládá) části do celků
- přiřazuje hlásky k obrázkům/fotkám
- skládá a čte obrázky zleva doprava
- rozlišuje detaily/vyhledá rozdíly
- využívá metody AAK(VOKS,PECS, Znak do řeči, ...)
- přiřadí k sobě stejné množství předmětů/prvků

- ukládá věci na určené místo/ví co kam patří
- zvládá pojmy: první, poslední, na začátku, na konci, uprostřed, za, před
- chápe základní matematické pojmy (plus, mínus, menší, větší, ...)
- vytváří si množstevní představy (velký, malý, všechno, nic, všichni, nikdo, hodně, málo...)
- orientuje se v čase podle denního rozvrhu podle piktogramů/fotografií/...
- vnímá svou osobu/ reaguje na oslovení /dotek
- vnímá části svého těla /obličej
- reaguje na jednoduché pokyny
- soustředí pozornost na prováděnou činnost
- vyjadřuje souhlas/nesouhlas
- vnímá signály pro různé aktivity
- rozlišuje (pojmenovává) předměty /činnosti
- rozlišuje osoby /spolužáky
- navštěvuje kulturní zařízení (kino, divadlo, výstava, knihovna, ...)
- navštěvuje sportovní zařízení (bazén, vířivka, sportoviště, hřiště, ...)

Smyslová výchova

- aktivně vyhledává smyslové podněty a objevuje své okolí, správně reaguje a plní jednotlivé pokyny projevuje snahu spolupracovat, koncentruje se na předváděnou činnost
- reaguje na podněty k procvičení smyslového vnímání

- cíleně (spontánně) manipuluje s předměty
- na podněty k procvičení jednotlivých smyslů reaguje částečně
- iniciuje sociální kontakt
- vnímá okolí, kontakt s okolím navozuje především prostřednictvím zraku(hmatu/ sluchu/ čichu/ vestibulárních podnětů)
- reaguje/dbá na pokyny dospělé osoby
- vnímá/snaží se napodobit/napodobí/pozná různé zvuky
- třídí dva (tři a více, ...) předměty více/méně odlišné
- funkčně manipuluje s předměty

Rehabilitační tělesná výchova

- při rehabilitačních cvičeních aktivně spolupracuje
- při rehabilitačních cvičeních spolupracuje
- spontánně upřednostňuje některé vybrané rehabilitační a relaxační techniky
- přijímá pouze dlouhodobě zafixované rehabilitační a relaxační techniky
- rehabilitační a relaxační cvičení přijímá pasivně
- spolupracuje při/pozitivně přijímá/vyhledává orofaciální stimulaci
- (aktivně se) účastní (se) autogenního tréninku

Zdravotní tělesná výchova

- při pohybových aktivitách je snaživý(á), aktivně se zapojuje

- při pohybových aktivitách je snaživý(á), je třeba jej(ji) usměrňovat (vést)
- snaží se cvičit podle svých možností
- pohybové aktivity zvládá s trvalou dopomocí
- pozitivně reaguje na stimulaci a relaxační techniky (bazální stimulaci, hiporehabilitaci, canisterapii, masáže)
- spolupracuje při/pozitivně přijímá/vyhledává orofaciální stimulaci
- účastní se (aktivně) autogenního tréninku
- má rád(a) pohyb, těší ho (ji) se zapojovat do společných her a aktivit
- učí se překonávat strach z neznámého
- snaží se zapojovat (s pomocí) do...

Hudebně pohybová výchova

- je muzikální, má smysl pro rytmus, zpívá (zaintonuje) píseň (část písně)
- spontánně projevuje svoji muzikálnost, spontánně intonuje (rytmizuje) alespoň část písně
- hraje na dětské hudební nástroje/ napodobuje hru
- spontánně prožívá hudbu
- na hudbu reaguje v rámci svých schopností
- svými projevy a dle svých možností vyjadřuje vnímání hudby
- poslech hudby jej zklidňuje a navozuje pozitivní projevy/ hudba jej(ji) aktivuje a stimuluje

- pozná některé/základní hudební nástroje (podle obrázků/piktogramů/zvuků)
- rád(a) poslouchá hudbu
- vyjadřuje písně pohybem/znakem/mimikou
- chápe obsah písně dle vyobrazení
- využívá hru na tělo, cítí rytmus
- dle svých schopností se (s pomocí) zapojuje do hudebních aktivit

Pracovní a výtvarná výchova

- je převážně samostatný(á), tvořivý(á), pracuje dle slovní instrukce
- zvládá více pracovních úkonů v požadované posloupnosti, je schopen napodobit předváděnou činnost
- jednoduché pracovní úkony zvládá s dohledem (drobnou dopomocí)
- při práci potřebuje pomoc a vedení, základní pracovní úkony zvládá s trvalou pomocí
- jednoduchý pracovní úkon zvládá v náznaku, pasivně (pozorováním) se účastní pracovních činností
- reaguje na změny povrchů (při stimulaci ruky)
- pracuje podle předlohy/vzoru/schématu
- rád pracuje s výtvarným materiálem/tvořivá činnost jej baví
- zajímá ho manipulace s (drobnými) předměty
- je tvořivý(á), rád(a) pracuje s barvami
- zvládá zaplnit celou plochu

- využívá prvky grafomotoriky ve výtvarném projevu
- hraje si s barvami, roztírá barvu štětcem/rukou/houbou/válečkem
- rád(a)pracuje se stavebnicí
- uklidí si své místo po činnosti, ví, co kam patří
- je samostatný(á)
v oblékání/hygieně/sebeobsluze/stolování
- má radost ze svého výtvoru
- zvládá otisk ruky/prstů

7.2. Autoevaluace školy

Autoevaluaci (vlastní hodnocení) chápeme jako výraz autonomie školy a nástroj sledování důležitých prvků života školy, které slouží k tomu, abychom mohli pružně vstupovat do dějů, ve kterých se objeví problémy a posilovat silné stránky školy.

Sledujeme tyto oblasti:

Cíle	Kritéria	Nástroje	Časové rozvržení
Podmínky vzdělávání			
Posoudit stav podmínek ke vzdělávání a jejich dopad na kvalitu a efektivitu vzdělávání a na život ve škole	Ověřit funkčnost vybavení školy a školní zahrady - zařízení školy	<i>Dotazníkem</i> (učitelé, rodiče) <i>Rozbor plánů</i> - vedení školy pro projednání: na Pedagogické radě na Školské radě	1 x za 3 roky 1 x ročně 1 x ročně
	Provéřit ekonomické podmínky školy	<i>Rozbor zprávy o hospodaření</i> - provádí vedení školy, ekonomka školy	4 x ročně
Průběh vzdělávání			
Vytvořit takové podmínky, které povedou k dosažení „zdravého klimatu školy“.	Analyzovat pestrost a vhodnost používaných metod výuky a kvalitu odvedené práce jednotlivými učiteli	<i>Rozbor hospitační činnosti za uplynulé období</i> - provádí vedení školy (zástupci)	1 x ročně
	Shrnutí a posouzení organizace školního roku	<i>Seznámení s zařazením doplňkových akcí pořádaných školou a úspěšnost žáků v soutěžích</i> na Pedagogické radě, pracovních poradách pedagogů <i>Shrnutí a popis školního roku</i> ve výroční zprávě	Průběžně 1 x ročně

	Analyzovat všechny okolnosti pro sestavení tříd a rozvrhu hodin	<i>Hospitační činnost - vedení školy</i> <i>Projednání na pracovních schůzkách pedagogů</i>	1 x ročně 1 x ročně
Podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vzájemné vztahy (školy, žáků, rodičů a dalších osob)			
Vytvořit takové podmínky, které povedou k co nejlepší podpoře žáků	Analyzovat podporu, kterou škola poskytuje žákům	<i>Rozbor plnění IVP - projednání na Pedagogické radě - třídní učitel, stanoven postup na další období</i>	2 x ročně
Spokojenost rodičů s prací školy.	Analyzovat vzájemné vztahy a spolupráci mezi školou, rodiči, žáky a dalšími osobami podílejících se na vzdělávání	<i>Projednání na Pedagogické radě</i> <i>Projednání na Školské radě</i> <i>Dotazník pro rodiče</i>	4 x ročně Nejméně 1 x ročně 1 x za 3 roky
Výsledky vzdělávání žáků			
Posoudit efektivitu vzdělávání a výsledky přijímacích řízení, zápisů a závěrečných zkoušek	Analyzovat výsledky vzdělávání	<i>Rozbor hodnocení žáků a IVP - projednání na Pedagogické radě stanoven postup na další období</i>	2 x ročně
	Analyzovat výsledky přijímacích řízení, zápisů a závěrečných zkoušek	<i>Rozborem z přijímacích řízení, zápisů a závěrečných zkoušek - vedení školy</i>	1x ročně
Řízení školy			
Zajistit efektivní chod školy, plnění	Analyzovat účinnost řídicího systému	<i>Rozbor zápisů z porad - ústně - ředitel školy</i>	4 x ročně

zásad ŠVP, vytvoření podmínek pro seberealizaci učitelů i žáků.	Analyzovat personální situaci ve škole	<i>Rozbor provede vedení školy - projednání na Pedagogické radě</i>	Nejméně 1 x ročně
	Analyzovat profesní a odborný rozvoj učitelů	<i>Rozbor a stanovení priorit pro další období - vedení školy</i>	průběžně
	Analyzovat systém odměňování učitelů	<i>Rozbor mechanismu přidělování osobních ohodnocení, příplatků a odměn - vedení školy, autoevaluační dotazníky pro pracovníky školy</i>	1 x ročně
Úroveň výsledků práce školy			
Posoudit stav úrovně práce školy, s přihlédnutím k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům	Zhodnotit úroveň výsledků práce školy	Rozbor provede vedení školy - projednání na Pedagogické radě	1 x ročně

Kritéria pro vyhodnocování výsledků autoevaluace jsou:

1. Výsledky předchozí fáze autoevaluace, která byla věnována dané oblasti
2. Korelace se zjištěnými očekáváními žáků, jejich zákonných zástupců a pedagogických pracovníků školy v dané oblasti
3. Korelace s platnými právními normami

8. Vzdělávání žáků s kombinací postižení

Naše základní škola je školou speciální, zaměřenou na výuku žáků se středně těžkým, těžkým a hlubokým mentálním postižením, postižením více vadami a s poruchami autistického spektra. Škola zajišťuje speciálně pedagogickou péči a výuku pedagogy s psychopedickou či jinou potřebnou speciálně pedagogickou odborností. Spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními v rámci zařazování dětí do naší školy, doporučení výuky na podkladě individuálního vzdělávacího plánu, asistentů pedagoga, speciálních postupů či pomůcek apod.

Žáka vzděláváme dle potřeby podle individuálního vzdělávacího plánu (IVP). Vzdělávání podle IVP umožňuje §18 Školského zákona, podrobnější popis je v §3, Vyhlášky č.27/2016 Sb. ve znění pozdějších předpisů, o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných v platném znění. Individuální vzdělávací plán tvoříme na žádost rodičů (zákonných zástupců) a doporučení speciálně pedagogického centra. Vyučující vytvoří ve spolupráci s se speciálně pedagogickým centrem a rodiči IVP nejpozději do 1 měsíce po nástupu žáka od školy nebo po zjištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka. V pololetí se IVP vyhodnocuje, jakým způsobem je realizováno vzdělávání a zda jsou plněny podmínky. Samozřejmě může být IVP během školního roku průběžně doplňováno a upravováno dle potřeb.

Integrace žáků s tělesným postižením je zajištěna jak na elokovaných pracovištích, tak i na pracovišti Ibsenova. Všechna pracoviště jsou bezbariérová. Někteří pedagogové mají somatopedickou specializaci.

Supervize speciálních pedagogických center (SPC) pro smyslové vady se stávají pro pracovníky naší školy v případě integrace žáka s kombinací mentálního postižení a smyslové vady samozřejmě součástí jejich pedagogické práce.

Pro odborné konzultace, podporu úspěšného vzdělávání a prevenci či eliminaci rizik ve vzdělávání je ve škole zřízeno školní poradenské pracoviště, které tvoří školní speciální pedagog a školní psycholog. Několik našich pedagogů má aprobaci etopedickou (pro žáky s poruchami a problémy v chování). Veškeré problémy řešíme ve spolupráci s rodiči nebo zákonnými zástupci žáka.

U žákům klademe důraz na rozvíjení sebehodnocení (zdravé sebedůvěry, schopností vyrovnat se s neúspěchem, posouzení svých možností). Zúčastňujeme se různých soutěží (sportovních a výtvarných), vystupováním na školních i mimoškolních kulturních akcích.

9. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Diagnostika mimořádně nadaných žáků je na základní škole speciální obtížná, proto při diagnostice mimořádně nadaného žáka využijeme se souhlasem zákonného zástupce psychologa z SPC. Většinou se jedná o žáky s hudebním, výtvarným nebo sportovním nadáním. V případě výraznějších intelektových schopností je žák znovu diagnostikován a vyšetřen v SPC, zda-li je vhodně zařazen a vzděláván.

Každý učitel, který vyučuje mimořádně nadaného žáka, vypracuje individuální vzdělávací plán, ve kterém doplní, rozšíří a prohloubí vzdělávací obsah. Zároveň těmto žákům zadává specifické úkoly, podporuje a rozvíjí jejich talent. Jejich nadání učitel využívá vhodným zapojením v hodinách a spolupracuje s nimi. Například v hodinách hudební výchovy žáci doprovází na nástroj, reprezentují školu v soutěžích a vystoupeních atd.

Protože jsme škola zřízena pro žáky se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, neuvažujeme o zřízení speciální třídy pro mimořádně nadané žáky. V případě, že by se ale vyskytlo více nadaných žáků, je možné realizovat kroužky nebo zavést volitelné předměty.

DÍL III.

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Školní družina je součástí Mateřské školy speciální, základní školy speciální a praktické školy Ibsenka Brno, příspěvkové organizace na ulici Ibsenova 1, v Brně.

Tyto údaje jsou proto součástí ŠVP této školy.

CHARAKTERISTIKA A UMÍSTĚNÍ ŠD

Školní družina na pracovišti Ibsenova využívá pro svou činnost třídy a družinovou místnost, dále pak využívají počítačovou učebnu, cvičnou kuchyňku, keramickou dílnu a relaxační místnost snoezeln. K pohybovým aktivitám mohou žáci zařazení do ŠD využívat cvičebnu v přízemí školy a školní zahradu. Žák navštěvuje ŠD na základě přihlášky. V případě přijetí do ŠD se na něho vztahují veškerá práva a povinnosti účastníka zájmového vzdělávání stanovená Řádem školní družiny.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Zájmové vzdělávání je řízeno kvalifikovanými pedagogickými pracovníky. Všichni vychovatelé mají pedagogické vzdělání s víceletou praxí ve speciálním školství. Vzájemně se doplňují ve svých specializacích - práce s počítačem, výtvarná a hudební výchova, práce s keramickou hlinou a jiné nekonvenční techniky, základy ručních prací a vaření.

Další vzdělávání je doplňováno v akreditovaných kurzech, studiem na MU, samostudiem.

CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ

Program ŠD je koncipován pro 30 - 50 žáků, kteří do školy denně dojíždí z Brna a blízkého okolí. Vzděláváme žáky ve věku 6-18 let se speciálními vzdělávacími potřebami uvedené v § 16, odstavec 9 Školského zákona v platném znění.

SPOLUPRÁCE S RODIČI A JINÝMI SUBJEKTY

Pravidelně se podílíme na akcích organizovaných školou - vánoční besídka, prodejní výstavka zhotovených výrobků, účast na soutěžích převážně výtvarných a keramických, školy v přírodě, canisterapie apod.

Spolupráce se školou - konzultace s vyučujícími, pracovníky speciálně pedagogického centra, účast na pedagogických radách.

Spolupráce s rodiči - rozhovory, drobné dárky domů.

Spolupráce s veřejností - výstavky prací, výzdoba budovy školy, upomínkové předměty určené k prezentaci školy.

PLÁN ZÁJMUVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Plán je koncipován do několika bloků úzce navazujících na práci s třídním učitelem. Každý školní vzdělávací program pro základní vzdělávání obsahuje i školní vzdělávací program pro školní družinu. Program školní družiny navazuje na daný program pro základní vzdělávání, v němž jsou daní žáci vzděláváni a doplňuje ho.

Hlavním cílem je:

- Vytvářet u žáků projevy pozitivního citění, vhodné projevy chování, empatického citění. Rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, k okolnímu prostředí i k přírodě.
- Podporovat jeho tělesný rozvoj a zdraví, spokojenost, osobní pohodu
- Zajišťovat žákům dostatek činností, které rozvíjí jednotlivé složky jejich osobnosti, napomáhají jejich celkovému rozvoji, prohlubují a rozvíjí poznatky a dovednosti získané při vyučování.
- Zlepšování psychické a fyzické kondice
- Podněcovat žáky k myšlení na podkladě názoru k řešení problémů.
- Podporovat vytváření stereotypů ve známých a opakujiících se činnostech, vyjádřit svá přání pomocí slov nebo gest, rozhodovat o svých činnostech, uvědomovat si příjemné a nepříjemné prožitky, orientovat se ve známém prostředí, rozvíjet nápaditost, kreativitu, vlastní fantazii.
- Dodržovat pravidla her i jiných činností, spolupracovat s ostatními a tím předcházet afektivnímu chování.
- Pomáhat žákům, aby poznávali své schopnosti, pomáhat k rozvoji senzomotorických dovedností, rytmizace a sociálního vnímání a prožívání
- Vést žáky k ustálenému postupu osvojování dovedností a návyků, dbát na jejich dodržování formou průběžné pozitivní motivace. Zaměřit se zejména na sebeobslužné činnosti, hygienické návyky, umět stolovat, postarat se o své věci.
- Zvládat jemnou motoriku, pohybové dovednosti a základní pracovní dovednosti, soustředit se na činnost a její dokončení na takové úrovni, aby je byli schopni využít v běžném životě.

- Podporovat orientaci na vlastním těle, motorickou koordinaci, představivost, stimulaci emočního poržívání, rozvoj rytmického cítění

Školní družina plní zejména funkci odpočinkovou, relaxační a dává žákům dostatek prostoru pro spontánní aktivity.

SWOT - ANALÝZA

SILNÉ STRÁNKY

- úzká spolupráce s vedením školy
- kvalifikovaný personál
- spolupráce s třídními učiteli
- volný přístup do prostor školy (keramická dílna, tělocvična, PC učebna, snoezelen, školní zahrada, kuchyňka)
- různorodost činností
- dostatečné vybavení ŠD hrami a didaktickými pomůckami
- dobrá znalost osobností žáků
- osobní přístup vychovatelek k žákům
- dobrá spolupráce s rodiči

FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

- **Pravidelné** -každodenní činnost přihlášených žáků v jednotlivých odděleních ŠD.
- **Spontánní** - jsou ve školní družině zahrnuty do denního režimu oddělení ranní a odpolední družiny za dozoru vychovatelky tak, aby se dítě mohlo samostatně rozhodnout o své činnosti. Vychovatelka zde funguje pouze jako dozor a rádce.

- **Příprava na vyučování** - didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, které upevňují poznatky získané během vyučování.
- **Odpočinkové** - klidové, ale i aktivní s kompenzací jednostranné zátěže během vyučování.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE, VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE A PRŮŘEZOVÁ TÉMATA PRO ŽÁKY VZDĚLÁVAJÍCÍ SE PODLE ŠVP PRO ZŠS I. DÍL

Cíle ŠVP školní družiny

Cílem ŠVP je vybavit žáky základními vědomostmi, dovednostmi a návyky

- orientovat se v činnostech režimu dne, pohybovat se samostatně ve známém prostředí
- prohlubovat slovní zásobu aktivní i pasivní, porozumět vyjadřujícím pojmům, dokázat rozlišit barvy, zvuky, tvary
- rozvíjet samostatnou práci i práci v kolektivu, soustředit se na určitou činnost a neodbíhat od ní
- rozvíjet základní poznatky o přírodě, ročním období, o životě lidí
- učit žáky chránit své zdraví, upevňovat hygienické návyky, být samostatní při jídle, oblékání, udržovat pořádek ve třídě, šatně, ukládat a postarat se o své věci
- získat dovednosti při manipulaci s předměty, pomůckami, hračkami
- umožnit rozvoj senzomotorické stimulace, relaxace, nabídnout podněty potřebné k vývoji (bazální stimulace)
- nabídnout techniky k uvolnění těla i mysli, zklidnění a relaxaci, harmonizaci (metoda snoezelen)
- osvojit si metody práce s PC
- uplatňovat základní společenská pravidla (pozdravit, požádat, poděkovat, omluvit se)

Klíčové kompetence a výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

- používá učební materiály a učební pomůcky - nabízíme didaktické pomůcky, knihy, dětské časopisy dle možností žáka k orientaci na stránce, diferenciacní cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání, cvičíme smyslové vnímání, pozornost, soustředěnost, zapamatování, správné používání významu slov, rozvíjení slovní zásoby a správné výslovnosti
- dodržuje návykové stereotypy - formou her a činností se snažíme koncentrovat pozornost žáka (poslech pohádek, písniček, říkadél), denními rituály fixujeme stereotypy, snažíme se o dokončení započaté práce
- chápe pochvalu jako motivaci k práci - obměňujeme způsoby motivace tak, aby získal zájem o nové poznatky
- ovládá elementární způsoby práce s počítačem - fixujeme základní znalosti, používáme znaky, symboly a termíny s konkrétními operacemi PC, pracujeme podle naučeného stereotypu ve skupině i individuálně
- uplatňuje získané dovednosti v praktických situacích - dovednosti a znalosti fixujeme v denních činnostech (pozdrav, poděkování, prosba, omluva, blahopřání...)

Kompetence k řešení problémů:

- řeší známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností - zadáváme úkoly, při kterých má vlastní odpovědnost, dokáže poradit a pomoci spolužákům, podpora vzájemné spolupráce
- řeší běžné životní situace a přijímá důsledky svého chování - zadáváme úkoly, při kterých je žák aktivně zapojen a veden k osobní zodpovědnosti, hledání správného řešení
- nenechá se při řešení problému odradit nezdarem - různé situace navozujeme opakovaně, povzbuzujeme žáky, zvyšujeme sebedůvěru kladným hodnocením
- ví, na koho se obrátit o pomoc při řešení problémů - vedeme žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc spolužáka nebo vyučujícího, vysvětlit, co se stalo

- snaha o nejvyšší možnou míru samostatnosti

Kompetence komunikativní:

- komunikuje s druhými lidmi přiměřeně svým možnostem - maximální podpora v běžné verbální i neverbální komunikaci
- rozumí sdělení a reaguje na ně podle svých možností - zadáváme jednoznačné a srozumitelné pokyny tak, aby jim správně porozuměli, motivujeme ke komunikaci a ponecháváme dostatek prostoru k vyjádření - odpovědi
- naslouchá druhým, odpovídá na otázky a zapojuje se do komunikace v kolektivu - vytváříme modelové situace a hry, kde se žák učí různým rolím a stimulujeme komunikační dovednosti
- využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky - využíváme počítače s internetem, dotykovou obrazovkou, televize, telefony k procvičování základních komunikačních dovedností
- chápe jednoduché běžně užívané texty a obrazové materiály - seznamujeme žáky s různými texty a obrazovými materiály, které je schopen v rámci svých možností chápat

Kompetence sociální a personální:

- má základní představu o vztazích mezi lidmi - fixujeme rodinné a příbuzenské vztahy, podporujeme dobré vztahy mezi učiteli a spolužáky, sourozenci, rodiči
- uplatňuje základní návyky společenského chování - vedeme žáky k respektování pravidel společenského chování, vztahům k druhým lidem (spolužákům)
- rozpozná nevhodné a rizikové chování, je seznámen s jeho možnými důsledky - učíme žáky rozpoznávat nevhodné a rizikové chování vůči sobě a svému okolí, předcházení afektivnímu a sebepoškozujícímu chování sebe i svých spolužáků
- upevňování tolerantního jednání a chování žáků
- používá základní komunikační dovednosti - u žáků dbáme na základní sociální komunikaci jako je pozdrav, poděkování, požádání (i pomocí gest a řečí těla)
- osvojuje a upevňuje kladné sociální aktivity - vedeme žáky ke kolektivní práci a práci ve skupině

Kompetence občanské:

- dodržuje základní společenské normy a pravidla - fixujeme vzorce správného chování k dospělým i spolužákům
- chrání své zdraví, dodržuje naučené stereotypy - v rámci každodenních činností vytváříme stereotypy v péči o zdraví, přírodu a životní prostředí, vedení zdravého životního stylu

Kompetence pracovní:

- má osvojené hygienické návyky, zvládá sebeobsluhu podle svých možností - procvičujeme a fixujeme základní sebeobslužné návyky a postupy v každodenních činnostech
- zvládá základní pracovní dovednosti při jednoduchých pracovních činnostech - utváříme základní manuální dovednosti při manipulaci s předměty, různými výtvarnými materiály v jednoduchých pracovních činnostech
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění - zadáváme jednoduché a nenáročné úkoly žákům tak, aby práci vždy dokončili
- přijímá posouzení výsledků své práce - vyzdvihujeme kladné výsledky práce a motivujeme k další práci
- rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času - kompenzujeme jednostrannou zátěž při vyučování vlastním výběrem činnosti a učíme odmítnout nevhodnou nabídku k trávení volného času
- dodržuje zásady bezpečnosti - seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti při pracovních činnostech a vytváříme stereotypy ve využívání zásad bezpečnosti, udržovat pořádek, dodržovat zásady hygieny.

Začlenění průřezových témat

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Napomáhá k zvládnutí vlastního chování, přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni, rozvíjí základní dovednosti komunikace, prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace, utváří a rozvíjí základní dovednosti rozhodování v situacích všedního dne, vytváří povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost,

respektování, umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení různých situací (např. konfliktů), pomáhá utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým.

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, obyčeje a zvyky všech sociokulturních skupin, respektování zvláštností různých etnik, udržování tolerantního vztahu s jinými lidmi, uplatňování principu slušného chování.

ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí, napomáhá k rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí a podněcuje aktivitu, toleranci a ohleduplnost ve vztahu k životnímu prostředí, ukazuje modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hlediska životního prostředí a využívá přímého kontaktu jedince s prostředím - náš životní styl, spotřeba věcí, energie, odpady.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE A VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE PRO ŽÁKY VZDĚLÁVAJÍCÍ SE PODLE ŠVP PRO ZŠS II. DÍL

Hlavním cílem je:

- vytvářet u žáků projevy pozitivního cítění
- zajišťovat žákům dostatek činností, které rozvíjí jednotlivé složky jejich osobnosti, napomáhají jejich celkovému rozvoji, prohlubují a rozvíjí poznatky a dovednosti získané při vyučování
- podporovat vytváření stereotypů ve známých a opakujících se činnostech, vyjádřit svá přání pomocí slov nebo gest, rozhodovat o svých činnostech, uvědomovat si příjemné a nepříjemné prožitky, orientovat se ve známém prostředí,
- rozvíjet nápaditost, kreativitu, vlastní fantazii.

- vést žáky k ustálenému postupu osvojování dovedností a návyků, dbát na jejich dodržování formou průběžné pozitivní motivace. Zaměřit se zejména na sebeobslužné činnosti, hygienické návyky, umět stolovat, postarat se o své věci
- zvládat hrubou a jemnou motoriku, pohybové dovednosti

Klíčové kompetence a výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

- chápe význam pojmů a pokynů - dlouhodobě učíme žáky pochopit význam předmětů, pojmů a pokynů blízkých osob
- používá předměty, pojmy a grafické symboly - vedeme žáky k používání obrázků, předmětů a piktogramů k vyjádření svých potřeb ke konkrétním činnostem
- pozná předměty ve třídě a svém nejbližším okolí - učíme žáky rozlišovat známé předměty, vybrat si činnost, kterou sami chtějí, manipulovat s předměty které znají
- koncentruje se na určitou činnost - pokoušíme se o zklidnění na pracovním místě, koncentraci pozornosti, pozorné sledování krátkého vyprávění, poslechu hudby, televize

Kompetence k řešení problémů:

- pomocí nápodoby řeší známé situace, umí požádat o pomoc - vedeme žáky k tomu, aby jakoukoli formou komunikace dokázali požádat o pomoc, poprosit, poděkovat
- orientuje se ve známém prostředí - podporujeme samostatný pohyb žáka v prostředí, ve kterém se denně nachází
- známé opakující se činnosti zařadí dle časové posloupnosti dne - učíme žáky orientaci v časovém režimu a činnosti dne
- zvládá pocit strachu - snažíme se o zvládnutí strach z nového prostředí, věcí a činností

Kompetence komunikativní:

- reaguje na osoby ve svém blízkém okolí, dle svých možností komunikuje - učíme žáky reagovat na situace a osoby v blízkém okolí, podporujeme přátelské vztahy a komunikaci mezi všemi spolužáky
- verbálními i neverbálními prostředky vyjadřuje své potřeby a pocity - motivujeme žáky k vyjadřování svých potřeb

- umí pozdravit - učíme žáky, aby dokázali pozdravit a reagovat na pozdrav
- reaguje na oslovení jménem, zná své jméno - učíme reakci na jméno zavoláním, fotografií

Kompetence sociální a personální:

- uvědomuje si své tělo a svoji osobu - pomocí stimulace učíme žáky uvědomovat si své tělo
- rozlišuje a identifikuje osoby z nejbližšího okolí - fixujeme znalosti rodinných, příbuzenských vztahů, spolužáků
- zapojuje se do činností ve třídě - vedeme k respektování dohodnutých pravidel chování

Kompetence pracovní:

- zvládá zásady osobní hygieny - žáky vedeme k co největší samostatnosti při oblékání, stravování a hygieně
- zná předměty denní potřeby a umí je účelně používat - seznamujeme žáky s těmito předměty a utváříme základní manuální dovednosti
- třídí předměty podle velikosti, tvaru, barvy - seznamujeme žáky s různými materiály k jednoduchým pracovním činnostem
- uchopit a podržet podaný předmět - procvičujeme jemnou a hrubou motoriku úchopu, malby prstem, manipulaci s předměty

STANOVENÍ CÍLU A OBSAHU ČASOVÉHO PLÁNU V ČINNOSTI ŠKOLNÍ DRUŽINY

Cíl a obsah časového plánu

Cílem školní družiny je:

- umožnit žákům odreagovat se a uvolnit
- zajistit pocit bezpečí a klidu

- upevňování hygienických návyků
- pomoci žákům uplatnit své zájmy a potřeby a rozvíjet fantazii a jejich dovednosti
- podporovat estetické cítění a individuální kreativitu žáka
- rozvíjet týmovou spolupráci, ocenit práci a pomoc druhých
- vštěpovat žákům návyky slušného chování a podporovat pozitivní vztahy mezi žáky
- vést žáky k otevřené a slušné komunikaci
- zajistit žákům dostatek příležitostí k zažití úspěchu
- učit žáky aktivně trávit volný čas, udržovat fyzické a duševní zdraví
- navozovat pozitivní vztah k přírodě a životnímu prostředí
- pomoci žákům zvládat sebeobslužné dovednosti
- vést žáky k dodržování zásad bezpečnosti, pravidel školy a k péči o své zdraví
- podporovat uvědomění si vlastního těla
- rozvíjet a formulovat osobnost žáka po všech jeho stránkách s důrazem na jeho sebevědomí

1. Odpočinkové činnosti

V naší ŠD je vyhrazeno několik míst, která slouží výhradně k odpočinku. Jedná se především o relaxační místnost -snoezelen, která je vybavena vyhřívanou vodní postelí, houpačkou a polohovacími vaky. Odpočinek je možné doplnit o muziko a aromaterapii, bazální stimulaci či míčkování a masáže.

Další místa využívaná výhradně k odpočinku jsou polohovací vaky ve třídách a houpačky na chodbách, také kuličkový bazén (ten bývá využíván i k volné hře dětí). Někdy se děti položí na koberec s polštářky nebo na sedačky. Tento odpočinek bývá

zpravidla spojen s klidným vypravováním či četbou nebo poslechem pohádky, dá se také velmi dobře využít k bližší komunikaci mezi vychovatelkou a dětmi (rozhovory o problémech a zážitcích dětí).

Děti mají také velmi rády různé masáže a „šimrání“, ty lze také velmi dobře využít jako formu pochvaly. Masáže jsou velmi jemné, zaměřené především na celkové uvolnění. Masírujeme záda, paže, obličejové svaly a také plosky nohou (většinou podle přání dítěte). Někdy využíváme i různé masážní pomůcky (míčky s ostny, různé válečky, štětce apod.)

2. Zájmové činnosti

Výtvarné činnosti

- prostřednictvím výtvarné činnosti žák rozvíjí své schopnosti, ale i vnímání, vztah ke kráse, fantazii
- žák rozvíjí základní techniky kresby a malby, rozeznávání barev, modelování, trhání, stříhání, lepení, koláže a jiné výtvarné techniky
- náměty pro výtvarné činnosti vycházejí z tématických okruhů probíraných v daném týdnu ve výuce

Hudební činnosti

- hry na tělo, rytmická cvičení a vytleskávání
- poslech hudby (dětských písní a relaxační hudby)
- hra na dětské nástroje (xylofony, flétničky, harmoniky, klavírky), hudební a zvukové hračky
- hudební stěna na zahradě

Literární činnosti

- žáci jsou seznamováni s literaturou pro děti, kdy je dětem předčítáno, a následuje povídání si o čteném textu
- pouštění dětských pohádek na CD a DVD

- literatura je vybírána podle ročního období nebo v návaznosti s jinou zájmovou činností, jako je výtvarná nebo hudební činnost
- didaktické hry s náměty pohádek a příběhů (puzzle, pexeso, pexetrio, posloupnost, atd.)
- poslech pohádek na PC, tabletu

Přírodovědné činnosti

- žáci sledují změny v přírodě, život různých druhů zvířat, sbírají přírodniny, pečují o rostliny ve třídě
- učí se třídit základní druhy odpadů
- témata přírodovědných činností jsou zahrnována do výtvarných a pracovních-technických činností.

Pracovní-technické činnosti

- práce je zaměřena především na rozvoj motoriky, koordinaci pohybů, spolupráci a nácvik vyplnění volného času doma
- náměty pro pracovní-technické činnosti vycházejí z tématických okruhů probíraných v daném týdnu ve výuce
-
- Práce s papírem - žáci se podle svých možností učí při práci s papírem trhání, mačkání, tvarování, přehýbání, stříhání, spojování lepením
- Práce s textilem - žáci se podle svých možností učí stříhat textilie a lepení na jiné materiály
- Práce s modelovací hmotou - žáci se podle svých možností učí modelování z modelíny, ale i samoschnoucí hlíny, slaneho těsta nebo keramické hlíny
- Práce s přírodním materiálem - žáci se podle svých schopností učí rozeznávat různé materiály a vytvářet z nich výrobky (podzimní plody a listy, skořápky...)

- Práce s tzv. odpadovým materiálem - žáci se podle svých schopností učí využívat „odpadový materiál“ na další výrobky jako jsou noviny, krabičky...

Pohybové činnosti

- pro tyto činnosti je využívána tělocvična a za pěkného počasí zahrada

- Pohybové hry - mají sociomotorický charakter (vztahově pohybový), kdy se realizují určité vztahy spolupráce. Hry jsou řízeny pravidly, která se děti podle svých schopností učí zvládnout
- Míčové hry - žáci se podle svých schopností učí zacházet s míčem, což je základem pro tyto hry
- Trampolína - žáci podle svých schopností využívají cvičení na trampolíně
- Na zahradě jsou dále využívány také relaxační plochy - houpačky, trávník, lavičky

3. Sociální dovednosti a sebeobslužná činnost

- dodržování zásad bezpečného chování a ochrana zdraví při pobytu ve škole i mimo budovu
- nácvik zvládnání afektivního chování, sebepoškozování, napádání spolužáků a pedagogů a předcházení takovému jednání
- zásady společenského chování (pozdrav, oslovení, poděkování...)
- nácvik schopností sociálních dovedností za pomoci her
- nebát se slušně vyjádřit opačný názor, umět požádat o laskavost, odmítnout návrh, se kterým nesouhlasím, umět pochválit druhého a pochvalu přijmout, požádat o pomoc při řešení problému, schopnost odolat tlaku vrstevníků chovat se nevhodně
- využívání PC programů a internetu - výchova k bezpečnému využívání technologií
- prohlubování návyků osobní hygieny (mytí rukou, nošení kapesníku, používání WC...)

- zásady správného stolování a chování ve školní jídelně
- péče o pořádek ve svých věcech i ve svém okolí
- udržování čistoty a úklid po pracovních - technických a výtvarných činnostech
- udržování pořádku v herně, šatně apod.
- péče o své oblečení

METODY EVALUACE

- hodnocení žáků - pochvaly, různé formy odměňování
- výstavky prací formou nástěnek ve třídách a na chodbách
- výrobky domů
- pololetní hodnocení práce ŠD
- rozhovory se žáky, rodiči, vyučujícími

OBSAH

Identifikační údaje

Plán zájmového vzdělávání

SWOT analýza

Formy vzdělávání

Klíčové kompetence a výchovné a vzdělávací strategie pro žáky vzdělávající se podle I. dílu

Začlenění průřezových témat

Klíčové kompetence a výchovné a vzdělávací strategie pro žáky vzdělávající se podle II. dílu

Stanovení cílů a obsahu časového plánu v činnosti

Metody evaluace